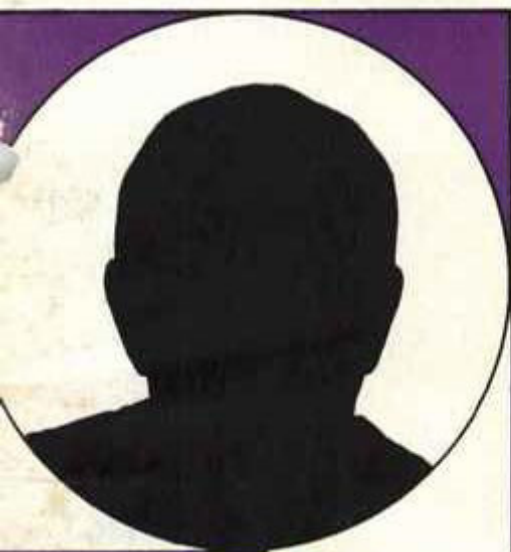
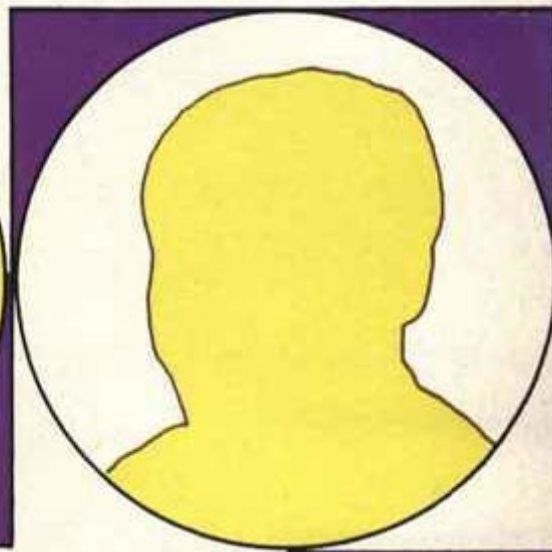
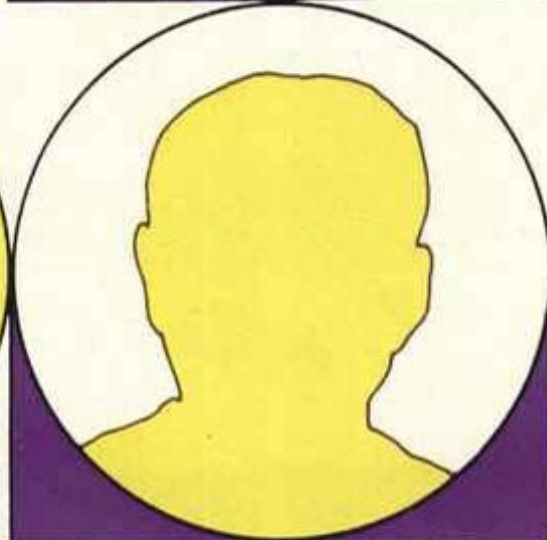
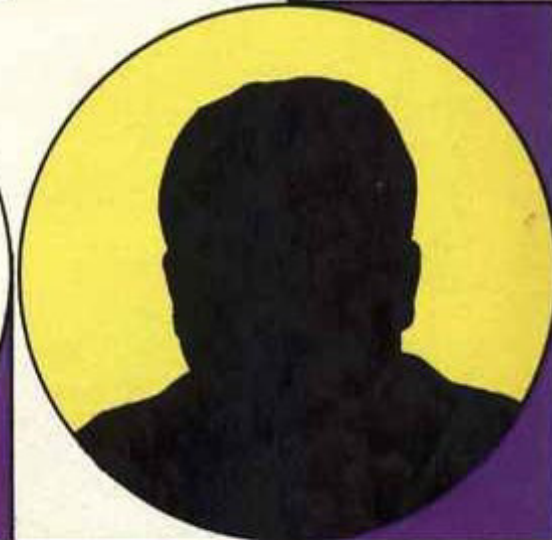
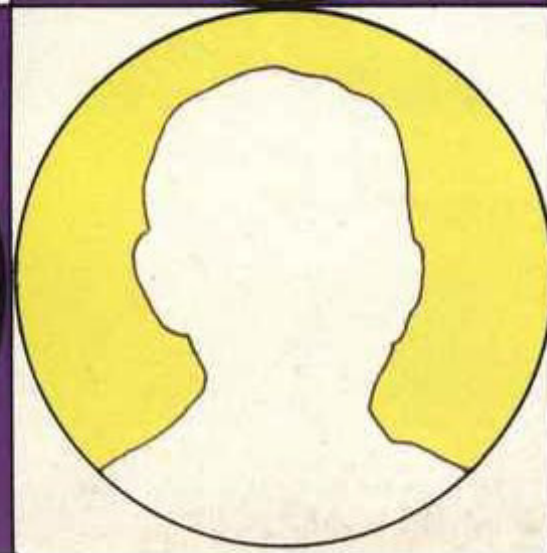
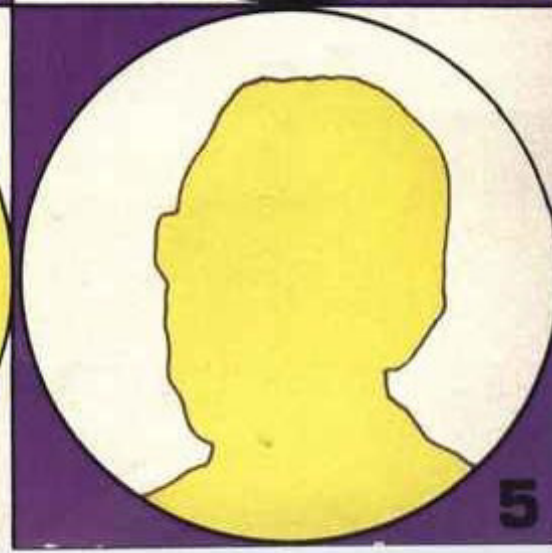

วารสารข้าราชการ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 6 กรกฎาคม 2517

๕๕
บท ๑๔

ฉบับที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๑๗

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิปាកการด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

ท่านสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน ข้าราชการ หรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ "บรรณาธิการวารสาร" น

จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท
สมาชิก ปีละ ๔๕ บาท รวมค่าส่ง
ขอกรับที่ศูนย์การวารสารข้าราชการ
สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก
โทร. ๔๑๙๔๕๔ หรือ ๔๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์บางลำภู กรุงเทพมหานคร
นางจรัส อ่องจรี ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๔๒๙๖๕๖

สารบัญ

กฎหมาย จดหมาย _____ ๒

บทบรรณาธิการ _____ ๔

นักบริหารผู้กุมบังเหียนของประเทศ _____ ๔

ท่านอธิบดี : บทเรียนแห่ง _____ ๑๖

ความล้มเหลวของแผนพัฒนาฯ

ขวงเกร็ดเกี่ยวกับอธิบดี _____ ๒๔

สัมภาษณ์ : อธิบดีกรมการพัฒนารัฐบาล _____ ๒๗

๓๐ _____ เทวราชการ

๓๗ _____ รดหลวง : ปัญหาที่ยังไม่มีการแก้ไข

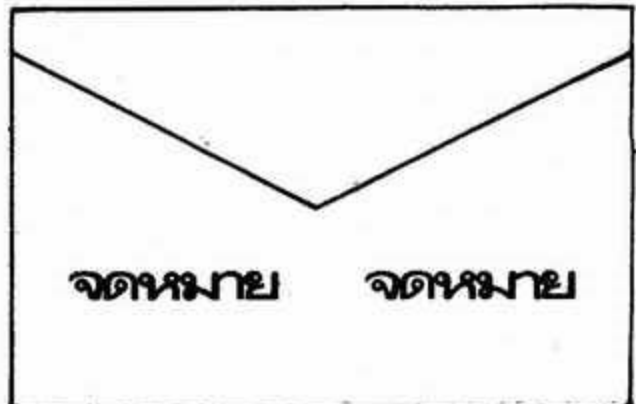
๕๐ _____ กฎหมาย + ระเบียบใหม่

๗๔ _____ ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

๘๕ _____ จดหมายเบ็ดเตล็ด : ลอฉัน

๘๖ _____ ใหม่ ๆ ในราชการ

๙๖ _____ ท้ายเล่ม

ที่ มท. ๐๖๐๒/๕๕๘๘

กรมที่ดิน

๗ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง บทความในวารสารข้าราชการ

เรียน บรรณาธิการวารสารข้าราชการ

ตามที่วารสารข้าราชการ ฉบับประจำเดือนมีนาคม ๒๕๖๗ ในหน้า ๖ หัวข้อเรื่องว่า “คอร์ปชั่น มะเร็งในระบบราชการ” เขียนโดย นายศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ โดยเฉพาะในหัวข้อเรื่องฉ้อราษฎร์ ได้เขียนว่า กระทำโดยให้ราษฎรเข้าใจผิดว่าต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการต่าง ๆ ให้แก่ทางราชการ หรือต้องเสียเงินค่าธรรมเนียมมากกว่าที่ควร และได้ยกตัวอย่างเรื่องการรังวัดที่ดิน ที่กรมที่ดินนั้น

กรมที่ดินขอเรียนว่า ในการขอรังวัดที่ดิน กรมที่ดินได้มีกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งวางระเบียบวิธีปฏิบัติไว้แล้วว่า ผู้ขอรังวัดจะต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง เช่น ค่าค่าขอคำมัดจำรังวัด ค่าหลักเขต และเจ้าหน้าที่ก็ได้ปฏิบัติตามอัตราค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายไว้ในที่เปิดเผย เพื่อให้ผู้ไปติดต่อได้ทราบแล้ว ทั้งกรมที่ดินก็ได้ส่งกวัดขันดูแลการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตามลำดับชั้นอยู่เสมอ โดยเหตุนี้บทความดังกล่าวจึงคลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริง และทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจผิดว่า ผู้ขอรังวัดที่ดินจะต้องเสียเงินค่าธรรมเนียม และเงินมัดจำค่าใช้จ่ายในการรังวัดที่ดินเท่ากันทุกราย ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว เงินมัดจำค่าใช้จ่ายผู้ขอ

จะต้องชำระก่อนทำการรังวัดที่ดิน เงินจำนวนนี้เรียกไว้เพื่อเป็นค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ค่าจ้างคนงานรังวัด ค่าบ่วยการผู้ปกครองท้องที่ เงินจำนวนนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณงานและระยะทาง เช่น แบ่งมากแปลงหรือน้อยแปลง ต้องเดินทางไกลหรือใกล้ และต้องใช้เวลาทำการรังวัดมากหรือน้อยเพียงใด ดังนั้น การขอรังวัดที่ดินบางรายก็เสียมาก แต่บางรายก็เสียน้อย โดยเหตุนี้จึงอาจทำให้เข้าใจไปได้ว่า การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการเสียค่าธรรมเนียมหรือเงินมัดจำมากหรือน้อยดังกล่าว เป็นการเบียดบังเอาเป็นประโยชน์ส่วนตัว เข้าลักษณะฉ้อราษฎร์ตามที่มีผู้เขียนกล่าวอ้าง

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อโปรดเกล้าฯ เกี่ยวกับบทความดังกล่าว เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองวิชาการ

โทร. ๒๒๖๔๓๐ - ๔๐ ต่อ ๒๔๗

บทบรรณาธิการ

แม้จะเคยพูดแล้ว กับทุกคน
เพราะว่าดินแดนที่ได้ยิน ๖๗๖ รัฐ-
มนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย คุณหลวง
อรรถสิทธิ์สุนทร ผู้เป็นที่เคารพรักของข้า-
ราชการซื้อสัตย์สุจริตทั่วไป กล่าวว่า “ถ้าผู้
ได้บังคับบัญชาทำผิด ผู้บังคับบัญชาจะต้อง
ได้รับโทษด้วย”

จะขึ้นกับบริหารระดับสูงสักกี่คน ที่เข้าใจถึง
หลักการบริหาร และการสร้างความผิดชอบอย่างที่คุณ
หลวงอรรถสิทธิ์ ท่านพยายามปลูกฝัง

เห็นที่ปฏิบัติกันอยู่เกร่อ ก็คือ ลูกน้องทำผิดถูกลงโทษ
กันเป็นแถว แต่หัวหน้าก็ยังลอยนวลอยู่ได้ ไม่มีผิดอะไร
แถมยังเอาหูไปนาตาไปไร่เสียอีก จับพลัด
จับผลูยังได้บำเหน็จเป็นพิเศษเสียอีกด้วย แล้ว
อย่างนี้ เราจะหวังให้มีหัวหน้าที่รับผิดชอบ
การงานอย่างแท้จริง แล้วให้การงาน มีทาง
เจริญได้อย่างไร

ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ และ
สมรรถภาพของข้าราชการนั้นสลับซับซ้อนเป็น
ที่สุด การแก้ไขปรับปรุงจะต้องทำโดยอาศัย

ความรู้สึกนึกคิดที่กว้างขวาง ยอมรับของแปลกๆ
ใหม่ ๆ ที่มัน อาจ จะยังไม่ เคยเกิด ขึ้นใน โลกนี้
มาก่อนมาลองวิเคราะห์ดู ที่เราจะทำตัวเป็น
ม้าเทียมรถโดยมี แผ่นหนัง บังตาให้ มองแต่ทาง
ตรงไปข้างหน้าอย่างแคบ ๆ นั้น น่าจะไม่เหมาะ
กับภูมิปัญญา และกิจกรรมของมนุษย์ในสมัยนี้
เสียแล้ว เพราะมนุษย์เรานับวัน ก็ลดความ
“หัวแหลม” ลงทุกที จนห่างไกลจากบรรพบุรุษ
พอสมควร (แม้ว่าบางคน จะยังละม้ายคล้าย
กันเป็นส่วนน้อย) กระนั้นก็ตาม เราก็คงไม่ได้
ที่จะสร้างเครื่องพันนาการขึ้นมาจองจำความผิด และ
การปฏิบัติของเรา คงจะเป็นเพราะเราลืมตัวสำคัญ
ผิด ตั้งสมมติฐานว่า มนุษย์เราความจริงก็ไม่
ผิดกับสัตว์ที่เลี้ยงไม่เชื่อง ถ้าไม่ “ลั่น” หรือ
“ขัง” ไว้แล้วจะเป็นอันตรายต่อสังคมเป็นอย่าง
มาก ซึ่งก็คงมีส่วนจริง เราจึงพยายาม “หรั้ง”
ทุกฝั้ว โคตรการออกกระเบียดปฏิบัติที่ห่อหมก
เทศาผล และเข้ามามีส่วนใหญ่มาก เป็นการดูถูก
ความเป็น “คน” ของคนเป็นที่สุด ทำให้เข้า
ทำนอง “ปล่อยคางข้าง ห่วงลอคคาเส้น” อยู่ตลอด
เวลา

ผลที่ประจักษ์กันอยู่ ก็คือว่า การปรับปรุง และควบคุมการปฏิบัติราชการและสมรรถภาพ ข้าราชการด้วยวิธีการและแนวความคิดแบบที่เป็นอยู่ ไม่ช่วยให้เราไปถึงตลิ่งถึงฝั่งได้เลย เพราะนับวัน เครื่องพันธนาการที่เราสร้างขึ้นมานั้นคงจะหนักและรุงรังเกินกว่าที่เราจะเอาตัวรอดได้

**เราน่าจะมองหาวิธีการใหม่ที่ง่าย และได้ผล
แน่นอนกว่า**

ว่ากันว่า ปลวก หรือ ผึ้ง นั้น เป็นสัตว์ที่มีระเบียบวินัยและระบบการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพที่สุด ที่ทำได้เช่นนั้นก็เพราะมี “นางพญา” เป็นหัวหน้าที่เข้มแข็ง และเป็นที่ยอมรับในบรรดาผึ้งและปลวกทั้งหลาย การจะทำลายผึ้ง หรือ ปลวก จะต้อง ทำลายตัว “นางพญา” ให้ได้ มิฉะนั้นแล้วไม่มีทางสำเร็จ ฝ่าย “นางพญา” ก็จะมีควมรับผิดชอบสมกับเป็นผู้นำที่ดี ไม่มีย่อท้อ หรือหนีเอาตัวรอด เช่นสัตว์ประเสริฐ จะตายก็ต้องตายด้วยกัน จวนตัวเข้าจริง ๆ จะให้ทำ “สราครี” ก็เต็มใจ ด้วยเหตุนี้ ผึ้ง และ ปลวก จึงเป็นสัตว์ที่ทำงานร่วมกันอย่างเข้มแข็ง และได้ผลดี ไม่ว่างงานนั้นจะยากเย็นเพียงใดก็ไม่พ้นวิสัยความสามารถของ ปลวกหรือผึ้ง

จันใด ก็จันนั้น

หัวหน้าเป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการทำงานของมนุษย์เรา เป็นผู้ที่อาจบันดาลให้เกิดผลได้ทั้งดีและเสีย แต่กลับปรากฏว่าเรามองกันไม่ค่อยเห็น คือมองไม่เห็น และนึกไม่ออกว่าหัวหน้านั้นสำคัญไฉน เพราะเท่าที่เห็นมาแค่ไหนแค่ไร งานของหัวหน้า ก็แค่ เขียนชื่อในหนังสือ แล้วก็คลุกน่อง หัวหน้าใหญ่ขึ้นไปหน่อย ก็เขียนหนังสือมากหน่อยแล้วดูมากหน่อย ส่วนหัวหน้าเล็กหน่อยก็เขียนหนังสือน้อยและดูน้อยหน่อย โดยสรุปแล้วหัวหน้างานในเมืองไทยนี้ ใครก็เขียนได้ ขอให้เขียนชื่อตัวเองได้ และมีคนตั้งให้เป็นก็แล้วกัน

อีกอย่างเห็นจะเป็นเพราะเราเพลินกับทฤษฎีฝรั่งมั่งคามากไป มัวไปเวอร์คซิมพลิฟิเคชัน (Work Simplification) จ๊อบ เดสคริพชัน (Job Description) และอะไรต่อมิอะไรชั้น ๆ แขนง ๆ จนลืมไปว่า สมัยก่อนพระเจ้าตากสิน ท่านสั่งทูลหม้อข้าว แล้วเข้าตีเมืองแตกได้ อย่างไรกันทั้ง ๆ ที่ ชั้นชั้นเหล่านี้อย่างไม่เคยผ่านหูเลย เดียวนี้ทุกคนกำลังเทอ พอหัวหน้าชั้น ๆ ลูกน้องก็ชั้นบ้าง พอหัวหน้าคอร์ปชั่น ลูกน้องก็เลยคอร์ปชั่น (กระผม) บ้าง

ดังนั้น ด้วยความเห็นแบบดิบ ๆ สุก ๆ นี้ พอสรุปได้ว่า หัวหน้า คือผู้ที่จะบันดาลให้งานเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า หรือในทางตรงข้ามพินาศย่อยยับ ได้พอ ๆ กัน การที่เราจะพยายามปรับปรุงระบบราชการ และแก้ปัญหาด่าง ๆ

ให้ได้ผลนั้น จึงน่าที่จะเฟื่องเสียงหัวกุกญแจสำคัญ
ในจุดนี้ให้จริงจังเสียที เพราะเป็นการแก้ไข
และพัฒนาที่ต้นเหตุ และถูกต้อง

ในโครงสร้างระบบบริหารราชการไทย
เห็นจะไม่มีหัวหน้าระดับไหน ที่สำคัญและมี
อิทธิพลมากเท่า ระดับ “อธิบดี” ซึ่งเป็นหัวหน้า
ของกรม กรมเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่
รับรองโดยกฎหมาย อำนาจในการบริหารจัดการ
ประมาณการปฏิบัติงานโดยบังคับบัญชาข้าราชการ
และลูกจ้างโดยสิทธิ์ขาดเป็นส่วนใหญ่ อำ
นาจในการปูนบำเหน็จความชอบ ทั้งกรณีปกติ
และพิเศษแก่ผู้อยู่ในสังกัดที่แท้จริง แม้บาง
กรณีจะเป็นการเสนอแนะ แต่เป็นการเสนอ
แนะที่มีพลัง ดังนั้น “อธิบดี” จะว่าเป็น
“ความคั่นอันสูงสุด” ของข้าราชการประจำ ก็
อาจเป็นได้

อิทธิพลในทางสร้างสรรค์ของอธิบดีนั้น
เห็นจะไม่ต้องกล่าวถึงอีก คงเป็นที่ประจักษ์
กันอยู่ดี ลองมาศึกษาถึงอิทธิพลในทางที่ไม่
สร้างสรรค์บ้าง ก็ไม่ยิ่งหย่อนว่ากันเท่าใดที่
เห็นได้ชัดอย่างหนึ่ง ในยุคประชาธิปไตยเฟื่องนี้
ก็คือ ในวันพฤหัสบดี และวันศุกร์ ส่วนราชการระดับ
กรมต่าง ๆ มักจะเจือเบะเหงาซบเซา การงานชะงักไป
หมด ตามเข้ากันได้ความว่า วันพฤหัสบดี กับวันศุกร์
เป็นวันที่หัวหน้าใหญ่ทั้งหลายพากันเข้าอบรมวิชาฝึก

ทุกคนหมด กรมเลยดูออกจะร้าง ๆ เอา ดังนั้น
หากใครจะมาคิดว่า หยุดชดเชย ๑ วัน
ประเทศสูญเสียทางเศรษฐกิจเป็นสิบล้านบาท
น่าจะค่อนข้างคิดค้ำว่า ในสัปดาห์หนึ่ง ที่มีการ
ฝึกปฎิภา ๒ วัน การสูญเสียทางเศรษฐกิจมีค่าเข้า
ไปหลายสิบล้านหรือ หรือว่า ความจริงแล้ว
มิได้แตกต่างกันเลย ว่าจะเป็วันพฤหัสบดี-
ศุกร์ หรือไม่ ก็ตาม ถ้าเช่นนั้น ที่ตั้งความ
หวังไว้อย่างเลิกลอยว่า หัวหน้าคือผู้สร้างสรรค์
ก็เห็นจะเป็นน้ำเหลว ๆ ดี ๆ นี่เอง

ที่พูดมายืดยาวนี้ ก็หวังเพียงจะฝากท่าน
ผู้อ่านไว้ว่า หัวหน้าในระดับอธิบดีนั้นเป็น
หัวใจของการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ควรที่
จะปล่อยให้เป็นไปตามยะถากรรมอย่างที่เป็นอยู่
หากควรจะต้องมีกรรมวิธีที่เป็นหลักประกันได้
ว่า ผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้างานระดับกรม จะต้อง
มีคุณสมบัติครบถ้วนเหมาะสมตามที่ ต้องการ
และเป็นผู้ที่ดีที่สุดในที่จะหาได้ ในวงราชการ
ทั้งหมด โดยจะต้องจัดการผูกขาดภายใน
หรือการเรียงลำดับอาวุโสแบบจอมปลอมออกไป
แต่ควรจะมีติดอาวุโสของความสามารถในการ
ทำงานอย่างเคร่งครัด

ทำได้ดังนี้แล้ว ก็หมกต้องคิดสร้างเครื่องพันธ-
นาการมาจองจำทุกคน ทั้งตัว เล็ก ตัว น้อย ให้เสียเวลา
แล้วทุกอย่างที่ลาดหวังจะมาปรากฏเองคังเนรมิตร.

คนเป็นปัญหาโลกแตก ซึ่งแก้ยากยิ่งในปัจจุบันนี้ ถ้าแก้ปัญหารื่องคนได้แล้วทุกสิ่งทุกอย่างจะดูราบรื่น เรามักจะพบอยู่เสมอในการทำงานว่า การที่ทำงานไม่สำเร็จ งานไม่ก้าวหน้า งานไม่ดำเนินไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้เป็นเพราะ “คน” ไม่มีความรู้ความสามารถ คนไม่เอาใจใส่ต่อการทำงาน คนคอร์รัปชั่น คนเล่นพรรคเล่นพวก ฯลฯ เป็นต้น เป็นปัญหาร้อยแปดที่เกี่ยวกับคน แม้ในการบริหารงาน คนเป็นปัจจัยหลักที่จะมีผลให้การทำงานสำเร็จ คนมีชีวิตจิตใจ พฤติกรรมที่แสดงออกบางครั้งตีความหมายไม่ถูก เดาความรู้สึกไม่ออกกว่าเป็นอย่างไร บางครั้งคำที่ถูกชม ความหมายกลับกลายเป็นคำหยาบไปได้

ในวงราชการ ทางราชการก็ต้องการคนที่ดี มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงาน เพื่อให้การทำงานได้ผล เพื่อสนองความต้องการของประชาชนหรือเพื่อให้บริการประชาชนได้เต็มที่ ประหยัดและให้ได้ผลมากที่สุดแม้ความต้องการของทางราชการจะเป็นเช่นนั้น แต่บางครั้งมันก็ได้ผลดังต้องการ มันเบนเบี่ยงบิดเบี้ยวไปจากความต้องการหรือความต้องการต้องเป็นหมันไป เพราะข้าราชการผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคัดเลือก สรรหาคนที่เข้าทำงานเป็นผู้ทำให้มันเบี่ยงเบนไป หรือ อาจมีบัตรเบ่งบัตรแข็งจากผู้ใหญ่มา หรือแม้แต่ผู้ใหญ่มัวยามา สิ่งเหล่านี้มีผลอย่างยิ่งที่ทำให้ราชการเราไม่ได้คนมีความรู้ความสามารถจริงๆ เข้ามาทำงาน

เป้าหมายในการเขียนเรื่อง “นักบริหารผู้คุมบังเหียนของประเทศ” ก็มุ่งพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการทำงานของนักบริหารราชการ ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทอันสำคัญยิ่งต่อราชการและต่อประเทศ ถ้านักบริหารเหล่านี้ขาดความรับผิดชอบ ขาดความรู้ความสามารถ และข้อที่สำคัญที่สุดขาดอุดมการณ์เสียแล้ว ความล้มเหลวของงานราชการและความเสื่อมโทรมของชาติจะตามมา นักบริหารที่กล่าวถึงในที่นี้หมายถึง “อธิบดี รองอธิบดี” และ “ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าอธิบดีหรือรองอธิบดี” ซึ่งบังคับบัญชาข้าราชการอยู่ตามกรมต่าง ๆ หรือหน่วยราชการซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม ของส่วนราชการต่าง ๆ บทบาทของอธิบดีและรองอธิบดีมีมากซึ่งพอจะสรุปเป็นประเด็นสำคัญๆ ได้ดังนี้

บทบาทในฐานะผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ

จริงอยู่ปลัดกระทรวงจะรับนโยบายจากรัฐมนตรีมาเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ แต่ผู้ที่จะทำนโยบายไปสู่การปฏิบัติงานจริงก็คือ อธิบดีหรือรองอธิบดี เพราะอธิบดีหรือรองอธิบดีเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับการปฏิบัติงานของกองต่างๆ ภายใต้งักัดของกรม อธิบดีหรือรองอธิบดีจึงมีบทบาทมากที่จะเร่งให้ผลงานนั้นออกมา คอยคุมกำชับให้งานนั้นดำเนินไปตามที่มอบหมายอย่างรวดเร็ว และเป็นไปตามเป้าหมาย หากอธิบดีหรือรองอธิบดีเลเหล่านี้นั้นแล้ว ผลเสียย่อมเกิดขึ้นต่อประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง ดังนั้นการปฏิบัติงานทั้งหลาย

“อุเมทชา”
๙
เขียน

นักบริหาร
ผู้กุมบ่วงเทียน
ของ
ประเทศ

ถ้าจะได้ผลดีอยู่แล้วก็อยู่ที่ความเอาจริงจังหรือความเอาไหนของท่าน หากท่านไม่เอาไหนแล้ว ผลมันก็ดังได้กล่าวแล้ว นอกจากนี้ในการปฏิบัติงานตามโครงการต่างๆ ซึ่งระดับต่ำเสนอขึ้นไป หากท่านไม่เห็นด้วย (ทั้งที่ควรทำ หรือถ้าทำแล้วเกิดประโยชน์มากอย่างแน่นอน) งานนั้นไม่สามารถดำเนินไปได้ปกติทุกวันงานใดซึ่งได้รับการสนับสนุนจากอธิบดี รองอธิบดี แล้วมักจะดำเนินไปโดยราบรื่น คนทำงานก็ได้ดิบได้ดีไปตามๆ กัน ถ้าโครงการใดไม่ได้รับการสนับสนุน ถึงแม้ว่าจะดีก็อับเฉา คนที่ทำงานเหล่านั้นจึงหนีไม่พ้นการทำงานในลักษณะให้พ้นไปวันๆ หนึ่งไม่เกิดประโยชน์อะไรเท่าใดนัก

บทบาทต่อผู้ร่วมงาน

ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของอธิบดีและรองอธิบดีก็มี ตั้งแต่ข้าราชการระดับผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองลงจนมาถึงข้าราชการระดับต่ำคือชั้นจัตวา ภาระรับผิดชอบในการปกครองคนซึ่งราวๆ ตั้งแต่ ๑๐๐ คนขึ้นไปจนถึงหลายพันคนย่อมมีมาก ภาวะความเป็นผู้นำในการบริหารงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น ผู้บริหารงานต้องเป็นคนยุติธรรม ซื่อสัตย์ เอาใจใส่ต่องานและผู้ร่วมงานทุกคน ไม่คำนึงว่าจะเป็นใคร ตั้งแต่คนขับรถจนกระทั่งถึงข้าราชการชั้นเอกชั้นพิเศษ ที่อยู่ในกรม นัยว่าถ้าทำตัวได้อย่าง “พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ สิริสุนทร” รัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงมหาดไทย คนปัจจุบัน หรือ “นายบุญมา วงศ์สวรรค์” อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแล้ว จะเป็นที่ยกย่องของคนดีและคนโดยทั่วไปซึ่งทราบถึงกิตติศัพท์ความดีอันนี้ การทำงานร่วมกับคนอื่นก็จะได้ผลดี ข้าราชการก็เต็มอกเต็มใจทำงาน

การทำตนให้เป็นผู้ที่มีความยุติธรรม เป็นผู้นำที่มีทั้ง พระเดชพระคุณ มีใจกว้าง และเป็นประชาธิปไตย ข้าราชการในกรมหรือส่วนราชการจะมีทั้งยกย่องสรรเสริญและพยายามทำตามอย่าง ถ้าอธิบดี รองอธิบดี มีลักษณะตรงกันข้ามคือ เสกการ มีอคติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา คอยจ้องจับผิด หรือเล่นพวกแล้ว ข้าราชการจะขาดความเคารพนับถือ ต่อหน้าจะให้การเคารพพอลับหลังก็นำเอาไปนินทาว่าร้าย ถ้ายิ่งมากเข้าก็จะเกิดความแตกแยกกันภายใน อาจจะเป็นฝ่ายอธิบดี รองอธิบดี และฝ่ายตรงข้าม เหตุการรุนแรงถึงขั้นเดินขบวนขับไล่ก็อาจมีขึ้นได้ ดังนั้นอธิบดีหรือรองอธิบดี จึงไม่ควรจะมองข้ามจุดนี้ไปเสีย คนเราบางครั้งอาจมีความรู้มาดี แต่ขาดอุดมการณ์ในการทำงานแล้ว การทำงานย่อมไม่ได้ผล เพราะแม้แต่ไปคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง ภาวะผู้นำและวิธีการปฏิบัติงานร่วมกัน ข้าราชการภายในกรม รวมทั้งการบังคับบัญชาจึงเป็นสิ่งที่อธิบดีและรองอธิบดี ควรเอาใจใส่ให้มากๆ ถ้าเป็นไปได้ควรสนใจผู้ใต้

บังคับบัญชาให้มากยิ่งขึ้นกว่าตนเอง จะทำให้ผู้
ได้บังคับบัญชาอีกด้วย

บทบาท ใน ด้าน การ ประสาน งานกับ

หน่วยงานอื่น งานในวงราชการมักจะมีเรื่อง
ที่เกี่ยวข้องกันอยู่เสมอ การให้ความร่วมมือ
กับส่วนราชการอื่นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้
งานของชาติได้รับผลสำเร็จได้เช่นกัน กรม
หนึ่งอาจขอความช่วยเหลือจากกรมหนึ่งให้ช่วย ก็
ควรจะยินดีให้ความช่วยเหลือ เช่น กรมการ
ปกครองขอให้กรมการแพทย์อนามัยช่วยเหลือ
ในด้านฝึกสอนหมอประจำหมู่บ้าน ก็ควรที่
กรมการแพทย์จะให้ความร่วมมือ เรื่องที่เป็น
เรื่องระหว่างกระทรวง ถ้าเป็นกระทรวงเดียว
กันก็ควรจะให้ความร่วมมือเช่นกัน อธิบดี
และรองอธิบดี ควรดูแลในเรื่องนี้ด้วย เพราะ
นอกจากจะทำให้งาน ของ ชาติ สำเร็จ ไป ด้วย ดี
แล้ว ยังจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
และง่ายต่อการประสานงานในภายหน้าอีกด้วย

จาก บทบาท ของ อธิบดี และ รองอธิบดี
เท่าที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า อธิบดีและรอง
อธิบดี มีบทบาทมากต่อการทำงานของกรม
ต่าง ๆ ในกระทรวงต่าง ๆ หากอธิบดีเหล่านั้น
เป็นคนไม่มีอุดมการณ์ เห็นแต่ประโยชน์
ส่วนตัวแล้ว ประเทศชาติย่อมล่มจมไปด้วย

ทุกวันนี้งานราชการไทยเราเริ่มเข้าสู่ยุค
แจ่มใส และยุคของคนหนุ่ม อธิบดี รอง
อธิบดี หลายส่วนราชการเป็นคนหนุ่มผู้มี

ความสามารถ สำเร็จการศึกษามาสูง ทั้งภายใน
และภายนอกประเทศ ได้นำความรู้ความ
สามารถมาใช้ในการทำงาน ถึงแม้บางกรมจะมี
อธิบดีแก่ๆ อยู่บ้างก็อีกไม่นานก็คงจะต้องออกไป
ถึงอย่างไรก็ตามในหมู่คนดีมีความสามารถย่อม
มีคนไม่ดีไม่มีความสามารถแฝงอยู่ เหมือนกับ
มีขาวก็ต้องมีดำ มีดีย่อมมีชั่ว ถึงอย่างไรก็ตาม
ถ้ามีอธิบดีแก่ๆเอาใจใส่ต่อการทำงานในกรมกอง
ของตน มีแนวคิดดี ๆ ในการปรับปรุงงานให้
การทำงานมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ที่มิหวังพระเดช
พระคุณ เป็นคนมีความคิดกว้างขวาง กี่ย่อม
ดีกว่าอธิบดีและรองอธิบดีหนุ่ม ๆ ซึ่งไม่เอาไหน
ซึ่งเราก็อยากให้คนหนุ่มซึ่งไม่เอาไหน หลีก
ทางให้คนหนุ่มซึ่ง เอาไหน เข้ามาทำงานแทน
อย่าได้ทำตนเป็นผู้ถ่วงความเจริญของชาติ
(เหมือนผู้ทรงพญาแห่งในนิทานอีสป) และถ้าได้
อธิบดีหนุ่ม ๆ ซึ่งเอาไหน และคนแก่ซึ่งเอา
ไหนเช่นกัน ก็จะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า
ไปได้ดีกว่าที่เป็นอยู่

ข้อบกพร่องของนักบริหาร ระดับนี้

อย่างไรก็ดีเท่าที่ได้ศึกษามาจากด้านสอ
มวลชนเอกสารการสัมมนา การพบปะพูดคุย
รวมทั้งประสบการณ์ที่ได้รับ พบว่านักบริหาร
ระดับนี้ (อธิบดี รองอธิบดี) มีข้อบกพร่องซึ่ง
ตัวท่านเองอาจมองไม่เห็น มองข้ามไปหรือ

อาจเพราะความหน้ามิดของบางท่าน หรือแม้แต่เป็นเพราะพวกสอพลอคอยพุดยกอสรเรเสริฐ จนท่านสำคัญตนเองผิดไป จึงทำให้ท่านมองข้ามความสำคัญเหล่านั้นไป จุดบกพร่องเหล่านั้นพอจะแยกกล่าวได้ดังนี้

๑. **กรรมกู ของกู** เท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ อธิปไตย รองอธิบดีหลายแห่งมักสำคัญตนผิดคิดว่าตนเองเป็นเจ้าของกรรมนั้น มีอำนาจจะทำอะไรก็ได้ หลงผิดจนถึงกับพุดออกมาว่า “กรรมผมทำงานไม่เหมือนกรรมคุณ” (อธิบดีพุดกับอธิบดี) คิดว่าตนเองเป็นใหญ่ ทุกคนหรือข้าราชการทุกคนจะต้องมาขอสก ใครไม่มาขอสกอยู่ด้วยไม่ได้ ใครขัดแย้งไม่ว่าทางด้านความคิดเห็นหรือการกระทำ (ในทางที่ถูก) ก็เป็นอยู่ด้วยกันไม่ได้ หากทางกำจัดหรืออยู่ได้ก็ไม่ได้ดีหาทางกลั่นแกล้งอยู่เสมอ ถ้าอธิบดีรองอธิบดีคนใดรู้ตัวว่าเป็นเช่นนี้ขอได้โปรดเปลี่ยนแนวคิดเสีย อย่าคิดว่าตนเองเป็นเจ้าของหน่วยงานท่านเอง “กรรมกู ของกู” ใครใหญ่ไม่ได้ โปรดทราบเสียว่าตัวท่านนั้นมีฐานะเป็นข้าราชการคนหนึ่งเหมือนกับเสมียนพนักงาน แต่เขาสวม “หัวโขน” ให้ท่านเป็น “อธิบดี รองอธิบดี” คอยควบคุมการปฏิบัติงานในหน่วยงานให้ดำเนินไปด้วยดีเท่านั้น แต่ฐานะของท่านก็เป็นลูกจ้างของราชการเหมือนกับเสมียนพนักงานเช่นกัน ถ้าอธิบดี รองอธิบดีสังวรข้อนี้บ้างก็จะทำให้การ

ทำงานของท่านดีกว่าที่เป็นอยู่เพราะอย่างน้อยก็ไม่ถือว่าเป็น “กรรมกู ของกู” ถือว่าเป็นของทุกคน ซึ่งแต่ละคนสวมบทบาทเข้ามาแตกต่างกันเท่านั้น

๒. **การนำพวกพ้องเข้ามารับราชการ และระบบพรรคพวก** เรามักได้ยินอยู่เสมอว่า “ข้าราชการบางคนนั้นเป็นคนของอธิบดี” “คนนั้นเป็นคนของรองอธิบดี” หรือแม้แต่บางที่กระซิบบ้างว่า “หนูคนนั้นเป็นของท่านอย่าง” นอกจากนั้นยังจะได้ยินอยู่อีกเสมอๆ ว่า คนของท่านได้ดิบได้ดีไปตามๆ กัน ทั้งๆ ที่งานไม่ได้ทำเพียงแต่วิ่งเข้าวิ่งออกในห้องท่านอยู่เสมอ คอยรับใช้เพื่อผลประโยชน์ของคนที่ไม่ชอบหน้า ให้นายพ้องอยู่เสมอ หรือแม้แต่คอยบริการลูกเมียท่าน แม้เวลาเข้าส่วนก็ขึ้นเผ้าหน้าประตู วิ่งเข้าวิ่งออกบ้านท่านจนหัวกระโหลกเป็นมันก็ได้ หรือบางคนยังไปกว่านั้น นายท่านชั้นกว่าเป็นไม้ก็เห็นด้วย ชี้ไม้เป็นนกก็เห็นด้วย คอยจ้องดูว่านายชอบอะไรก็รีบไปหามาให้โดยไม่คำนึงถึงงานที่ทำปล่อยให้คนอื่นทำไปแทบตาย แต่ผลตอบแทนที่ออกมาตัวเองได้ดีคนเดียว

ในการทำราชการ อธิบดีและรองอธิบดีบางคนมักจะตั้งญาติมิตร พี่น้องเข้ามาร่วมทำงานโดยไม่คำนึงถึงความรู้ความสามารถว่าจะทำได้หรือไม่ จนกระทั่งกลายเป็นหน่วยงานของอธิบดีรองอธิบดีไปหมด ในหน่วยงานนั้นมีนามสกุลซึ่งคล้ายอธิบดี รองอธิบดีเต็มไปหมด หรือมีเทือกเถาเหล่ากอมากมาย สร้าง

เป็นอาณาจักรของตนขึ้นมา ใครเข้ามาแบบ ลูกทุ่ง ไม่มีเชื้อสายลูกเกอ การจะได้ดิบได้ดี ยาก ถ้าเป็นพวกของอริบตี รองอริบตีแล้วละ ก็ก้าวหน้าไปได้อย่างสบาย เมื่อไม่นานมานี้ เคยมีข่าวว่าอริบตีกรมหนึ่ง (พบจากหนังสือพิมพ์) ถูกข้าราชการร้องเรียนหาว่า ดึงเอา ภรรยาของตนซึ่งเดิมก็ไม่มีบทบาทอะไรเข้ามา ทำงานในกรมในตำแหน่งสำคัญ โดยไม่คำนึง ถึงความสามารถทำให้ข้าราชการไม่พอใจกัน ตาม ๆ กัน เรื่องนี้ดูเป็นเรื่องที่น่าละอายมาก

จริงอยู่การดึงพวกพ้องเข้ามาทำงานหาก ได้คนดีมีความสามารถก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าดึง คนประเภท เค้า ขึ้นมา งานของหลวงมิล้มจม หรือ ดังนั้นอริบตีหรือรองอริบตีควรสำเหนียก เรื่องนี้ อย่าคิดว่าตนคือผู้ยิ่งใหญ่เช่นพวก ทหารราชทั้งหลาย

๓. ความคิดแคบและต่อต้านสิ่งใหม่

การปฏิบัติงานของระดับอริบตี และรองอริบตี นั้นมิใช่ผู้ที่จะต้องมาริเริ่มงานเองทุกอย่าง งาน ส่วนใหญ่ต้องริเริ่มมาจากกองต่าง ๆ ซึ่งอยู่ใน ความรับผิดชอบอริบตีและรองอริบตี ควร ต้องเป็นผู้ที่ยอมรับฟังความคิดเห็นที่เสนอมา หากมีข้อสงสัยอะไรก็อาจเรียกมาชี้แจงเพิ่มเติม และร่วมกันพิจารณาถึงประโยชน์ ข้อดีข้อเสีย เสียก่อน ก่อนที่จะยับยั้งหรืออนุมัติ หลาย โครงการที่เป็นเรื่องใหม่ ๆ ควรเปิดโอกาสให้ ดำเนินการได้ถ้าเห็นว่าผู้รับผิดชอบจะสามารถ

ดำเนินการได้ หรืออาจทำเป็นโครงการทดลอง ก่อนมิใช่เพียงเห็นว่า เรื่องนี้ไม่เคยมีใครทำ มาก่อน เป็นเรื่องแปลก เก่งจะทำไม่ได้ ไม่ เข้าใจ เลยถือโอกาสยับยั้งเสีย เป็นการกระทำ ที่ไม่ถูกต้อง สิ่งใหม่ ๆ นั้นควรต้องดำเนินการ ดู เพราะวิทยาการใหม่ ๆ อาจให้ประโยชน์ กว่าการทำงานแบบเก่า ๆ ก็เป็นได้ จึงไม่ ควรที่จะต่อต้านสิ่งใหม่ ๆ เสมอไป แต่ควร พิจารณาย่างมีเหตุมีผลก่อนจะตัดสินใจลงไป อริบตีและรองอริบตีควรเป็นผู้มีใจกว้าง มี ความคิดกว้างขวาง มองการไกล และควรเห็น ประโยชน์ของชาติสำคัญกว่าของตน และหาก เป็นไปได้ควรหาทางริเริ่มใหม่ ๆ ที่จะก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และสนอง ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง สิ่ง เหล่านี้ก็ต้องอาศัย อริบตี รองอริบตี ที่เอาใจหา และครับ

๔. อำนาจอริบตี รองอริบตีมีมากเกินไป

อำนาจในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูง ขึ้นก็ดี อำนาจในการโยกย้ายสับเปลี่ยนข้าราชการ ภายในกรมกองต่าง ๆ ก็ดี สิ่งเหล่านี้ อริบตี และรองอริบตี มีอำนาจมาก ในการที่จะให้ ข้าราชการผู้ใดไปลงตำแหน่งใด อันก่อให้เกิด ความไม่ยุติธรรม หากอริบตีหรือรองอริบตี เป็นคนซื่อถือพวกพ้องเป็นใหญ่ การสอบเข้า รับราชการก็ดี ในระดับต้นควรให้กองการ สอบ สำนักงาน ก.พ. ดำเนินการ ก็คงได้ ความยุติธรรมดีกว่าที่แห่งอื่นดำเนินการ

อำนาจอธิบดี รองอธิบดี ตามระบบ
จำแนกตำแหน่ง ซึ่งกำลังจะนำไปใช้ในส่วน
ราชการต่างๆ ทางฝ่ายพลเรือนมีมากเหลือเกิน
ในด้านการจัดตัวบุคคลลงในตำแหน่งต่างๆ การ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น การโยกย้ายสับ
เปลี่ยนเป็นต้น ถ้าอธิบดี รองอธิบดี เป็นคน
“ตงฉิน” แล้วก็ไม่ใช่ไร แต่ถ้าเห็นแก่พรรค
พวก และยอมเกิดระส่ำระสายภายในกรมอย่าง
แน่นอน

๕. ระบบเจ้าขุนมูลนาย อธิบดี รอง
อธิบดี หลายแห่งยังมีความปรารถนาที่จะให้ผู้
อยู่ใต้บังคับของตนยกย่อง เป็นนาย ในลักษณะ
ของบ่าวและไพร่อยู่ โดยคิดว่าตนเองเป็นใหญ่
ในกรม ควรที่ทุกคนจะต้องพินอบพิเทาเข้า
หา กราบไหว้บูชา เป็นต้น โดยลืมตนคิดว่า
ตนเองเป็นใหญ่ เป็นเจ้าของกรมมิได้คิดเลยว่า
เป็นคนซึ่งราษฎรเขาจ้างมาทำงาน และเขาเอา
“หัวไช” มาสวมให้เดินไปตามบทตามเพลง
ความจริงแล้ว เรื่องเจ้าขุนมูลนายนี้ควรจะ
หมดไปจากงานราชการแล้ว ทุกคนควรสำนึก
ตนเองว่าตนเข้ามาทำงานในรูป นาย ก. นาย ข.
นางสาว ก. นางสาว ข. เป็นต้น ไม่ใช่เข้ามา
ในรูปเจ้าขุน อะไรต่างๆ เหล่านี้เพราะทุกคน
มีสิทธิเท่ากันในหน่วยงาน

๖. ทำงานหลายหน้าที่ อธิบดี รอง
อธิบดีหลายท่าน นอกจากจะรับภาระอันหนัก

หน่วง จากการปฏิบัติงานภายในกรมแล้ว
บางท่านยังได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ในทางรัฐวิสาหกิจอีกด้วย ดูราวกับว่าเป็น
นารายณ์สี่กร ทำงานได้ทุกอย่าง ทำได้สารพัด
งาน ความจริงท่านเหล่านั้นอาจเก่งจริง ๆ
แต่การทำงานหลายหน้าที่ เวลาทั้งหลายก็
ถูกแบ่งแยกไป การทำงานในแต่ละแห่งจึง
ไม่เต็มที่ เมื่อไม่เต็มที่แล้วการทำงานก็ย่อม
ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ หากท่าน
เหล่านั้นมุ่งเฉพาะการทำงานในกรมอย่างเดียว
มุ่งใช้พลังความคิดเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการ
ทำงานในกรม งานย่อมไปได้สวย สำเร็จ
ตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกอย่างหนึ่งการเข้าไป
มีส่วนร่วมในรัฐวิสาหกิจนั้น อาจเป็นแนวทาง
ในการดึงคนจากรัฐวิสาหกิจมาทำราชการใน
รูปของระบบพรรคพวกก็อาจเป็นไปได้ การ
ทำงานหลายหน้าที่ของตำแหน่งอธิบดี รอง
อธิบดีจึงควรยุติ และควรยุติการเป็น “นารายณ์
สี่กร” เสียที

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเป็นข้อเสนอซึ่งอาจไม่เหมือน
ชาวบ้านเพราะถ้าเหมือนชาวบ้าน เหตุการณ์
หรือเรื่องราวต่างๆ ก็คงเป็นเหมือนอย่างทุก
วันนี้ ข้อเสนอนี้อาจมีส่วนทำให้การทำงานของ
อธิบดี รองอธิบดีมีประสิทธิภาพขึ้น

๑. ให้มีการโยกย้ายอธิบดี รองอธิบดี

ทุกระยะ ๕ ปี เพราะเหตุว่า การที่จะให้อธิบดี รองอธิบดีอยู่แห่งใดแห่งหนึ่งนาน ๆ สิ่งนี้อาจเกิดขึ้นก็คือ คนนั้นเป็นพวกของอธิบดี คนนั้นเป็นพวกของรองอธิบดี หรือถ้าอธิบดีเป็นคนเก่งกาจสามารถในระยะ ๕ ปี ก็คงจะทำงานอะไรต่ออะไรที่เป็นประโยชน์ต่อชาติได้มากมาย ก็ควรจะไปช่วยปรับปรุงงานกรมอื่น ซึ่งยังไม่ดีให้ดียิ่งขึ้นได้อีก ทำนองเดียวกันหากท่านไม่ดีสร้างสมอาณาจักรคนเลวคอร์รัปชั่นเงินหลวงไว้มาก จะได้ไม่มีโอกาสทำสิ่งเหล่านี้เกินไป คนอื่นมาแทนความชั่วก็จะปรากฏ และเอาความผิดได้ เป็นการแก้ไขการทุจริตอีกทางหนึ่งด้วย

๒. ควรมีการสอบเลื่อนขั้นสำหรับผู้

จะดำรงตำแหน่ง รองอธิบดี และอธิบดี โดยการศึกษาวีธีการออกข้อสอบทางด้านความสามารถ จิตวิทยา ทักษะที่ดี และอย่างอื่น ๆ อีกให้ ได้คนที่ จะ ดำรง ตำแหน่ง เหมาะสม เมื่อสอบได้แล้ว จึงค่อยเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดเกล้าแต่งตั้งต่อไป ในการสอบควรกำหนดคุณสมบัติให้พร้อม เช่น ผู้เข้าสอบต้องเป็นหัวหน้ากอง ผู้อำนวยการกอง หรือข้าราชการชั้นเอก เงินเดือนอย่างต่ำเท่านั้น บาท เท่านั้นบาท เคยทำงานด้านบริหารมา

กี่ปี เป็นต้น เพื่อจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่จะเป็นรองอธิบดี อธิบดีไม่เป็นคนเฉื่อยชา หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

๓. ควรลดอำนาจของอธิบดี รองอธิบดี

อำนาจอธิบดีทุกวันนี้มีมากดังได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น จึงทำให้การทำงานบางอย่างไม่ได้ดีเท่าที่ควร อำนาจการตัดสินใจอยู่กับอธิบดี จึงควรลดอำนาจรองอธิบดีและอธิบดีให้น้อยลง ในเรื่องเกี่ยวกับการโยกย้าย แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น สับเปลี่ยนตัวบุคคล หรือเรื่องอื่นใดซึ่งอาจได้รับการกลั่นแกล้งจากนักบริหารระดับนี้ ควรเป็นอำนาจของ อ.ก.พ. กรม ในการตัดสินใจ โดยการ โหวต คะแนนลับ เมื่อเป็นดังนี้แล้ว อำนาจอธิบดีซึ่งจะทำในทางที่ไม่ถูกไม่ควรก็หมดไป

๔. เข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ อธิบดี

และรองอธิบดี ควรจะใช้เวลาเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการด้านต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเสมอ อย่างน้อย ๑-๒ ปี ต่อครั้ง โดยอาจผลัดกันเข้าร่วมสัมมนา อันจะทำให้อธิบดี และรองอธิบดี มีความรู้กว้างขวาง ได้รับแนวความคิดเพิ่มขึ้น จะสามารถนำวิทยาการใหม่ๆ มาใช้กับการทำงาน หรือปรับการทำงานได้ และควรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัดด้วย

๕. **ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการเมือง** โดยหลักการบริหารบุคคลแล้ว ข้าราชการประจำต้องเป็นกลางทางการเมือง ไม่ไปยุ่งกับพรรคการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ในทางปฏิบัติแล้ว อธิบดีและรองอธิบดีทุกวันนี้ เกี่ยวกับการเมืองมาก ทำงานทั้งหน้าที่ประจำและทางการเมือง ในขณะที่เดียวกันการฝึกฝนในด้านการเมืองบางทีทำให้ลืมนั่น ทำให้การทำงานออกมาในรูปแปลกแบบนักการเมือง การพูดการจาไม่เหมือนกับข้าราชการประจำ คือนักการเมืองถ้าจะให้ เป็น “ขาว” ต้องพูดเป็น “ดำ” เป็นต้น เมื่อเข้าไปยุ่งกับการเมือง ทำให้อิทธิพลของการเมืองเข้ามาในหน่วยงานก่อให้เกิดความวุ่นวายในการปฏิบัติงาน อีกประการหนึ่งเมื่อไปยุ่งกับการเมืองแล้ว การปฏิบัติงานประจำก็ไม่ได้ผลเต็มที่

๖. **เลิกเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือธุรกิจเอกชน** เพราะการเข้าไปยุ่งกับรัฐวิสาหกิจ นอกจากจะสิ้นเปลืองเวลาในการปฏิบัติงานในกรมแล้ว ยังทำให้การทำงานในกรมไม่เต็มที่ งานไม่เดินเท่าที่ควร ทั้งทางรัฐวิสาหกิจและราชการในกรม อีกอย่างหนึ่งการที่จะไปสู่วิสาหกิจ อาจดึงคนดีจากราชการไปอีก หรืออาจมีการดึงพรรคพวกที่ไม่มี ความสามารถในรัฐวิสาหกิจมาสู่ราชการ ทำให้งานของชาติไม่สำเร็จตามนโยบายได้

๗. **ควร เปลี่ยน สรรพ นาม การ เรียก** ทุกวันนี้ผู้ใต้บังคับบัญชาเรียกอธิบดี และรองอธิบดีว่า ท่านครับ ท่านอธิบดีครับ ตามความเห็นแล้ว การเรียกเช่นนั้นดูไม่ค่อยจะสนิทสนมกัน แม้แต่ด้านคำพูดจึงควรเปลี่ยนให้เป็นกันเองเพิ่มขึ้น หรืออย่างน้อยอธิบดีฟังแล้วรู้สึกว่าเป็นญาติกัน จึงควรที่จะเปลี่ยนจากคำว่า “ท่าน” เป็นเรียกชื่ออย่างอื่น คือเรียกชื่อโดยตรง เช่นเรียกอธิบดีหรือรองอธิบดี ว่า “คุณ.....” เช่นเสมือนพบอธิบดีตอนเช้าอาจทักทายโดยใช้คำว่า “สวัสดีครับคุณปรีดา” หรืออาจเรียกเป็น “พี่” เช่น “สวัสดีครับพี่ปรีดา” ท่านอายุมากหน่อยก็เป็น “ลุง” เป็น “น้า” ไปเลย เพราะเมื่อท่านฟังแล้วรู้สึกว่าเป็นญาติกัน เพราะเรียก “พี่ ลุง ป้า หรือน้า” อาจจะช่วยเบาบางการกลั่นแกล้งถ้าหากจะมีได้ เพราะจะทำหลานหรือญาติก็ดูไม่ควร

ทั้งหมดเป็นข้อเสนอแนะ ไม่ได้บังคับให้นำไปแก้ไขหรือปฏิบัติ แต่ถ้าจะทำตามเราก็คิดใจและสนับสนุน และดีใจอีกนิดว่า ความคิดไม่เป็นหมัน

ที่เขียนมาทั้งหมด อธิบดีและรองอธิบดีทั้งหนุ่มและแก่ที่ เอาไหน คงไม่โกรธ ถ้าท่านที่ไม่เอาไหน จะมาโกรธก็ไม่ถูกเพราะพูดความจริงให้ท่านได้มองดูตัวเองเสียก่อน ก่อนที่จะสายเกินแก้ เพราะประเทศชาติอยู่ในกำมือของท่านๆ แล้ว เราจึงอยากฝากความเห็นนี้ไว้กับท่าน

ท่านอธิบดี: บทเรียนแห่งความล้มเหลวของ

แม้ฝนจะพรำน้ำฟ้าทุกวันก็ตาม แต่ก็ไม่ได้ทำให้ไฟในหัวใจของผู้คนชาวสยามสงบลงได้ มันยังร้อนเหมือนไฟสุ่มขอน จะประทุขึ้นมาเมื่อใดยังไม่รู้ ภูเขาไฟที่ยังไม่เคยระเบิดมันรุนแรง ยิ่งนัก-สังคมของเราก็เหมือนภูเขาไฟที่กำลังระอุ ลักษณะการอ่านได้จากดวงตาที่ไร้แวว และใบหน้าที่หมองคล้ำของผู้คนส่วนใหญ่ จากตัวหนังสือในหน้ากระดาษหนังสือพิมพ์ที่มีมากกว่า สีสันฉบับบนแผง และจากเข็มทิศของหนังสือพอกเกิดบुकอนเป็นผลิตผลจากเสรีภาพ สับสนจนเกือบไม่มีคำว่าจุดเริ่มต้น

อ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ยี่สิบ พฤษภาคม สองห้าหนึ่งเจ็ด ดูเหมือนจะเป็นคอลัมน์งานช่าง สรุปได้ว่า กลไกของรัฐบาลแยกออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งกำหนดนโยบายอันได้แก่คณะรัฐมนตรี และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กลไกนี้กำลังได้อยู่บนเส้นลวด รัฐบาลเองไม่ได้มาจากประชาชน และสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็เป็นข้าราชการประจำเสียส่วนมาก และยังไปกว่านี้ธรรมเนียมการปกครองที่ใช้เป็นแม่บทนั้นก็ เป็นของรัฐบาลทหารราชย์อีกด้วย ทำให้รัฐบาลตกอยู่ในฐานะลำบากหนักเข้าไปอีก รัฐบาลไม่มีเสียงข้างมาก ถูกสภาคุมจนไม่สามารถบริหารงานได้

กลไกสำคัญอีกส่วนหนึ่งคือ ส่วนที่ว่าด้วยการปฏิบัติหรือวิธีดำเนินการปกครองซึ่งมีข้าราชการเป็นตัวจักรสำคัญ และตัวจักรสำคัญนี้เข้ามาตั้งอยู่ในสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย

ทำหน้าที่ทั้งอำนาจการปกครองและดำเนินการปกครอง อะไรที่ท่านเสียประโยชน์ ท่านก็ไม่ยอมมือ อะไรที่ท่านได้ประโยชน์ท่านก็ร้องเฮ

เป็นสาเหตุสำคัญที่กดดันให้รัฐบาลของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ต้องลาออกและบัดนี้ ท่านถูกเรียกร้องให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งด้วยสัญญาสุภาพบุรุษจากผู้นำกลุ่มต่างๆ - จุดเริ่มต้นอยู่ตรงนี้หรือเรายังไม่แน่ใจ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ย่อหน้า

ได้ยื่นข่าวจากสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจแห่งชาติแล้วทำให้หงุดหงิด ท่านบอกว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สามไม่ได้ผลตามเป้าหมาย โดยตั้งเป้าเอาไว้ว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะต้องเป็นปีละเจ็ดเปอร์เซ็นต์ แต่ในปีแรกขยายตัวเพียงสามจุดเก้าเปอร์เซ็นต์ ปีที่สองแปดจุดเจ็ดเปอร์เซ็นต์

ความหงุดหงิดกลายเป็นความสังเวชใจ มองจากอดีต แผนที่หนึ่งและแผนที่สองก็ไม่ได้ผลตามเป้าหมายเช่นเดียวกัน

นับแต่เหตุการณ์วันมหาวิปโยคจนถึงวันนี้ นับได้ประมาณแปดเดือน รัฐบาลชุดพระราชทานแบกภาระไว้นานกั๊ง เวลาส่วนใหญ่ใช้ไปกับการกวาดล้างความโสโครกของรัฐบาลชุดที่แล้ว ประนีประนอมกับพลังที่ใช้เสรีภาพเกินขอบเขต ตลอดจนแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาความอยู่รอดของประเทศทั้งสิ้น จึงเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่กลไกการพัฒนาด้านต่าง ๆ หยุดชะงัก

แต่หากกลไกส่วนที่สอง คือข้าราชการมีขีดความสามารถมีความรับผิดชอบและรู้จักคำว่าการตัดสินใจแล้ว ปัญหายุ่งยากยากคงมีน้อยลง แผนพัฒนาเศรษฐกิจไม่ได้ผลตามเป้าหมายก็จงอย่าโยนความผิดให้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านี้เลย เพราะถึงอย่างไรท่านก็รับผิดชอบอยู่—ข้าราชการที่รัก

อุปสรรคของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมครั้งที่สามสรุปได้ว่า

ข้อหนึ่ง กำหนดเป้าหมายสูงเกินขีดความสามารถที่จะปฏิบัติ

ข้อสอง ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐบาล

ข้อสาม ขาดการติดตามผลงานว่าปฏิบัติตามแผนหรือไม่

อุปสรรคที่เกิดขึ้นนี้ ปลัดกระทรวง อธิบดี ต่าง ๆ ย่อมหนีความรับผิดชอบไม่พ้น เพราะบุคคลเหล่านี้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานที่กำหนด

หากจะเกาให้ถูกที่แล้ว อธิบดีกรมต่าง ๆ นั้นแหละเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของความ สำเร็จ หรือความล้มเหลวของแผนพัฒนา

ในการบริหารราชการ อธิบดีจะมีบทบาทมากกว่าปลัดกระทรวง ถึงแม้ว่าปลัด กระทรวง จะเป็นตำแหน่งสูงสุดของข้าราชการประจำก็ตาม แต่อำนาจแท้จริงแล้วอยู่ที่อธิบดี หากจะให้เลือกระหว่างการเป็นปลัดกระทรวงกับอธิบดีแล้ว ส่วนใหญ่จะเลือกตำแหน่งอธิบดี ไม่เชื่อลองถามอธิบดีกรมต่าง ๆ ดูได้

ปลัดกระทรวงเป็นเสมือนแม่กองคุมงานกรมต่าง ๆ ไหนจะรู้งานดีเท่าอธิบดี ซึ่งรับ ผิดชอบงานของกรมโดยตรง

ผลสำเร็จของงานกรมต่าง ๆ ว่าจะเป็นไปตามแผนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับท่านอธิบดี เพราะ อธิบดีจะมีหน้าที่ในการกำหนดแผนงาน โครงการต่าง ๆ บังคับบัญชา และควบคุมการปฏิบัติ งานให้เป็นไปตามแผน เป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในการให้คุณให้โทษแก่ข้าราชการในกรม นั้น มีอิทธิพลต่อความเจริญก้าวหน้าของการบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงานบุคคล

ท่านอาจจะเป็นนักบุญหรือคนบาปได้ มันแล้วแต่พฤติกรรมของแต่ละบุคคล ท่าน อาจสร้างสรรบรรพชาของเผด็จการ หรือประชาธิปไตยก็ได้ แล้วแต่วิธีการบริหารของท่าน และท่านอาจจะเป็ดรอยยิ้ม หรือบ้ายสีด่ากลั่นใบหน้าของประชาชนก็ได้ แล้วแต่ความ สามารถของท่าน

อธิบดีบางกรมดูเหมือนมีอำนาจมากกว่าอธิบดีกรมอื่น ซึ่งขึ้นกับลักษณะงาน และ อธิบดีบางกรมก็มีผลประโยชน์พิเศษอันถูกต้องตามกฎหมายอีกด้วย

นี่หรือใครว่าตำแหน่งอธิบดีไม่สำคัญ คงเป็นการสรุปที่ไม่ผิดจากความจริงนัก

การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนั้น จะเรียกว่าเริ่มในระดับกรมก็ได้ โดยแต่ละ กรมจะวางแผนและโครงการภายในกรอบของนโยบายที่กำหนดให้บรรลุตามเป้าหมายของแผน พัฒนา และภายในขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของตน แต่ละกรมอาจจะมอบให้กองต่าง ๆ

วางแผนและโครงการขึ้นแล้วรวบรวมพิจารณาถ้อยแถลง จัดลำดับความสำคัญของงานที่จะทำ ในอนาคต แล้วส่งไปยังกระทรวงรวบรวมเป็นแผนของกระทรวงอีกครั้งหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะเป็นหน่วยงานกลางประสาน นโยบาย รวบรวม พิจารณาถ้อยแถลงแผนและโครงการของกระทรวงต่าง ๆ เป็นแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมเสนอต่อรัฐบาล

พิจารณาอุปสรรคของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่สาม ข้อแรกที่ว่ากำหนด เป้าหมายสูงเกินขีดความสามารถที่จะปฏิบัติ ก็ทำให้คิดได้หลายประเด็น

ข้อหนึ่ง ทำไมจึงวางแผนให้สูงกว่าขีดความสามารถ การวางแผนในระดับกรมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงน้อยมาก ขาดข้อมูลและ การศึกษาวิเคราะห์ที่ดีในการวางแผน นับ เป็นข้อผิดพลาดอย่างฉกาจฉกรรจ์ในการวางแผน เพราะแผนที่ดีต้องสามารถปฏิบัติได้ มีความ ยืดหยุ่นตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น แผนงานคือความคาดหมายในอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของ ความเป็นจริง มิใช่ความฝันที่ไร้จุดหมาย แผนงานของกรมนั้น ท่านอธิบดีได้พิจารณาถ้อยแถลง ดีแล้วเพียงใด

การวางแผนทุกวันนี้ มีเป้าหมายเคลือบแฝงที่น่าจะอาย คือพยายามวางแผนให้ใหญ่โต เข้าไว้ งานจะซ้อนกับหน่วยงานอื่นหรือไม่สำคัญ ขอให้แผนของตนมีความสำคัญเพื่อกรม ของตนจะได้มีความสำคัญขึ้นด้วย อีกอย่างหนึ่ง คือ การมีแผนที่ยิ่งใหญ่จะทำให้ได้งบประมาณ มาก เงินงบประมาณของชาติจะถูกละลายในแม่น้ำ ไม่ต้องคิดให้เปลืองสมอง แผนจึงกลายเป็นเครื่องประดับสวยหรูในระบบบริหารราชการเท่านั้น

ปรากฏการณ์นี้หากท่านอธิบดีกล้าเผชิญความจริง ย่อมมีส่วนรับผิดชอบในความ ล้มเหลวนี้ ท่านเป็นกุญแจสำคัญที่สุดในการตัดสินใจกำหนดโครงการ

ข้อสอง แผนวางไว้เหมาะสมแล้ว แต่ข้าราชการมีขีดความสามารถไม่ถึง เป็นหน้าที่ ของอธิบดีที่จะต้องพิจารณาถึงขีดความสามารถของข้าราชการว่าเหมาะสมกับแผนเพียงใด นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมการเมือง ระบบบริหารราชการ กำลังคน ตลอดจน วัตถุดิบประสพที่จะใช้ตามแผน

ข้อสาม การที่กล่าวว่า แผนที่กำหนดไว้สูงเกินขีดความสามารถนั้น ท่านเอาอะไรมาหาข้อแตกต่างระหว่างแผนกับขีดความสามารถ แล้วสรุปว่า แผนสูงเกินขีดความสามารถ ถ้าขีดความสามารถของข้าราชการส่วนใหญ่ทุกวันนี้ เป็นขีดความสามารถมาตรฐานแล้ว เราคิดว่าท่านกำลังเดินทางผิด การเพิ่มพูนขีดความสามารถของข้าราชการแต่ละกรม ก็อยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของอธิบดี หากยอมรับว่าข้าราชการส่วนใหญ่ยังไม่มีสมรรถภาพพอ

อุปสรรคสำคัญข้อที่สองแห่งความล้มเหลวของแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่สาม คือ ขาดการประสานงาน

ตามหลักแล้วแผนและโครงการต่าง ๆ ที่มีลักษณะสนับสนุนเพื่อเดินสู่เป้าหมายเดียวกัน จำเป็นต้องมีสิ่งที่เรียกว่า "Linkage" ซึ่งมีลักษณะเป็นสายใยเชื่อมความสัมพันธ์ของโครงการต่าง ๆ เครื่องมือที่จะทำให้เกิดผลเช่นนั้นได้ คือ การประสานงานที่ดี การผสมผสานของสายใยที่ได้ผลจะต้องจัดเตรียมให้มีการประสานทั้งในระดับนโยบาย เป้าหมาย ระดับหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

ท่านอธิบดีจะต้องมีความเข้าใจและสามารถบริหารงานตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่ม การบริหารงานทุกวันนี้ มันต่างกับการบริหารในสมัยที่ท่านยังเป็นประจำแผนก ซึ่งยังทำงานอยู่ในอ้อมกอดของกฎระเบียบ คิดแต่เพียงทำงานตามที่ระเบียบกำหนดให้ แต่ไม่เคยคิดและอยากจะทำในสิ่งที่ระเบียบไม่ห้าม เรียกว่าทำงานแบบอยู่ในคอกก็ได้

อธิบดีส่วนใหญ่ยังทำงานปฏิบัติมากกว่างานบริหาร ทำงานประจำมากกว่างานนโยบาย เพราะเคยชินกับการปฏิบัติงานแบบเก่า ทำให้การทำงานเป็นไปตามยถากรรม ไม่มีสิ่งที่เรียกว่าการพัฒนาเกิดขึ้น และท่านอธิบดีส่วนมากยังทำงานแบบรวบอำนาจ ไม่กล้าและไม่ปรารถนาที่จะกระจายอำนาจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา อาจเป็นเพราะไม่เชื่อความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา หรือกลัวว่าตัวเองว่าจะไม่มีงานทำ

เราอยากให้ท่านอธิบดีวิเคราะห์ตัวท่านเองว่า เวลาอันมีค่ามหาศาลของท่านใช้มันอย่างคุ้มค่าแล้วหรือยัง ท่านทำงานนโยบายหรือทำงานปฏิบัติ เวลาของท่านหมดไปกับงานที่สมควรจะมอบหมายให้ผู้อื่นทำหรือเปล่า ท่านมีเวลาพอที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ใต้บังคับบัญชาและกับอธิบดีกรมอื่นเพื่อให้เกิดการประสานงานบ้างหรือไม่ และท่านจัดอยู่ในผู้บังคับบัญชาประเภทใด เผด็จการ หรือประชาธิปไตย

ลองตอบคำถามเหล่านี้แล้ววิเคราะห์ด้วยหัวใจที่เป็นธรรม-แล้วท่านจะได้คำตอบ ซึ่งจะทำให้ท่านมีวิญญูญาณของนักบริหารบ้าง

ตัวอย่างความล้มเหลวในการประสานงานใกล้ตัวที่สุด คือการสร้างถนน แล้วขุดถนน ขุดแล้วกลบ กลบแล้วขุด ผังท่อระบายน้ำบ้าง ทำสายโทรศัพท์บ้าง วางท่อน้ำประปาบ้าง ผล คือความสูญเปล่าของทรัพยากรกำลังงาน เงินและเวลา

บอกตรงๆ เราเบื่อกับที่จะเห็นป้ายที่เขียนเอาไว้ว่า “ขอภัยในความไม่สะดวก” เต็มที่ แล้ว จะอ้างว่าแต่ละหน่วยงานได้รับงบประมาณไม่พร้อมกัน ก็ให้สงสัยว่าทำไมไม่จัดงบประมาณรวมกันเป็นโครงการเดียวกันและทำพร้อมกันเสียทีเดียว

จะเป็นเพราะนิสัยคนไทยทำงานแบบทีมเวิร์คไม่เป็น หรือมีผลประโยชน์อื่นเคลือบแฝง—เราไม่แน่ใจ

ขาดการติดตามประเมินผลงาน เป็นอุปสรรคสำคัญข้อสุดท้าย แห่งความล้มเหลวของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่สาม

การติดตามความก้าวหน้าของแผน เป็นสิ่งสำคัญยิ่งของการทำงานในรูปโครงการ เพราะจะทำให้รู้ว่าจะงานสำเร็จไปแล้วกี่เปอร์เซ็นต์ ตรงตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่ และทำให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้มีโอกาสที่จะแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง

ระบบราชการของเรายังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะ หรืออาจจะมีแต่ก็ยังไม่ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ นับเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานในระดับชาติ แต่ถ้าหากอริบดที่รับผิดชอบแต่ละกรมร่วมมือกัน โดยติดตามประเมินผลโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนอย่างดีแล้ว จะช่วยลดอุปสรรคข้อนี้ได้

การปฏิบัติงานทุกกรม ขั้นตอนสำคัญที่สุดที่ต้องกระทำอยู่แล้ว คือการประเมินผลงาน แต่มีน้อยกรมนักที่จะทำเช่นนี้ หรือมีก็เพียงแค่สักว่าทำเท่านั้น ไม่พยายามให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ความสำเร็จที่แก่อุปสรรคข้อนี้ ขึ้นอยู่กับว่าท่านอริบดิเห็นความสำคัญของการติดตามประเมินผลงานหรือไม่เท่านั้น

บทเรียนความล้มเหลวของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สาม ทำให้สร้างความเจ็บปวดให้แก่ท่านอริบดิคนใดคนหนึ่งไม่ หากแต่ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่งบประมาณแผ่นดิน ทรัพยากรทุกอย่างที่ลงทุนไป และประชาชนทั้งประเทศ หากองค์การรัฐบาลเป็นบริษัทเอกชน ก็หมายความว่า กำลังเงินไปสู่การขาดทุนล้มจม

ท่านอธิบดีที่รัก เราขอให้ท่านสนใจต้องงานวางแผนอย่างจริงจัง ให้ความสำคัญและยอมรับฟังข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่ท่านทำหน้าที่เหล่านี้ และก่อนที่ท่านจะรวบรวมเป็นแผนของกรมเพื่อส่งมอบให้กระทรวงต่อไป ก็ขอให้ท่านพิจารณาวิเคราะห์อย่างรอบคอบ ว่าแบบนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเพียงใด สามารถปฏิบัติได้หรือไม่ ชี้ความสามารถข้าราชการของท่านมีเพียงพอแล้วหรือยัง การปรับปรุงระบบวิธีการทำงาน การเพิ่มพูนขีดความสามารถข้าราชการก็อยู่ในฐานะที่ท่านจะทำได้เต็มที่อยู่แล้ว และเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย ท่านอธิบดีก็ควรวางระบบติดตามและประเมินผลงานไว้ด้วย เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ทันที

ขณะเดียวกันเราอยากให้คุณกระจายงานประจำที่สามารถมอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติให้มากที่สุด เพื่อท่านจะได้มีเวลาให้กับงานนโยบาย มีเวลาเพียงพอในการพิจารณา ทบทวนแผนงานและปัญหาที่เกิดขึ้น มีเวลาเตรียมงานเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอธิบดีกรมอื่นที่เกี่ยวข้องจะได้ผลด้านการประสานงานและความร่วมมือซึ่งกันและกัน

เลิกเสียที่เอะการทำงานเหมือนคนตาบอดที่ชอบแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ยิ่งในภาวะที่ประเทศต้องการพลังความคิด และความร่วมมือให้การบริหารราชการมีประสิทธิภาพ ท่านอธิบดีทั้งหลายเป็นกุญแจสำคัญที่จะเปิดประตูแห่งความสำเร็จนี้ การบริหารราชการจำเป็นต้องการนักบริหารอาชีพไม่ใช่กับบริหารสมัครเล่น เพราะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นเครื่องมือกำหนดการอยู่รอดของประเทศ จึงต้องปฏิบัติราชการด้วยสำนึกแห่งเหตุผล และความรับผิดชอบอย่างสูง ท่านอธิบดีแต่ละท่านเป็นเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่ค้ำค้ำพลังแห่งการสร้างสรรความพยายามด้านต่าง ๆ กอปรกันเป็นพลังส่วนรวมผลักดันความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วยบรรยากาศแห่งความเป็นธรรม เพื่อเป้าหมายสุดท้ายคือความผาสุกของมวลสมาชิกในสังคม

หากจะปรับปรุงระบบราชการให้มีประสิทธิภาพตามเสียงร่ำร้องแล้ว เราคิดว่า ควรปรับปรุงขีดความสามารถของคน คือข้าราชการเสียก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนที่จะมาดำรงตำแหน่งอธิบดี อธิบดีของวันนี้และวันหน้าต้องมีพลังการทำงานสูง มีวิจรรย์ญาณที่กว้างขวาง มีความรู้ความสามารถที่จะผานงานให้เข้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง มีความคิดริเริ่มยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น และใจกล้าพอที่จะถูกวิพากษ์วิจารณ์

เมื่อเขียนมาถึงจุดนี้ เราก็ออยากแสดงความคิดเห็นบางประการ คือ

ข้อหนึ่ง: เราเห็นด้วยกับแนวความคิดของ ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ หัวหน้ากองวิชาการ สำนักงาน ก.พ. ที่ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ เมื่อปลายเดือนพฤษภาคมนี้ว่า อธิบดีไม่จำเป็นต้องเลื่อนมาจากข้าราชการในกรมนั้น ๆ ข้าราชการจากกรมอื่น ๆ อาจเข้ามาดำรงตำแหน่ง

ได้โดยยึดหลักความรู้ความสามารถและความเหมาะสมเป็นพื้นฐาน และควรจะได้วางระเบียบตรวจสอบคุณสมบัติ ทักษะสิน และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันอธิบดีแต่ละกรมไม่ควรดำรงตำแหน่งนานเกินไป จนเกิดโยกย้ายหมุนเวียนสายและพวกพ้อง อันนำไปสู่ระบบเน่าหมอนซ่อนไซที่น่ารังเกียจ

ข้อสอง: สำนักงาน ก.พ. ในฐานะองค์การกลางบริหารงานบุคคล ควรเริ่มวางแผนกำลังคนในระบบราชการอย่างจริงจัง โดยเฉพาะโครงการจัดเตรียมนักบริหารระดับสูง โดยรวบรวมข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถในสาขาต่าง ๆ ขึ้นบัญชีเอาไว้ หากตำแหน่งอธิบดีกรมใดว่างลง หรือมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งอธิบดี สำนักงาน ก.พ. จะได้เสนอรายชื่อบุคคลที่เหมาะสมให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเลือก ซึ่งจะได้นักบริหารระดับอธิบดีที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

ข้อสาม: จัดตั้งวิทยาลัยข้าราชการพลเรือนขึ้น โดยเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมข้าราชการพลเรือน ซึ่งปัจจุบันงานฝึกอบรมกระจัดกระจายอยู่ตามส่วนราชการทั่วไป ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณและไม่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ควรกำหนดหลักสูตรสำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งนักบริหารโดยเฉพาะ ข้าราชการที่จะดำรงตำแหน่งหัวหน้ากอง ผู้อำนวยการกอง และอธิบดี จะต้องผ่านการอบรมจากวิทยาลัยข้าราชการพลเรือนตามหลักสูตรและระยะเวลาที่เหมาะสม และต้องมีการทดสอบความรู้ความสามารถอย่างจริงจัง มิใช่เป็นเพียงหน่วยงานที่ตั้งขึ้นมาเพื่อพบปะสังสรรค์กัน

ข้อสี่: อธิบดีแต่ละกรม จะต้องให้ความสำคัญแก่หน่วยงานที่ทำหน้าที่วางแผนอย่างจริงจัง และหน่วยงานวางแผนต้องมีอำนาจตัดสินใจกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานด้วย

ข้อห้า: จะต้องวางระบบการบริหารราชการให้มีประสิทธิภาพ ขจัดการทำงานซ้อนกัน เป็นขีดความสามารถของข้าราชการ สร้างความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์และบรรยากาศที่มั่นคงในการทำงานของข้าราชการ

หากจะเปรียบเทียบการพัฒนาเศรษฐกิจของสยามประเทศ ก็อาจจัดอยู่ในระยะการสะสมพลังและรวบรวมทรัพยากรเพื่อเตรียมกระโดดไปข้างหน้า ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่ออันวิกฤตนี้ ท่านอธิบดีทั้งหลาย ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารราชการ จำเป็นต้องมีไฟในการทำงานเพื่อผลักดันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้บรรลุเป้าหมาย สิ่งที่สำคัญต้องการ และในวันนั้น เราจะได้ยินรายงานข่าวว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สี่ล้มเหลวอีกต่อไป.

บางเกร็ดที่เกี่ยวกับอธิบดี

อธิบดีเป็นตำแหน่งสำคัญในการบริหารราชการ การเริ่มต้นของแผนงานหรือโครงการต่างๆ การเดินทางของงาน จนถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวก็อยู่ที่อธิบดีกรมต่างๆ งานสำคัญที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อย และความอยู่ดีกินดีของประชาชน กระจัดกระจายอยู่ในมืออธิบดีกรมต่างๆ หากจะเปรียบเป็นหนึ่ง ท่านอธิบดีก็เป็นพระเอก และเป็นจุดไคลแมกซ์ของเรื่องว่าจะจบด้วยรอยยิ้มหรือน้ำตา

เมื่ออธิบดีเป็นผู้ทำความสำเร็จของงานเราจึงนำเอาเกร็ดบางประการที่น่าสนใจ ของอธิบดีกรมต่างๆ ในระบบราชการพลเรือนมาให้ท่านศึกษา ตัวเลขที่เสนอเป็นตัวเลขเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษ อธิบดีกรมต่างๆ และระดับปลัดกระทรวงในฐานะหัวหน้าสำนักงานปลัดกระทรวง ทั้งนี้ไม่รวมข้าราชการตำรวจ มหาวิทยาลัยครู อัยการ ตุลาการ และข้าราชการเมือง

ตารางที่ 1 อายุของข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษระดับปลัดกระทรวง และอธิบดีจำนวน 85 กรม

อายุ (ปี)	จำนวนคน
ต่ำกว่า 40 ปี	—
40-44	12
45-49	9
50-54	21
55 ปี ขึ้นไป	43
อายุเฉลี่ย	53 ปี

ตารางที่ 2 ข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษระดับปลัดกระทรวง และอธิบดี จำนวน 85 กรม
จำแนกตามระยะเวลาที่รับราชการ และระดับการศึกษา

ระยะเวลาที่รับราชการ (ปี)	รวม	ระดับการศึกษา					
		ต่ำกว่า ปริญญา	ปริญญา ตรี	ประกาศ นียบัตร ชั้นสูง	ปริญญา โท	ปริญญา เอก	วิชาทหาร และตำรวจ
ต่ำกว่า 7 ปี	—	—	—	—	—	—	—
8-13	2	—	1	—	1	—	—
14-19	12	—	—	1	4	6	1
20-25	9	—	2	—	2	5	—
26-31	23	—	4	2	10	7	—
32-37	24	2	8	—	6	6	2
37 ปีขึ้นไป	15	3	9	—	—	—	3
รวม	85	5	24	3	22	25	6

ตารางที่ 3 ข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษระดับปลัดกระทรวง และอธิบดี จำนวน 85 กรม
จำแนกตามสาขาวิชาและระดับการศึกษา

สาขาวิชา	รวม (คน)	ระดับการศึกษา					
		ต่ำกว่า ปริญญา	ปริญญา ตรี	ประกาศ นียบัตร ชั้นสูง	ปริญญา โท	ปริญญา เอก	อื่นๆ
วิศวกรรมศาสตร์	10	1	2	1	4	2	—
วิทยาศาสตร์	10	—	1	—	2	7	—
แพทยศาสตร์	6	—	3	—	1	2	—
เกษตรศาสตร์	6	1	2	—	1	2	—
กฎหมาย	17	—	10	1	3	3	—
สังคมศาสตร์	19	—	4	1	8	6	—
—เศรษฐศาสตร์	7	—	1	—	3	3	—
—รัฐศาสตร์	3	—	—	1	1	1	—
—บริหารธุรกิจ	9	—	3	—	4	2	—
การศึกษาและอักษร ศาสตร์	8	1	1	—	3	3	—
สถาปัตยกรรมศาสตร์	1	—	1	—	—	—	—
ทหารและตำรวจ	6	—	—	—	—	—	6
เตรียมอุดม	2	2	—	—	—	—	—
รวม	104	5	28	4	30	31	6

ตารางเหล่านี้ ถึงแม้จะไม่สามารถแสดงคุณสมบัติส่วนรวมของผู้ดำรงตำแหน่งปลัด
กระทรวงและอธิบดีได้อย่างครบถ้วนก็ตาม แต่ก็พอมองภาพคนสำคัญของระบบราชการทุกวันนี้
ได้บ้าง ส่วนท่านดูแล้วจะคิดอย่างไร เราตามใจท่าน

นายพัฒน์ บุณยรัตพันธุ์

อธิบดีกรมการพัฒนารัฐมณฑล

กระทรวงมหาดไทย

ตอบคำถามหนังสือวารสารข้าราชการ

เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๗

ถาม ท่านมีแนวการทำงานจนประสบความสำเร็จอย่างไร ?

ตอบ สวัสดีครับ ที่ท่านถามว่า ผมมีแนวการทำงานอย่างไร จึงประสบผลสำเร็จ อันนี้
ก็อยากจะเรียนว่า การมาดำรงตำแหน่งอธิบดีนี้ เราก็ไม่ถือว่าเป็นการทำงานจนประสบผล
สำเร็จอย่างไรหรอกครับ ทั้ง ๆ ที่ผู้ที่ไม่ได้เป็นอธิบดีก็อาจเข้าใจว่าทำงานประสบผลสำเร็จ แต่
ตัวเองแล้วมีความรู้สึกว่าการยังไม่สำเร็จใหญ่ครับ เพราะยังมีงานและปัญหาต่าง ๆ ที่ผมเข้ามา
จนสลับซับซ้อนอีกมากมาย ส่วนแนวการทำงานของผมตั้งแต่เป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย ปลัด
อำเภอ นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ขึ้นมานั้น ผมต้องทำงานอยู่กับชาวบ้านตลอด เพิ่งมา
ทำงานส่วนกลางนี้ได้สามปีเท่านั้นเอง ความสำเร็จ หรือไม่สำเร็จ ของผมอยู่ที่การทำงานกับ
ชาวบ้าน ถ้าชาวบ้านเขามีความสุขปราศจากความเดือดร้อน เขาก็อนุโมทนาสาธุการ เรื่องราว
ต่าง ๆ ที่จะมีมาถึงส่วนกลางก็ไม่ค่อยจะมี เวลาในการทำงานก็จะมองเห็นว่า ผมไปอยู่ที่กัณดาร
มานาน แล้วก็ทำงานก็เป็นที่เรียบร้อยมาหลายแห่ง ก็เลยเข้าใจว่าผมก็คงจะมีฝีมือดี ก็เลยย้ายมา
เป็นอธิบดี ซึ่งความจริงก็ไม่ได้มีฝีมืออะไรสักเท่าไรหรอกครับ เพราะฉะนั้นในหลักการ
ทำงานของผม ที่เป็นแนวทางก็คือว่า ถ้าเราทำงานให้ราชการสำเร็จ และชาวบ้านมีความสุข
ก็ถือว่าเป็นการทำงานที่ประสบผลสำเร็จอย่างดี

ถาม หัวหน้างานระดับอธิบดีควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ประการใดบ้าง

ตอบ ถ้าจะซักถามผมถึงคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ในการที่เป็นหัวหน้างานระดับอธิบดี ผมก็คิด
เอาเองนะครับ ไม่รู้ ไม่มีหลักวิชาด้วย เอาละ ที่เคยทำมาก็แล้วกัน ผมถือว่าในข้อที่หนึ่ง นั้น

เราควรจะมีวินัยสำหรับตัวเอง คนที่ไม่มีกฎข้อบังคับสำหรับตัวเองนั้น ผมมั่นใจว่าจะทำงานไม่อยู่กระรุ่งกระรอยแล้วก็เอาดีไม่ได้ ในข้อที่สองก็เมื่อเราทำงานอะไรก็ต้องเป็นผู้รู้งานในหน้าที่นั้นอย่างดี แล้วก็ ยังมีความรู้ที่จะขจัดปัญหาต่างๆ อันเกี่ยวกับการงานของเรา อย่างดีด้วย ส่วนในข้อที่สาม ซึ่งเป็นข้อสำคัญก็เกี่ยวกับต้องมีความกล้าหาญในการรับผิดชอบ หัวหน้างานที่ไม่กล้ารับผิดชอบ จะไม่ได้น้ำใจและจิตใจของผู้ใต้บังคับบัญชาหรอกครับ แล้วก็ทำงานกล้วยปลั่งพลาดก็เป็นอันจะไม่ประสบผลสำเร็จ ข้อที่สี่ ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่เป็นหัวหน้างานจะต้องเป็นคนที่ไม่มักได้ ไม่อยากได้ ยิ่งถ้าท่านเป็นหัวหน้าอยู่ในหมู่บ้านตำบลแล้ว บางที่ท่านเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนี้ ท่านไม่กล้าไปซื้อของหรือไปดูของในตลาดหรอกครับ เพราะบางที่เราไปยื่นจ้องอะไรแล้วก็ต่อราคาเข้าหรือแสดงอาการว่าอยากได้ ดีไม่ดีจะมีคนเอาให้ถึงที่บ้านเลย เพราะฉะนั้น ผู้ที่เป็นหัวหน้างาน ก็ควรที่จะเป็นคนไม่มักได้ และไม่อยากจะอะไรของใคร ข้อที่ห้า ซึ่งเป็นข้อสำคัญ อันนี้พูดไปใครก็ต้องยอมรับ คือว่าเราต้องใช้คนให้ตรงกับความสามารถในการงานของเขาเมื่อเรามีนงานอะไรจะต้องใช้คน ไม่ใช่ว่าถือหลักวิชาว่าต้องมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครบถ้วน อะไรได้ส่วนสักกัน มันไม่พอหรอกครับ มันต้องใช้คนให้ถูกต้องตรงกับงานที่เขาจะทำได้เป็นผลสำเร็จอย่างนั้นมากกว่า

ถาม ใครบ้างในทัศนะของท่านที่เห็นว่าเป็นอธิบดีดี

ตอบ ที่ถามผมว่าในทัศนะของผมเห็นใครเป็นอธิบดีที่ดีนั้นครับ อันนี้ตอบไม่ได้หรอกครับ ถามผมที่เป็นอธิบดีเหมือนกัน ผมก็เห็นดีๆ ทั้งนั้นครับ อธิบดีนี้ ถ้าไม่ดี บ่ดีจริง ๆ ก็คงไม่ได้เป็นอธิบดีหรอกครับ ฉะนั้น ขอโทษที่คำถามนี้ผมขอผ่าน

ถาม อธิบดีมีบทบาทในการแก้ปัญหาราชการอย่างไร ?

ตอบ ที่ถามว่าอธิบดีมีบทบาทในการแก้ปัญหาราชการอย่างไรนั้น

อันนี้ละก็เขาละครับ อธิบดีสิครับเป็นแม่ทัพสนาม เป็นตัวทำงานละครับ กรมนี้ เพราะฉะนั้นถ้าจะหาตัวคนทำงานราชการก็ต้องหาที่กรมนี้ละครับ ฉะนั้น อธิบดีแต่ละคนในความเห็นของผมว่าเป็นแม่ทัพสนาม ต้องมีบทบาทยอมตายคาสนามเลย นะครับ เพราะฉะนั้น การแก้ปัญหาราชการทุกอย่างนี้ ต้องอธิบดีแก้ครับ หน้าที่ของกรมไหน กรมไหน คือตัวอธิบดี

จะต้องแก้ และถ้าไม่สำเร็จไม่มีทางที่จะขัดทอดหรือหลีกเลี่ยงไปที่หนึ่งทีใดเลย ตัวเองควรต้องรับผิดชอบเต็มที่ ส่วนว่าเราจะแก้ไขปัญหาย่างไรนั้นก็แล้วแต่ปัญหาหรือเหตุให้สรุป แบบกำปั้นทุบดินก็ต้องว่าแก้ที่สาเหตุของปัญหาละครับ เหตุมันเกิดที่ไหนก็ต้องแก้ที่นั่น

ถาม ควรมีวิธีคัดเลือกอธิบดีอย่างไร

ตอบ ท่านมาถามผมว่า จะมีวิธีคัดเลือกอธิบดีอย่างไร? เอ๊ะผมจะตอบยังงัย ผมก็เป็นอธิบดีเหมือนกัน จะตอบการคัดเลือกอธิบดีได้อย่างไร ถ้าผมจะเป็นคนเลือกนะครับ ผมก็เลือกเอาคนที่ทำงานเข้าไว้ก่อนครับ ไอ้ที่ดี ๆ ทั้งหลายที่ไม่ทำงานหรือทำงานไม่ไหวแล้ว มีโรคภัยไข้เจ็บบ้าง หรืออะไรต่าง ๆ เหล่านี้ หรือบางคนก็มัวแต่ทำมาหากินเข้าหุ้นเข้าส่วนบริษัท เยอะแยะ หมดเวลา ไอ้ที่ไม่ทำงานนะ ผมว่าคนเหล่านี้ขาดคุณลักษณะที่จะเป็นอธิบดีครับ เพราะฉะนั้นถ้าใจผมเป็นคนเลือกอธิบดี ผมก็ต้องเลือกเอาคนที่ทำงานเข้าไว้ก่อน หวังว่าคำตอบที่ไม่ค่อยจะได้ความท้ง ๕ ข้อนี้อาจจะพอเป็นคำตอบตามคำถามที่ได้ถามมาได้ครับ ขอยุติเพียงนี้ สวัสดี.

ความสำเร็จในการบริหาร
ประเทศของรัฐบาล จะไม่มีผู้
ปฏิเสธได้เลยว่า ขึ้นอยู่กับข้าราชการ
การประจำเป็นส่วนใหญ่ ที่เหลือ
ต้องยกให้เป็นความสามารถของ
ข้าราชการการเมือง ซึ่งเป็นผู้
กำหนดนโยบายและบริหารงาน
ให้เป็นไปตามนโยบาย นี้ว่ากัน
ตามรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย
ส่วนรัฐบาลประเภทอื่นเห็นที่จะ
ไม่ต้องกล่าวถึงให้เสียเวลาเพราะ
ตลอดเวลา ประชากรคนไทยคุ้น
กับรัฐบาลประเภทนั้นมานานจน
คิดว่าเป็นรัฐบาลแบบที่ถูกต้อง
ด้วยซ้ำไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อยู่
ใกล้ชิดกับบุคคลในวงการณ์นั้น

ด้วยการตระหนักดีของรัฐบาล
ผู้รับผิดชอบบริหารประเทศชุดที่
แล้ว ในเรื่องนี้ท่านจึงได้คิดปรับ
ปรุงค่าตอบแทนหรือพุด่างๆ ว่า
ปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการให้
พอกินพอใช้ขึ้น (คือแสดงว่ายังไม่
พอใช้ทีเดียว เพียงแต่พอมือใช้ขึ้น
นิดหน่อย) พร้อมกันท่านก็เร่งรัด

เรื่องสมรรถภาพของ ข้าราชการ ขึ้นตั้งตังออกหนังสือเวียนทำท่าจะเอาจริงจังใหญ่โต ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้นเงินเดือนที่ปรับปรุงยังไม่คลอออกมาเลย ท่านว่าเมื่อเงินเดือนขึ้นแล้วต่อไปนี้จะเอาเรื่องการทำงานกันจริงจังเสียทีละ ในหนังสือเวียนก็กำชับให้ทำมาตรฐานของงานในส่วนราชการต่าง ๆ ขึ้น ทำเหมือนกับว่าต่อไปจะต้องมีมาตรฐานทุกอย่างไม่ปล่อยปละละเลยต่อไปอีก เมื่อออกหนังสือเวียนไปใหม่ ๆ ก็ดูคนตื่นเต็นกันดีแต่เมื่อใช้ปัญญาพิจารณาเหตุผลแล้ว ข้าราชการทั้งหลายผู้มีปัญญาและไม่เคยเกิดเป็นกระต่ายมาก่อนก็คิดว่า จำเราจะต้องนั่งเอาไว้ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้เดี๋ยวก็ตึงแล้ว แล้วก็จริง ๆ เสียด้วย เพราะตั้งแต่บัดนั้นจนบัดนี้ เราก็มีรัฐบาลใหม่อีกแล้วเรื่องก็เงียบหายไปเหมือนกับเรื่องอื่น ๆ ของทางราชการซึ่ง มีเกิด มีดับแต่ มักจะเกิดเร็วและดับเร็วเสียด้วย

ลองพิจารณาเหตุผลกันดูหน่อยเป็นไร เพราะไม่ว่าอะไรก็ต้องพูดกันให้ถึงแก่นอยู่แล้ว ยกเอาเรื่องนโยบายของรัฐมาพูดกันเสียก่อน ในที่นี้จำกัดวงอยู่แค่เพียงนโยบายที่มีผลถึงข้าราชการโดยตรง ส่วนผลโดยอ้อมนั้นจะต้องถึงประชาชนผู้จะรับประโยชน์จากรัฐในด้านบริการ และความสงบสุขส่วนรวม นโยบายของรัฐเกี่ยวกับข้าราชการอย่างเช่น การเร่งรัดสมรรถภาพ

อย่างที่ยกมากล่าวข้างต้นไม่รู้ว่าคุณบริหารประเทศท่านมีข้อมูลมากน้อยเพียงไร ก่อนที่จะตัดสินใจกำหนดเป็นนโยบายออกมา ท่านได้ปรึกษาหารือหน่วยงานใดบ้าง เพราะน่าจะเชื่อได้ว่าท่านคงจะไม่ทำอะไรโดยไม่มีข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเพียงพอ เพราะท่านผู้บริหารก็ย่อมทราบดีว่าจะไม่ทำเช่นนั้นเป็นอันขาด เมื่อสันนิษฐานอย่างนั้นแล้วก็ต้องสันนิษฐานต่อไปว่า จะต้องมียะไรผิดปกติทางด้าน ข้อมูลและคำปรึกษาซึ่งท่านได้มาเป็นแน่แท้ ผลมันถึงได้ออกมาในรูปที่เห็นกันอยู่คือเสียค่าใช้จ่ายไปโดยใช่ที่ นอกจากนั้นยังแสดงออกถึงเรื่องอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง เช่นความเข้าใจที่มีต่อคำว่า “สมรรถภาพของข้าราชการ” “มาตรฐานของงาน” เพียงไรเพราะคำสองคำที่ยกเอามาเพียงเท่านี้ก็มีความที่กล่าวถึงมากมายในเชิงการบริหาร พูดกันเสียหน่อยก็ได้ว่าถ้าจะเอาเรื่องสมรรถภาพของข้าราชการโดยเอาเงินมาเป็นปัจจัยหรือเป็นตัวเร่งสมรรถภาพเพียงอย่างเดียวเห็นที่จะยาก เช่นเดียวกันถ้าจะจัดทำมาตรฐานของงานโดยให้เวลาไม่ถึงเดือน นี่ก็เป็นเรื่องซึ่งข้างจับจิ้งหรีดอีกเหมือนกัน

พิจารณาถึงเจตนาของผู้บริหารประเทศชุดที่แล้ว ท่านก็มีเจตนาดีอย่างยิ่งต่อข้าราชการและประชาชน ท่านเห็นว่าเมื่อข้าราชการมี

รายได้ไม่พอกิน พอใช้ผลงานก็จะเป็นแบบเข้า
ขามเย็นขามอย่างทีพุด ๆ กัน บริการที่รัฐให้
กับประชาชนผ่านทางราชการก็พลอยซังกะตาย
ไปด้วย ท่านเห็นว่าควรแก้ไขค่าตอบแทนให้
ข้าราชการมีรายได้ชักหน้าให้เกือบถึงหลังเสียที่
อันนี้เป็นเรื่องที่ถูกต้องและน่าสรรเสริญประชาชน
ผู้มีใจเป็นธรรมทั้งหลายเขาก็พากันสรรเสริญ
ว่าท่านทำชอบแล้ว แต่เงินเดือนอย่างเดียวไม่
อาจจะเคาะสนิมออกจากเครื่องจักรราชการได้
หมด จนถึงขั้นสามารถเดินหน้าเต็มตัวได้หรอก
ควรจะต้องเอาใจใส่จักรและเฟืองอื่น ๆ ที่ชำรุดสึก
หรือด้วย ถ้าจะไปถามข้าราชการว่าเขาอยากมี
สมรรถภาพใหม่ อยากก้าวหน้าใหม่ ทุกคนที่
สติยังไม่วิปลาสจะต้องตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า
อยากมี อยากเป็น ที่นี้ก็หันมา ดูให้ดี ๆ สัก หน่อย
ว่า ทำไม่ถึง มีไม่ได้ เป็นไม่ได้ ตามใจปรารถนา
ของประชาชนและผู้รับผิดชอบในการบริหาร
ประเทศ สาเหตุก็อยู่ที่ระบบราชการเอง ระบบ
ราชการที่เรามีอยู่เป็นระบบที่ไม่เอื้ออำนวยให้ผู้บริหาร
ประเทศใช้เป็นเครื่องมือ และเป็นสื่อในการให้บริการ
แก่ประชาชนผ่านทางข้าราชการระดับต่างๆ ได้เท่าที่ควร
ถ้าจะเปรียบระบบราชการเราเป็นผังเมือง ก็
เป็นผังเมืองที่สถาปนิกมือเดียวเป็นผู้ออกแบบ
เมื่อสร้างเมืองหรือบรรจุส่วนราชการต่าง ๆ ลง
ไปในเมืองแล้วดูละอะไม่เป็นระเบียบ บ้าน
ช่องและอาคารบางแห่งก็ใหญ่โตเกินความจำ-

เป็น บางแห่งก็คับแคบรูปร่างเบี้ยว ๆ ชอบกล
คนที่อยู่อาศัยแทบจะต้องช้ำคอกัน คือ ไม่เหมาะ
แก่การใช้ประโยชน์ตามหน้าที่ของมัน การคมนาคม
สื่อสารก็ผ่านถนนคดเคี้ยว บางแห่งต้องขึ้นเขา
ลงห้วย บางแห่งติดต่อกันไม่ได้ จึงไม่ต้องพูดถึง
การติดต่อประสานงาน เมื่อเมืองและอาคาร
ไม่เหมาะแก่การใช้งาน คนที่อยู่ในเมืองหรือ
อาคารเช่นนั้นก็เท่ากับ ถูกรอนสมรรถภาพ ตั้งแต่
เกิดมาแล้ว กล่าวคือ ถูกจำกัดความสามารถด้วยสิ่ง
แวดล้อมที่เลว ฉะนั้นถ้าจะแก้ก็ต้องแก้กันทั้ง
ระบบ สร้างเมืองใหม่สร้างอาคารใหม่ สรร
หาคนที่เข้าไปอยู่เข้าไปอาศัยที่ดีๆ ไม่ให้มีคน
เกียจคร้าน อันธพาล และข้อสำคัญที่สุดจะต้อง
เลือกหัวหน้าบ้านที่ดีมีความสามารถสูงกว่าคน
อื่น ๆ จะได้ปกครองลูกบ้านให้เป็นสุขหน้าใสเอา
ใจใส่ต่อการทำงาน

หัวหน้าบ้านตามที่ยกอุทราหรรณฺ์ต้นก็คือ
หัวหน้าส่วนราชการระดับสูงตั้งแต่ปลัดกระ
ทรวงลงมาถึงรองอธิบดี ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มี
อิทธิพลอย่างแท้จริงในการบริหารประเทศ (ถ้า
จะเปรียบข้าราชการเป็นเทวดาพวกนี้ก็เป็นนาย
เทวดา คือเป็นถึงเทวราช) จริงอยู่ถึงแม้ว่า
บุคคลกลุ่มนี้จะไม่อาจกำหนดนโยบายได้เองทั้ง
หมดจะต้องรับนโยบายจากฝ่ายบริหารที่มาจาก
ทางการเมือง แต่ถ้าพิเคราะห์ให้ดีแล้วฝ่ายบริหาร

หารจะต้องฟังและขอคำปรึกษาจากกลุ่มบุคคล เหล่านี้ตลอดมา ฝ่ายบริหารที่ไม่มีคณะที่ปรึกษาของตนเองยิ่งแล้วใหญ่ ต้องอาศัยบุคคลกลุ่มนี้ ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างมากจนอาจจะกล่าวได้ว่าบุคคลกลุ่มนี้เป็นผู้รับเอานโยบายที่ตนเองเป็นผู้กำหนดไปปฏิบัติโดยให้เครดิตฝ่ายบริหารที่มาตามวิถีทางการเมืองเท่านั้น เมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว ถ้าจะคิดเปลี่ยนแปลงระบบราชการให้สอดคล้องกับยุคหลังวันที่๑๔ตุลาคม แล้วก็น่าจะพุ่งเล็งไปที่ผู้ทรงอิทธิพลในวงการบริหารกลุ่มนี้ให้ท่านใช้พลังเหินของท่านไปในทางที่เป็นประโยชน์มากที่สุดแก่การบริหารราชการ

ทางที่จะใช้ ประโยชน์จากบุคคลกลุ่มนี้อาจทำได้หลายวิธี นอกจากจะเป็นวิธีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันแล้ว เมื่อได้เสนอแนะให้ปรับปรุงระบบราชการมาแล้วก็ต้องเสนอแนะให้ปรับปรุงบุคคลเสียด้วย บุคคลประเภทแรกในวงราชการที่จะต้องพิจารณาปรับปรุงเป็นพวกแรกก็คือพวก ผู้ทรงพลังกลุ่มนี้ ฝ่ายบริหารที่รับผิดชอบในการบริหารตามวิถีทางการเมืองจำเป็นจะต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกบุคคลกลุ่มนี้ให้ทำหน้าที่ตามความสามารถเป็นประการแรก ประการที่สองจึงเปลี่ยนพลังเหินของท่าน

ให้เป็น **พลังเหิน**ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง กล่าวคือควรเพิ่มเติมความรู้ความสามารถให้ท่านบ้าง ท่านจะเป็นที่ปรึกษาได้ดี ท่านจะต้องมีภูมิปัญญาสูง เปรียบพร้อมทั้งความรู้และประสบการณ์ไม่ใช่เอาของเก่ามาขายกินทำเดียว ใครจะว่าอย่างไร ใครเขาจะไปถึงไหนกันแล้วท่านก็มัวแต่จะเอาประสบการณ์ในอดีตมาเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจทำเฉยๆ ใครคัดค้านก็ไม่ได้เห็นด้วยสัก

การจะทำได้ดังกล่าวข้างต้นได้ก็เท่ากับว่าเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหารตามวิถีทางการเมืองก็ชอบที่จะเปลี่ยนตัวบุคคลในระดับสูงที่เป็น ข้าราชการประจำเสียด้วย เพื่อความเหมาะสม ทั้งนี้มิได้หมายถึงหัวหน้าส่วนราชการทุกส่วนราชการ และต้องเปลี่ยนทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แต่หมายถึงว่าควรจะต้องขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้ากระทรวง และ ความเหมาะสมเป็นคราวๆไป ไม่ใช่ถือแบบฉบับปัจจุบันซึ่งแทบจะไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงข้าราชการประจำที่อยู่ในระดับบริหารชั้นสูงเลย ผลที่ออกมาก็เท่าที่เห็นๆกันอยู่ มือของผู้บริหารมักจะเป็น มือแปเสียมากกว่า

ทัศนะที่ว่าข้าราชการประจำไม่ควรจะไปคัดค้านการเมือง หรือควรเป็นกลางทางการเมืองเป็นของดี ถ้าปฏิบัติตามข้อเสนอข้างต้นแล้วก็ไม่ทำให้

หลักความเป็นกลางเสียไปอย่างไร แต่จะเป็น
การส่งเสริมความสามารถของข้าราชการระดับ
สูงยิ่งขึ้น จะทำแบบเข้าขามเย็นขามรอเวลา
รับบำนาญต่อไปไม่ได้อีก คนที่มีความสามารถ
เท่านั้นจึงจะเป็นหัวหน้าคนได้ การแข่งขันกัน
ในระดับสูงมีน้อยมากเพราะท่านทั้งหลายไปถึง
จุดสุดยอดแล้ว นี่ว่ากันในทางที่เรียกว่าไม่มี
ชั้นยศอะไรให้บ้ายบั้นกันอีกต่อไปแล้ว แต่การ
แข่งขันในความสามารถไม่ควรมีที่สิ้นสุด ยิ่ง
แข่งขันมากเพียงไร ผลที่ประชาชนจะได้รับก็
จะได้มากขึ้นเท่านั้น เรียกว่าเป็นการแข่งขันทำดี
ทำเข้าไปเถอะ **โลกสรรเสริญการข่งขันขนัก**

ถ้าถือว่าการเปลี่ยนตัวผู้บริหารชั้นสูงซึ่ง
เป็นข้าราชการประจำ เป็นเรื่องธรรมดาของ
การสรรหาและบรรจุบุคคลที่เหมาะสม ก็
จะทำให้มองการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้เป็นเรื่อง
ธรรมดาเสียเหลือเกิน แต่ผลดีที่จะเกิดขึ้นถ้า
มองในแง่ของการเมืองแล้ว แทบจะคาดคะเน
ได้ว่า นโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อประชาชนมี
ทางสำเร็จมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไปเพราะ
มีการตระเตรียมมาดีรวมทั้งมีรองที่จะรับนโยบาย
ไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นข้าราชการประจำก็ได้รับ

การพิจารณาคัดเลือกมาแล้วเป็นอย่างดี ไม่ใช่
หลับตาและมัดมือเอาไว้ข้างหนึ่งให้ลงไปชักแบบ
ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันรัฐบาลนี้ถึงไปไหนได้
ไม่เท่าไร พายเลาะอยู่อย่างนี้เอง เมื่อมีการ
เปลี่ยนตัวหัวหน้าส่วนราชการได้ ก็ควรจะม
เปลี่ยนตัวผู้บริหารระดับรองๆลงมาได้ นี่ก็เป็น
เรื่องธรรมดาอีกเหมือนกัน (คือถ้าพูดถึงเรื่อง
เปลี่ยนที่ใครคนบางคนสะดุ้งไม่ชอบฟังคำนี้เลย)
เพราะถือเสียว่าเราจะหาทางทำให้ระบบราชการ
เรวัติขึ้น ให้เป็นมือของรัฐในการบริหารงาน
ให้ได้ดีที่สุด การที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นเช่น
นี้ ความสะดวกที่จะนำเอาวิธีการบริหารงานที่
มีประสิทธิภาพเข้ามาใช้ในวงราชการกันเสียที
แล้วก็ไม่ต้องไปเร่งรัดสมรรถภาพและวางมาตร
ฐานอะไรกันให้ชาวพาราเขาหัวเราะกันต่อไป
เรื่องเหล่านี้จะเกิดขึ้นเองตามลำดับเพราะเมื่อ
ระบบดีทุกอย่างมันก็ต้องเป็นไปตามแบบแผนที่ดี
ของมันเองเหมือนกับการปลูกต้นไม้เขาเอา
รากปลูกลงดินแล้วมันก็จะเจริญเติบโตเป็นกิ่ง
เป็นใบเป็นพุ่มเป็นต้นออกดอกผลตามธรรม
ชาติของมัน ขอย่างเดียวอย่าเอาอคติลงคืนเอา
รากฟันแล้วเหวี่ยงสน้า **เผ่าคู่อู้หูกกลมหาใจว่าเมื่อ
ไรใบมันจะงอกออกมาเสียที.**

แบบประเมินผลการปฏิบัติงานของอธิบดีและรองอธิบดี

	ใช่	ไม่ใช่
๑. ท่านรู้เรื่องการวางแผนและเคยนำการวางแผนงานมาใช้ในหน่วยงาน ใช่หรือไม่	()	()
๒. ท่านเห็นว่าการวางแผนมีความสำคัญและจำเป็น ใช่หรือไม่	()	()
๓. ท่านถือว่าการติดตามแผนงานเป็นเรื่องสำคัญ ใช่หรือไม่	()	()
๔. การวางแผนงานของท่านนั้นต้องให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ใช่หรือไม่	()	()
๕. ท่านถือว่าไม่เป็นการเสียหน้าใช่หรือไม่ที่เสนอแผนงานหรือโครงการแล้วไม่ได้รับการอนุมัติ	()	()
๖. ท่านมอบหมายงานเฉพาะคนที่ท่านไว้วางใจเท่านั้นใช่หรือไม่	()	()
๗. ท่านมอบหมายงานเฉพาะที่ท่านทำไม่ได้ ใช่หรือไม่	()	()
๘. ท่านมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเฉพาะงานที่ไม่เป็นปัญหา ใช่หรือไม่	()	()
๙. ท่านมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรในงานที่ยุ่งยากและเกิดความผิดพลาดได้ง่าย ใช่หรือไม่	()	()
๑๐. ท่านมอบหมายงานโดยไม่คำนึงว่า ผู้ทำจะทำได้หรือไม่ ใช่ไหม	()	()
๑๑. ท่านมอบหมายงานพร้อมทั้งมอบอำนาจให้ด้วยใช่หรือไม่	()	()
๑๒. ท่านมอบอำนาจการบังคับบัญชาให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นใช่หรือไม่	()	()
๑๓. ท่านไม่เคยสั่งงานข้ามสายการบังคับบัญชา ใช่หรือไม่	()	()
๑๔. ในการบังคับบัญชา ท่านไม่เห็นด้วยกับทฤษฎี X เลยใช่หรือไม่	()	()

๑๕. ท่านคิดอยู่เสมอใช่หรือไม่ว่างานของราชการ ข้าราชการ และสถานที่ราชการเป็นของประชาชน	ใช่ ()	ไม่ใช่ ()
๑๖. ท่านคิดอยู่เสมอว่า การเป็นผู้นำบังคับบัญชาเป็นสิ่งสมมติขึ้นใน ท้องถิ่นที่ท่านนั้น ใช่หรือไม่	()	()
๑๗. ท่านจะหาข้อมูลและหลักเกณฑ์อย่างครบถ้วนจริง ๆ เท่านั้น ก็ จะตัดสินใจ ใช่หรือไม่	()	()
๑๘. ท่านเชื่อว่า ความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาจำเป็นต่อการ บังคับบัญชา ใช่หรือไม่	()	()
๑๙. ทำให้ความสนใจกับสภาพแวดล้อมของงานและปัญหาส่วนตัว ของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ใช่หรือไม่	()	()
	ใช่	ไม่ใช่
๒๐. ท่านคิดว่า ท่านให้ความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่อง ต่าง ๆ โดยเสมอหน้ากันใช่หรือไม่	()	()
๒๑. ท่านไม่เคยใช้เวลาราชการไปในเรื่องอื่น ซึ่งไม่ใช่งานของราชการ ใช่หรือไม่		
๒๒. ท่านไม่เคยใช้เวลาบริหารงานที่ต่ำกว่าระดับความรับผิดชอบ ของท่าน ใช่หรือไม่	()	()
๒๓. ท่านไม่ใช้ความรู้ของท่านในลักษณะที่ว่า “รู้จักชาติวรรคเป็น ยอดดี” ใช่หรือไม่	()	()
๒๔. ท่านคิดว่าท่านคงไม่เป็นบุคคลประเภทที่เรียกว่า “มือไม่พาย เอาเท้าราน้ำ” ใช่หรือไม่	()	()
๒๕. ท่านสนับสนุนเฉพาะผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีความ รับผิดชอบ ใช่หรือไม่	()	()

หมายเหตุ ถ้าท่านตอบว่าใช่ เกินกว่า ครึ่งโหล แสดงว่า ใช้ได้ ถ้าโหลครึ่ง แสดงว่า ค่ำ ถ้าต่ำกว่า โหล ขอให้ท่านพิจารณาตัวท่านเอง

รถหลวง : ปัญหาที่ยังไม่มีการแก้ไข

- ๑ -

เรื่องเกี่ยวกับรถยนต์ของทางราชการหรือที่นิยมเรียกกันติดปากว่า 'รถหลวง' นั้น เป็นปัญหาหนึ่งที่สมควรจะนำมาพูดถึงในบรรดาหลายปัญหาอันเป็นเสมือน 'มะเร็ง' ในระบบราชการของเราทุกวันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับการใช้รถหลวง ทั้งนี้เพราะปรากฏว่าได้มีการใช้รถหลวงกันอย่างผิดระเบียบ อาทิ เช่นการ นำ รถหลวงไปใช้ ประจำตัว ภรรยา ไปเล่นไพ่ การนำรถหลวงไปเล่นกอล์ฟ การใช้รถหลวงรับส่งบุตรธิดาไปโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนั้น ข้าราชการบางคนซึ่งไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะมีรถยนต์ประจำตำแหน่งหรือรถยนต์ประจำตัวใช้ตามระเบียบการใช้รถยนต์ เช่น ข้าราชการชั้นตรีหรือชั้นโทบางตำแหน่ง แต่ปรากฏว่า มีรถหลวงใช้อย่างสะบายสบาย ซึ่งตัวอย่างเราจะพบเห็นได้ บนท้องถนนเกือบทุกสายในกรุงเทพมหานครในขณะนี้

การที่ได้มีการนำรถหลวง หรือรถยนต์ของทางราชการไปใช้กัน อย่างผิดระเบียบอย่างทุกวันนี้ ย่อมทำให้เกิดความเสียหายหลายประการ เช่นทำให้รัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณค่าน้ำมันเชื้อเพลิง อะไหล่ และค่าซ่อมบำรุง ซึ่งรัฐต้องใช้เงินความจำเป็นด้วย เหตุต้องมอบให้ข้าราชการไปใช้ส่วนตัว แม้ในขณะนี้ไม่มีตัวเลขที่แน่นอน แต่ก็เห็นได้ชัดอยู่เสมอว่า ประการที่สองทำให้ไม่มีความเป็นธรรมในหน่วยงาน ด้วยเหตุว่ารถหลวงมีจำนวน น้อย กว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน อธิบดีหรือผู้บังคับบัญชาจะมอบให้ใช้ก็เฉพาะบางคน ไม่สามารถมอบให้ข้าราชการทุกคนใช้ได้ จึงทำให้ข้าราชการเห็นว่าไม่มีความเป็นธรรม และอาจจะมองเห็นไปว่าผู้ใหญ่เลือกที่รักมักที่ชัง หรือเล่นพรรคเล่นพวกได้ ประการที่สาม ทำให้ประชาชนมองเห็นว่าข้าราชการมีอภิสิทธิ์ มีแต่ความสะบายสบาย เช่นแม้เป็นเพียงข้าราชการชั้นตรี ก็มี

รถหลวงให้ใช้ อันทำให้ประชาชนมีทัศนคติผิด ๆ กับระบบราชการและข้าราชการได้ ประการที่สี่ เป็นช่องทางให้ถูกฝ่ายตรงข้ามโจมตีหาว่าข้าราชการเป็นอภิสิทธิ์ชน เป็นชนชั้นศักดินา กอบโกยประโยชน์จากราษฎร และทำตัวเป็นนายประชาชน ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ เป็นเรื่องที่ ควรจะขจัดให้หมดไปจากระบบราชการ

อันที่จริง ปัญหาเกี่ยวกับการใช้รถยนต์ของทางราชการหรือรถหลวงนี้ ได้มีการถกเถียง อภิปราย และเสนอความคิดเห็นกันมากเหมือนกัน และเมื่อเร็ว ๆ นี้ นายกรัฐมนตรี (สมัยที่เป็นรัฐบาลชุดก่อน) ได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงในสำนักนายกรัฐมนตรี (สมัย พล.อ. แสวง เสนาณรงค์) เป็นประธาน เพื่อ คัดค้าน หาทางแก้ไข เกี่ยวกับ ปัญหา การใช้รถยนต์ของทางราชการ แต่จากวันนั้นถึงวันนี้ก็ยังเงียบอยู่ พอได้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรี และ เปลี่ยน ผู้ ดำรง ตำแหน่ง รัฐมนตรี ว่า การกระทรวงในสำนักนายกรัฐมนตรีด้วย จึงยังไม่มีความคืบหน้าเกี่ยวกับการแก้ปัญหาคือการใช้รถ ของ ทาง ราชการ จาก คณะ กรรมการ ดังกล่าว ส่วนเสียงจากวงนอกรัฐบาลเกี่ยวกับ

การให้แก้ปัญหาคือการใช้รถหลวงนั้น ก็เป็นเรื่องที่เพียงแต่พูดกันอยู่นั่นเอง หน่วยงานต่าง ๆ ก็ ตะบี้ ตะบัน ใช้ รถหลวง กันอย่าง อวดเวง สนุกสนานอยู่อย่างเดิม และแม้จะมีหนังสือพิมพ์บางฉบับ คอยกระตุ้นเตือนอยู่เป็นประจำก็ตาม แต่หน่วยงานต่าง ๆ ก็รู้สึกเย็นชาอยู่นั่นเอง การนำรถหลวงไปส่งภรรยาเล่นไฟก็ดี การนำรถหลวงไปรับส่งลูกไปโรงเรียนก็ดี หรือการนำรถหลวงไปใช้ด้วยประการอื่น ๆ ก็ดี แต่เดิมเป็นเช่นไร ขณะนี้ก็ยังเป็นเช่นนั้น แต่ทั้งนี้มิใช่ว่าจะเป็นอย่างนี้ทุกหน่วยงาน มีหลายหน่วยงานที่ควรแก้การสรรเสริญ ที่ปฏิบัติตามระเบียบทุกอย่าง และก็ขอแสดงความชื่นชมไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พูด ถึง การ ท่อ ต้าน การ ใช้ รถ หลวง ผิดระเบียบนี้ ผู้เขียนเห็นว่า คุณประยูร จรรยาวัชร์ น่าจะเป็นผู้ที่ได้รับการสรรเสริญก่อนใคร ในฐานะ ที่กระตุ้น เตือน ทาง ราชการ เกี่ยวกับ รถหลวงอยู่เสมอมาได้ขาด ในอันที่พยายามจะให้ทางราชการเปลี่ยนป้ายรถหลวง หรือรถยนต์ของทางราชการ เป็นอีกสีหนึ่งให้แตกต่างไปจากรถยนต์ส่วนบุคคลโดยทั่วไป เพื่อที่จะให้สังเกตกันได้ง่าย คุณประยูร จรรยาวัชร์ ได้เขียนการ์ตูน 'ต่อต้านรถหลวงป้ายดำ' อยู่

ไม่น้อยกว่า ๔ ปี จนกระทั่งทุกวันนี้ก็ได้เขียน
อยู่เสมอ ซึ่งผู้เขียนไม่แน่ใจว่าทางราชการจะ
สนใจสักเท่าไร แต่ได้รับทราบจากคุณประยูร
จรรยาวงศ์เองว่า จะเขียนการทูตเกี่ยวกับรถ
หลวงต่อไป เขียนต่อไปจนกว่าทางราชการจะ
ได้แก้ไขเกี่ยวกับการใช้รถหลวงให้ดีขึ้นกว่านี้

อีกผู้หนึ่งที่สมควรจะได้พูดถึงเกี่ยวกับการ
เสนอข้อเท็จจริงในการใช้รถยนต์ของทางราช-
การ ในแง่มุมที่สะท้อนให้เห็นปัญหาและ
อภิสิทธิ์ ของข้าราชการ เกี่ยวกับการใช้ รถยนต์
หลวงก็คือ หนังสือพิมพ์มหาชน ภายใต้คอลัมน์
มหกรรมรถยนต์หลวง '74 โดยการนำภาพของ
รถยนต์หลวงซึ่งมีผู้นำไปจอดตามสถานที่ต่าง ๆ
ในวันหยุด ซึ่งส่วนมากได้จากสนามกอล์ฟ
ท่าอาบรรคาค้าวหน้าส่วนราชการ และข้าราชการ
ผู้นำ รถยนต์ ของทาง ราชการ ไป จอด ตาม
สถานที่ต่าง ๆ เหล่านั้นสะอึกไปตาม ๆ กัน

อยากให้ หนังสือพิมพ์มหาชน ทำต่อไป
รวมทั้งสื่อมวลชนอื่น ๆ ด้วย

เพราะเท่าที่ หนังสือพิมพ์มหาชน ทำเช่น
นั้น ทำให้ผู้ใหญ่ และบรรดาผู้ใช้รถหลวง
ขยาดไปเยอะ

- ๒ -

ก่อนที่จะพูดถึงรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหา
การใช้รถหลวงในทุกวันนี้ ผู้เขียนใคร่จะขอ
ชี้แจงเสียก่อน เพื่อจะได้พูดกันตรงจุดและ
เหมาะสมกับหน้ากระดาษยิ่งขึ้น โดยปกติคำว่า
'รถหลวง' ซึ่งเป็นภาษาพูด หรือที่ในภาษา
เขียนเราเรียกว่า 'รถของทางราชการ' นั้น จะ
หมายถึงรถทุกชนิดของทางราชการ ซึ่งถ้าจะ
พูดกันแล้วก็จะกว้างขวางมาก บางจะต้องพูด
ถึงตั้งแต่รถจักรยาน ๒ ล้อ ไปจนถึงรถบรรทุก
รถแทรกเตอร์ หรืออาจหมายรวมถึงรถถังด้วย
ก็ได้ และถ้าจะพูดกันในทุก ๆ ประเภทแล้ว
เห็นจะไม่จบลงง่าย ๆ ก็ไม่ตีพูดไปถึงรถถัง
รถเกราะ เข้าเรื่อง มัน จะ บาน ปลาย ไป ใหญ่
เพราะฉะนั้นในที่นี้ จะขอพูดเฉพาะรถหลวง
ที่เรียกกันว่า 'รถยนต์นั่ง' เท่านั้น และในเรื่อง
รถยนต์นั่งของทางราชการนี้ก็มีเรื่องที่จะพูดได้
อีกหลายประการ เป็นต้นว่า การซื้อ การ
รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ การใช้
และการดูแลรักษา ซึ่งในปัจจุบันนี้ในแต่ละ
เรื่องทีกล่าวนั้นต่างก็มีปัญหาทั้งนั้น แต่ถ้าจะ
พูดทุกเรื่อง ก็เป็นเรื่องครอบจักรวาลอยู่ดี
และเห็นว่า ปัญหาที่ว่า ควรจะได้ แก้ไข ก่อนอื่น
ก็คือปัญหาเกี่ยวกับ การใช้ รถของทางราชการ
ซึ่งเป็นปัญหาที่มองเห็นอย่างชัดแจ้ง ทั้งที่ได้

เกินไว้แต่กัน ค้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงขอกำหนดขอบเขตของเรื่องที่จะพูดถึงในที่นี้เพียงว่า จะพูดถึงปัญหา การใช้รถยนต์นั่ง ของทางราชการเป็นสำคัญ ซึ่งรถยนต์นั่งของทางราชการในที่นี้นั้น จะรวมถึงส่วนราชการทุกกระทรวงทบวงกรม รวมทั้งรัฐวิสาหกิจด้วย

๘.๖ รถยนต์นั่งของทางราชการ

ตามระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรี เรื่องการใช้และรักษารถยนต์นั่งไว้ ๒ ประเภทคือ รถยนต์ประจำตำแหน่ง ประเภทหนึ่ง และ รถยนต์ส่วนกลาง ของส่วนราชการ หรือของหน่วยงานประเภทหนึ่ง โดยที่รถยนต์ประจำตำแหน่ง หมายถึง รถยนต์ ซึ่งจัดโดย เฉพาะ หรือยืม จากส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น เพื่อจ่ายให้แก่ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ชั้นพิเศษขึ้นไป หรือข้าราชการตุลาการ หรือทหารผู้มีชั้นเทียบเท่า หรือลูกจ้างของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ขององค์การ ตลอดจนธนาคาร หรือบริษัทที่รัฐบาลถือหุ้นเกิน ๕๐% หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐบาล ผู้มีอัตราเงินเดือนเทียบเท่าโดยจะมีได้ไม่เกินคนละ ๑ คัน

ส่วนรถยนต์ส่วนกลางนั้น หมายถึงรถยนต์สำหรับใช้ เป็นพาหนะ ติดต่อราชการหรือกิจการทั่วไป ประจำส่วนราชการของส่วน

ราชการหรือองค์การ ตลอดจนธนาคารหรือบริษัทที่รัฐบาลถือหุ้นเกิน ๕๐% หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐบาล ซึ่งตามสภาพแห่งงาน นั้น มีความจำเป็น จะต้อง มีรถสำหรับใช้เป็นพาหนะ และในระเบียบเดียวกันนี้กำหนดไว้ว่า เจ้ากระทรวงจะเป็นผู้พิจารณาถึงความจำเป็น และจำนวนที่จะพึงอนุมัติให้มีได้ และให้ใช้แต่ในเรื่องราชการหรือเรื่องกิจการของหน่วยงานนั้นจริง ๆ

นอกจากรถยนต์ประจำตำแหน่ง และรถยนต์ส่วนกลางแล้ว ตามระเบียบเดียวกันนี้ยังได้กำหนดให้มีรถอีกประเภทหนึ่ง เรียกว่า รถประจำตัว ซึ่งตามระเบียบนี้กำหนดไว้ว่า ปลัดกระทรวง หรืออธิบดี หรือหัวหน้าผู้ควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงาน แล้วแต่กรณี อาจพิจารณาอนุมัติ โดยความเห็นชอบ ของรัฐมนตรีเจ้าสังกัดว่า บุคคลใดมีความจำเป็นจะต้องมีรถยนต์สำหรับปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำ ทั้งในเวลาและนอกเวลาปฏิบัติงาน และได้จ่ายรถยนต์ประจำตัวให้ ก็ให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับรถยนต์ประจำตำแหน่งทุกประการ

โดยสรุป รถยนต์นั่งสำหรับส่วนราชการ และ รัฐวิสาหกิจใน ขณะนี้ อาจ แบ่ง ได้ เป็น ๓ ประเภท คือรถยนต์ประจำตำแหน่ง รถยนต์ประจำตัว และรถยนต์ส่วนกลาง

ระเบียบเกี่ยวกับการใช้รถยนต์

ตาม ระเบียบ ของสำนัก คณะรัฐมนตรีตั้ง
กล่าว ได้กำหนดเกี่ยวกับการใช้รถยนต์นั่ง
ของทางราชการไว้ดังนี้

๑. รถยนต์ ส่วนกลาง ของส่วน ราชการ
หรือหน่วยงานที่กล่าวแล้ว ต้องมีเครื่องหมาย
ประจำของส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นเสมอ

๒. ส่วน ราชการ หรือหน่วยงาน ต้องทำ
หลักฐานแสดงถึงการได้มา และการจำหน่าย
ไปซึ่งการครอบครองทั้งรถประจำตำแหน่ง รถ
ประจำตัว และรถส่วนกลางฯ ทุกคันตามแบบ
ซึ่งกำหนดให้ และให้พร้อมที่จะตรวจสอบ
หลักฐานได้เสมอ

๓. รถประจำตำแหน่งให้อยู่ในความควบคุมดูแลรักษา ซ่อมแซม และรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น

๔. รถยนต์ส่วนกลาง ให้อยู่ในความควบคุมดูแลรักษา และรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ หรือหน่วยงานผู้มีหน้าที่ เว้นแต่โดยสั่งการของเจ้ากระทรวงโดยเฉพาะ ให้ผู้มีหน้าที่ คอยตรวจตราดูแล รถให้อยู่ในสภาพที่พร้อมในอันที่จะใช้การได้เป็นอย่างดีเสมอ

๕. ให้หัวหน้าส่วนราชการ หรือหน่วย

งานผู้มีหน้าที่คอยตรวจตราควบคุมและกวดขันการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนกลาง ฯ โดยเคร่งครัด หากเกิดความเสียหายขึ้นแก่ทรัพย์สินของส่วนราชการ หรือหน่วยงานนั้น หรือบุคคลอื่น เพราะความประมาทเลินเล่อของผู้ขับขี่ ผู้ขับขี่นั้นต้องรับผิดชอบทั้งสิ้น

๖. ถ้าความเสียหายหรือบุบสลายเกิดขึ้นกับรถยนต์ประจำตำแหน่งด้วยเหตุว่าเป็นความผิดของบุคคลภายนอก ให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นเป็นผู้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบุคคลภายนอกนั้น ในนามของส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้น ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นหรือบุบสลายเกิดขึ้น เพราะ ความ รับผิดชอบ ของผู้ ขับขี่ รถประจำตำแหน่งนั้นไม่ว่าจะเป็นผู้ใด ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต้องรับผิดชอบ ซ่อมแซมให้สภาพเหมือนเดิม

หากมีความเสียหายหรือบุบสลาย เกิดขึ้นไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใช้รถยนต์คันนั้นรายงานเจ้ากระทรวงสังกัดโดยเร็ว

๗. การใช้ รถประจำตำแหน่งให้อยู่ ในดุลยพินิจของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น การใช้รถส่วนกลาง ฯ ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าส่วน

ราชการ หรือหน่วยงานผู้มีหน้าที่ แต่การใช้
รถส่วนกลางออกนอกเขตจังหวัดที่ตั้งสำนักงาน
นั้น เว้นแต่จังหวัดพระนครและธนบุรี หรือ
เป็นการใช้ข้ามคืน หัวหน้าหน่วยราชการหรือ
หน่วยงาน ผู้มี หน้าที่ ต้องเสนอ ขอ อนุมัติ จาก
ปลัดกระทรวง หรืออธิบดี หรือหัวหน้าผู้
ควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานก่อนแล้วแต่กรณี
เว้น แต่โดย การ สั่งการ ของ เจ้ากระทรวง โดย
เฉพาะ การขอใช้รถส่วนกลางจะต้องมีหลัก
ฐานเป็นหนังสือ กับให้มีการรับและส่งมอบ
รถกันตามที่กำหนด

๘. รถประจำตำแหน่ง หรือรถประจำตัว
ให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจ่ายค่าน้ำมันเอง เว้น

แต่กรณีที่ได้นำรถประจำตำแหน่งหรือรถประจำ
ตัว ไปใช้ใน หน้าที่ การงาน เช่นเดียวกับรถ
ส่วนกลาง ๖ ก็ให้ถือการเบิกจ่ายค่าน้ำมันเช่น
เดียวกับรถส่วนกลาง ๖ เป็นคราวๆ ไป โดย
เอาสภาพของงานนั้นเป็นเกณฑ์

รถส่วนกลาง ๖ ให้เบิกจ่าย ค่าน้ำมัน ที่ตั้ง
ไว้ในงบประมาณเพื่อการนี้

+ + +

- ๓ -

เพื่อความสะดวกในการพิจารณากันต่อไป
ผู้เขียน ใครจะ แสดงตัวเลข เกี่ยวกับ จำนวนรถ
ยนต์นี้ ของส่วน ราชการ และหน่วยงานต่าง ๆ
เท่าที่จะหาได้ คือ

หน่วยงาน	รถประจำตำแหน่ง	รถประจำตัว	รถส่วนกลาง	รวม
สำนักนายกรัฐมนตรี	95	31	607	733
ก. คลัง	56	6	539	601
ก. ต่างประเทศ	19	-	30	49
ก. เกษตร ๖	77	77	3334	3488
ก. คมนาคม	32	66	1751	1849
ก. มหาดไทย	226	15	7370	7611
ก. ยุติธรรม	49	9	67	125
ก. ศึกษาธิการ	41	14	884	939

หน่วยงาน	รถประจำตำแหน่ง	รถประจำตัว	รถส่วนกลาง	รวม
ก. พาณิชย์	15	72	91	178
ก. สาธารณสุข	25	30	756	811
ก. อุตสาหกรรม	24	34	307	365
ทบวงมหาวิทยาลัย	37	15	407	459
ก. กลาโหม	607	28	1,473	2,378
หน่วยงานอิสระ				
รัฐวิสาหกิจ	269	176	1,944	2,389
รวม	1,584	583	19,947	22,114

ข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้พอสมควร (แต่ขอสงวนไว้เป็นความลับ) เป็นตัวเลขที่ส่วนใหญ่สำรวจถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๑๖ ยกเว้นกระทรวงกลาโหม และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งใช้ตัวเลขเมื่อสำรวจในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแม้ว่าเป็นตัวเลขที่จะไม่ทันสมัยที่สุดก็ตาม แต่ก็ยังเป็นตัวเลขที่ใหม่สุดเท่าที่ได้มีการประมวลกันไว้ ซึ่งคงจะสามารถทำให้ท่านผู้อ่านคาดคะเนในใจเอาได้ สำหรับข้อมูลปัจจุบัน ซึ่งอย่างน้อยก็อนุมานได้ตัวเลขในปัจจุบันคงไม่น้อยไปกว่านี้แน่ ตัวเลขที่ยกมานี้เพื่อที่จะพิจารณากันต่อไปอีกว่า ในทางปฏิบัตินั้นได้มีการนำรถส่วนกลางไปใช้ส่วนตัว

กันมากมายหลายเท่าตัว แต่เสียค่าที่ไม่อาจหาตัวเลขได้

ก่อนที่จะวิเคราะห์ถึงเรื่องอื่นๆ ในตอนนี้ใครจะขอวิเคราะห์ถึงเรื่องปัญหาเกี่ยวกับการใช้รถยนต์ของทางราชการกันก่อน เพื่อที่จะวิเคราะห์ถึงข้อสรุปต่อไป ซึ่งจากการที่สังเกตจากสภาพภายในปัจจุบันนี้แล้ว อาจจะพอสรุปได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการใช้รถยนต์ของทางราชการในขณะนี้อย่างน้อยมี ๓ ประการคือ

ประการที่ ๑ **ระเบียบเกี่ยวกับการใช้รถมีช่องโหว่อยู่มาก** เช่น เกี่ยวกับรถยนต์ประจำตำแหน่ง กำหนดไว้ กว้าง ๆ ว่า

“จัดให้สำหรับข้าราชการชั้นพิเศษหรือเทียบเท่าขึ้นไป”
 นี่ ปรากฏว่าตำแหน่งดังกล่าวในปัจจุบันมี
 มากมาย หลาย ตำแหน่ง ใน แต่ละ ส่วน ราชการ
 บางส่วนราชการมีตำแหน่ง ชั้นพิเศษมากไม่พอ
 กับรถยนต์ประจำตำแหน่งซ้ำไป หรือบางส่วน
 ราชการมีตำแหน่งชั้นพิเศษน้อย จนมีรถยนต์
 หลวงใช้คนละหลายคัน ยิ่งเป็นตำแหน่งสูงๆ
 บางตำแหน่งมีรถยนต์หลวงให้ใช้ถึง ๓-๔ คัน
 (เสียค่ายที่เอเยื่อในที่นี้ไม่ได้ หากใครจะว่า
 ผู้เขียน เขียนโดยไม่ มีข้อเท็จจริง ก็ต้อง ขออภัย
 ด้วย แต่ถ้าสนใจจะบอกให้เป็นการส่วนตัว
 ก็ได้) ยิ่งถ้ามองดูในค่าน้ำรัฐวิสาหกิจ ระเบียบ
 กำหนดไว้ว่า ผู้ใดมีเงินเดือนและตำแหน่ง
 นั้นเทียบได้กับชั้นพิเศษละก็ มีสิทธิได้รับรถ
 ยนต์ประจำตำแหน่งได้แล้ว ก็รู้สึกว่าจะวุ่นวาย
 สิ้นดี เพราะเพียงตำแหน่งต่ำๆ ของเขาก็จะ
 เทียบเงินเดือน กับชั้นพิเศษ ของเราได้ อยู่แล้ว
 ถ้ารัฐวิสาหกิจ เขาเคร่งครัด ต่อระเบียบนี้ ขึ้นมา
 ก็คงแย่งกันเท่านั้นเอง นี่เรียกว่าระเบียบเรา
 ยังมีช่องโหว่อยู่มาก นอกจากนั้นแล้วระเบียบ
 เกี่ยวกับการเบิกจ่ายค่าน้ำมัน ซึ่งกำหนดไว้ว่า
 “รถประจำตำแหน่ง หรือรถประจำตัวให้ผู้
 ดำรงตำแหน่งเป็นผู้จ่ายน้ำมันเอง เว้นแต่กรณี

ได้นำรถประจำตำแหน่งหรือรถประจำตัวไปใช้ในหน้าที่การงาน เช่นเดียวกับรถส่วนกลาง ก็ให้ถือการ
 เบิกจ่ายน้ำมันเช่นเดียวกับรถส่วนกลาง ซึ่งให้เบิก
 จ่ายค่าน้ำมันที่ได้ตั้งไว้ในงบประมาณ” ปรากฏ
 ว่า ได้มีการหลีกเลี่ยงโดยอาศัยระเบียบนี้กัน
 มาก โดยที่ส่วนราชการพยายามสร้างหลักฐาน
 ว่ารถประจำตำแหน่งนั้นได้นำมาใช้เป็นรถส่วน
 กลางด้วย เพื่อจะได้เบิกจ่ายน้ำมันหลวงได้
 ยิ่ง ผู้จ่าย น้ำมัน พยายาม ประจบ เจ้านาย อยู่แล้ว
 แนวโน้มที่เติมน้ำมัน ให้ผู้ใหญ่และช่วยประหยัด
 น้ำมันให้ท่านก็จะเกิดขึ้นอีกมาก

ประการที่ ๒. มีการฝ่าฝืนระเบียบ
 และไม่มีมาตรการควบคุมอย่างดีพอ
 การฝ่าฝืนระเบียบจะเห็นได้เช่นที่มีการมอบรถ
 ให้ข้าราชการซึ่งต่ำกว่าชั้นพิเศษใช้ เช่นหัว
 หน้ากอง หัวหน้าแผนกแล้วแต่กรณี หรือบาง
 ที่เป็นข้าราชการตำแหน่งธรรมดา ก็มีรถหลวง
 ใช้ ซึ่งกลายเป็นรถประจำตัว มีหน้าซ้ำยังรับ
 บุตรภรรยาได้ด้วย ทั้งในและนอกเวลาราชการ
 ซึ่งอันที่จริงแล้ว รถประจำตัวจริง ๆ นั้นคง
 มีใช้กันไม่กี่คัน จากตัวเลขข้างต้น รวมทั้ง
 ประเทศ เห็นจะมีประมาณ ๕๘๓ คัน เท่านั้น

แค่ที่เห็นใช้กันเกร่อ นั่นก็นำรถส่วนกลางไปใช้ ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนระเบียบโดยตรง เรื่องนี้ผู้เขียนยืนยันว่ายังมีอยู่มาก ท่านผู้ใดอยากทราบ ก็ลองโทรฯ ไปกุแฉโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ หรือ ร.ร. สาธิตทั้งหลายในทอนเข้าๆ จะปรากฏรถหลวงไปส่งบุตรข้าราชการกันมากมาย ตัวอย่างที่อื่นก็มีอีกเยอะครับ รวมทั้งที่ขับผ่านหน้าสำนักงานผู้เขียนก็มี ทั้งเข้าเย็น ซึ่งถือว่าเป็นรถหลวงที่นำมาใช้กันอย่างไม่ถูกระเบียบเสียเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนั้นเกี่ยวกับเรื่องการทำเครื่องหมาย หรือตราประจำรถส่วนกลาง ก็ดูเหมือนว่าไม่ค่อยจะมีผู้ปฏิบัติกันนัก บางแห่งปฏิบัติกันเหมือนกัน แต่ก็เป็ตราเล็ก ๆ กระจุ๋วหลิว และพ่นด้วยสีอันแฉ้วเบาประจุป้ายด้วยสำลื่ บางคันก็ไม่ทำเครื่องหมายเสียเลย ดูเหมือนว่าเรื่องนี้เคยมีระเบียบกำชับแล้วเหมือนกัน แต่ส่วนราชการบางแห่งก็อุกส่ำห์ฝ่าฝืนได้เหมือนกัน ผู้เขียนเคยสอบถามคนขับรถที่ไม่มีตราจำนวนหนึ่ง ปรากฏเหตุผลคล้ายกันทำนองนี้

รายหนึ่งตอบว่า

“แค่เคิมรถที่ผมขับมีตราเขียนด้วยสีขาว เป็นสัญลักษณ์ของหน่วยงาน และมีตัวอักษรว่า กรม....แต่กรันในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งเป็นวันที่มีการเรียกร้องประชาธิปไตย โดย

นักศึกษาและประชาชนนั้น นักศึกษาได้ขอยืมรถของส่วนราชการบางหน่วยไปใช้ ผู้ใหญ่ของผมเกรงว่านักศึกษาจะยึดรถไปใช้ และอันจะเกิดความเสียหาย จึงสั่งให้ลบตราออก ตราจึงหลุดออกทั้งแท็บคันนั้น และตราบนแท็บทุกวันนี้ยังไม่มีตราใหม่อีกเลย....”

อีกรายหนึ่งตอบว่า

“....รถคันนี้ หัวหน้าเขาไม่ให้ทำเครื่องหมายเพราะเมื่อเวลาจำเป็นต้องใช้ เช่น ต้องไปรับคุณนายของผู้ใหญ่ไปธุระ หรือเพื่อนฝูงการใช้ ก็จะได้ใช้ได้....”

รายอื่น ๆ ก็ตอบทำนองเดียวกัน แต่ผู้เขียนชอบใจรายหนึ่ง ซึ่งออกที่จะถ่ายทอดสู่กันต้องฟังไม่ได้ คือ เขาตอบว่า

“รถคันนี้ เป็นรถที่รับส่งท่านหัวหน้ากองครับ ไม่มีตราครับ เพราะสะดวกที่วันหยุดท่านจะได้ไปใช้ทำธุระส่วนตัวได้ เพราะไม่มีใครทราบว่าเป็นรถหลวง ยิ่งเวลาให้คุณนายนั่งไปเล่นไฟบ้านท่านอธิบดี จะได้ไม่มีใครสงสัย”

เรื่องนี้เป็นความจริงผู้เขียนขออีนัน

ส่วนการที่จะควบคุมกันนั้น รู้สึกว่าจะได้ผลน้อยมาก อันที่จริงน่าจะเป็นหน้าที่ของหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่จะต้องเอาใจใส่ควบคุม แต่ปรากฏว่าส่วนใหญ่หัวหน้าส่วน

ราชการมักจะไม่ค่อยเอาใจใส่ บางกรณีกลับสนับสนุนให้ฝ่าฝืนระเบียบเสียเอง ส่วนราชการที่ทำหน้าที่ตรวจสอบจากภายนอก เช่น ก.ต.ง. หรือสำนักงานประมาณ ดูเหมือนว่าตรวจสอบยากเหลือเกิน เพราะฉะนั้นกล่าวโดยสรุปแล้ว ปัญหาประการที่ ๒ เกี่ยวกับการใช้รถหลวงก็คือ การฝ่าฝืนระเบียบ และไม่มีมาตรการควบคุมอย่างเพียงพอ

ประการที่ ๓ ระเบียบบางอย่าง

ไม่ทันสมัย ซึ่งก็คล้ายกับที่กล่าวมาแล้วในประการแรก อาทิเช่น ระเบียบกำหนดให้ติดตราและทำเครื่องหมายเฉพาะรถยนต์ส่วนกลาง แต่รถยนต์ประจำตำแหน่ง และรถประจำตัวนั้นมิได้พูดถึง ซึ่งก็หมายความว่าไม่ต้องมีตรา ในหน่วยงานบางแห่ง จึงไม่ทำเครื่องหมายในรถยนต์บางคัน เพราะถือว่าเป็นรถประจำตำแหน่ง หรือเป็นรถประจำตัว กรณีซ่อม หรือกรณีใช้น้ำมันก็ทำนองเดียวกัน ระเบียบเปิดโอกาสให้หน่วยงานหลีกเลี่ยงระเบียบได้

-๕-

นี่ก็มาถึงคำถามใหญ่ที่ว่า

แล้วเราจะแก้ปัญหานี้อย่างไร

ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนคิดว่า ทางที่แก้ปัญหานี้อาจจะเป็น

๑. กำหนดระเบียบเกี่ยวกับรถยนต์ประจำตำแหน่งเสียใหม่ โดยวิธีใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้

ทางที่ ๑ เลิกรถยนต์ประจำตำแหน่งทั้งหมด แล้วกำหนดให้ผู้ใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนกลาง ซึ่งอาจจัดไว้เฉพาะสำหรับผู้ใหญ่ รวมทั้งกำหนดให้ใช้เป็นกรณีพิเศษ เช่น รับส่งจากบ้านไปทำงาน ปฏิบัติราชการนานาเวลาราชการ เป็นต้น ซึ่งเป็นการกำหนดพิเศษแตกต่างจากข้าราชการโดยปกติ ซึ่งมีสิทธิ์ใช้รถยนต์หลวง เฉพาะไปติดต่อกับราชการหรืองานที่ได้รับอนุมัติเฉพาะคราวเท่านั้น ที่กำหนดว่าไม่ให้รถยนต์ประจำตำแหน่งนี้กลายเป็นการกำหนดถึงความเสมอภาคในระบบราชการด้วย และไม่ให้เป็นระบบเจ้าขุนมูลนายจนเกินไป จนบางคนคิดว่ารถประจำตำแหน่งเป็นของตัว ซึ่งเคยปรากฏว่าเวลาพ้นจากตำแหน่งลืมส่งคืน หรือคือวันไม่ส่งคืนก็มี นอกจากนั้นแล้ว บางหน่วยงานมีรถประจำตำแหน่งมาก แต่ใช้น้อย รถส่วนกลางไม่พอ ถ้ากำหนดไม่ให้มีรถประจำตำแหน่ง ก็จะได้นำรถที่ดีว่าได้มอบให้แก่บุคคลบางคนเป็นกรณีพิเศษนั้นมาใช้เป็นรถส่วนกลาง อาจจะไม่ต้องเพิ่มรถส่วนกลางมากขึ้นก็ได้ ส่วนค่าน้ำ

มันเชื่อเพลิงนั้น เมื่อถือว่าเป็นรถส่วนกลางแล้ว ก็ควรเบิกจากงบประมาณ ซึ่งผู้เขียนคิดว่า คงจะไม่สิ้นเปลืองกว่าเดิมเท่าไร รวมทั้งงบประมาณการซ่อมบำรุงด้วย ทั้งนี้เพราะปัจจุบันมีการฝ่าฝืนกันจนคุมไม่ได้อยู่แล้ว ส่วนที่เป็นห่วงในวันหยุด หรือในกรณีทีนอกเหนือที่กำหนดไว้ว่าเป็นกรณีพิเศษนั้นจะให้ผู้ใหญ่ใช้รถที่ไหนนั้น ผู้เขียนคิดว่า อันที่จริงผู้ใหญ่ไม่ค่อยจะเดือดร้อนอยู่แล้ว ทั้งนี้เพราะท่านมีฐานะดีพอแล้ว และส่วนใหญ่ท่านก็มีรถส่วนตัวจำนวนหลายคันอยู่แล้ว

ข้อสำคัญก็คือว่า ตำแหน่งระดับไหนบ้าง ที่ควรจะให้กำหนดให้ใช้รถยนต์เป็นกรณีพิเศษ ผู้เขียนคิดว่า ควรจะเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่รองอธิบดีขึ้นไป มิใช่กำหนดเหมือนระเบียบปัจจุบันที่ว่าเป็นข้าราชการชั้นพิเศษหรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นการเปิดไว้กว้างมาก

ทางที่ ๒ คือ กำหนดให้มีรถยนต์ประจำตำแหน่งเหมือนปัจจุบันนี้ แต่ควรกำหนดให้แน่ชัดว่าตำแหน่งไหนควรจะมีรถยนต์ประจำตำแหน่ง ซึ่งตามความเห็นของผู้เขียนแล้ว คิดว่าควรจะเป็นตำแหน่งตั้งแต่รองอธิบดี หรือเทียบเท่าขึ้นไป แต่ควรเพิ่มเติมระเบียบการใช้รถด้วยว่า ในเวลาราชการปกติหากจำเป็นจะใช้รถประจำตำแหน่งมาใช้เป็นรถกลาง ก็

ควรจะนำมาใช้ได้ด้วย และข้าราชการคนเดียวควรมีรถประจำตำแหน่งใช้เพียงคันเดียวเท่านั้น

แนวทางพิจารณาทั้งสองทางนี้ ผู้เขียนคิดว่ามีข้อดีและข้อเสียพอ ๆ กัน หากจะเปลี่ยนแปลงกันจริง ๆ ก็ควรจะเป็นแนวที่ ๑ แต่หากจะเดินทางสายกลางก็อาจจะดำเนินตามแนวทางที่ ๒ ก็คงได้ ทั้งนี้ก็เพราะปัญหาในการใช้รถหลวงในขณะนี้ มิได้อยู่ที่รถประจำตำแหน่งมากนัก หากแต่อยู่ที่การนำรถยนต์ส่วนกลางไปใช้อย่างผิดระเบียบมากกว่า รถประจำตำแหน่งนั้นหากจะจำกัดตำแหน่งว่าตำแหน่งไหนควรมีรถประจำตำแหน่งแล้ว ก็คงจะเกิดปัญหาไม่มากนัก ตามแนวคิดของผู้เขียนขณะนี้ ผู้เขียนคิดว่าหากเรากำหนดได้ตามแนวคิดที่ ๒ ก็พอใจแล้ว

๒. ยกเลิกรถยนต์ประจำตัว โดยกำหนดให้เป็นรถส่วนกลาง หากผู้ใด หรือตำแหน่งใดที่จำเป็นที่จะต้องใช้รถทั้งในเวลาราชการและนอกราชการ ก็ควรที่จะใช้รถยนต์ส่วนกลางได้ โดยได้รับอนุมัติจากหัวหน้าส่วนราชการเป็นกรณีพิเศษเฉพาะคราวไป ทั้งนี้ต้องเป็นกรณีที่มีเหตุผลจริง ๆ ซึ่งต้องทำหลักฐานได้รับอนุมัติ และให้ตรวจสอบได้ด้วย

๓. กำหนดระเบียบการใช้รถยนต์
ส่วนกลางให้เหมาะสม เพื่อประโยชน์
ราชการโดยตรง จะมอบให้คนใดคนหนึ่งไปใช้
ไม่ได้ หากไม่ได้รับอนุมัติเป็นกรณีพิเศษคง
กล่าวในกรณีที่ ๒ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะใช้รับ
ส่งจากบ้านไปทำงาน หรือรับบุตรภรรยา หรือ
ไปใช้ส่วนตัวไม่ได้เด็ดขาด

๔. กำหนดให้เปลี่ยนป้ายรถยนต์
หลวงให้มีสี และลักษณะผิดไปจาก
ป้ายรถยนต์ส่วนบุคคลธรรมดา ทั้งนี้
เพื่อให้สังเกตได้ชัด และเพื่อสะดวกแก่การ
ควบคุมด้วย ทั้งการควบคุมโดยราชการเอง
และควบคุมโดยประชาชน กรณีที่มีรถยนต์
ประจำตำแหน่ง เพื่อมิให้เกิดความสับสน ก็ควร
กำหนดให้รถประจำตำแหน่ง และรถส่วนกลาง
ให้มีสีป้ายหรือลักษณะป้ายแตกต่างกันด้วย
ทั้งนี้เพื่อมิให้บางคนนำรถส่วนกลางไปใช้
เสมือนกับรถประจำตำแหน่ง

๕. กำหนดให้รถหลวงทุกคันมีตรา
ที่มีรูปลักษณะพอเหมาะกับการ
ยกเว้นรถประจำตำแหน่ง หรือรถประจำตัว ดัง
ที่เป็นมาแล้ว เพื่อความสะดวกแก่การควบคุม
ถ้าหากไม่มีรถ ก็ควรรถส่วนกลางเป็นรถประจำ

ตำแหน่งไป (ในกรณีที่เห็นควรให้มีรถประจำ
ตำแหน่ง)

๖. หัวหน้าหน่วยงานควรเคร่ง
ครัดต่อระเบียบ และกวดขันให้เป็น
ไปตามระเบียบด้วย มิใช่หัวหน้างาน
ปล่อยปละละเลยอย่างที่เราส่วนใหญ่กระทำอยู่ทุก
วันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมอบให้ข้าราชการ
นำรถไปใช้เป็นกรณีพิเศษ ควรจะพิจารณาให้
รอบคอบถึงความจำเป็นจริง ๆ มิใช่ปล่อยให้
ไปใช้อะไรก็ได้ การจะไปรับบุตรไปเที่ยวไป
ส่งภรรยาเล่นไพนัน ไม่ควรอนุญาตให้กระทำ
ได้

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการ
ตรวจสอบ ควรจะได้ติดตาม และ
ตรวจสอบอย่างจริงจัง โดยที่มีหน่วยงาน
เกี่ยวข้องอยู่ ๒ หน่วย คือ สำนักงบประมาณ
และสำนักงาน ก.ท.ง.

สำนักงบประมาณ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการ
อนุมัติเงินให้ซื้อรถนั้น ควรจะติดตามด้วยว่า
รถที่หน่วยงานต่าง ๆ มีอยู่นั้น เขาเอาไปใช้ทำ
อะไรบ้าง อยู่ที่ไหน ใครใช้อยู่ ใช้นานกี่แล้ว
สภาพดีหรือไม่ และจำเป็นจะต้องเพิ่มตามที่ขอ
มาจริงหรือเปล่า ซึ่งเท่ากับเป็นการตรวจสอบ

และควบคุมเบื้องต้นว่าควรมีรถทั้งสี่คัน และควรเพิ่มให้อีกหรือไม่ นอกจากนั้นรถยนต์ที่มีอยู่ หากถึงระยะเวลาอันสมควรที่จะจำหน่าย ก็กำหนดให้จำหน่ายไป มิใช่ปล่อยให้พังทลายอยู่โดยที่ปล่อยให้ชำรุด ใช้การไม่ได้

ส่วนสำนักงาน ก.ท.ง. หรือ ก.ท.จ. นั้น มีหน้าที่โดยตรงกับการตรวจสอบ การใช้จ่าย เงินของรัฐ และตรวจสอบทรัพย์สินของหน่วย ราชการ จึงควรมุ่งเน้นเกี่ยวกับยานพาหนะให้ มากด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรถหลวงที่ผูกถึง อยู่นี้นับตั้งแต่การตรวจให้มี บ้าย ตรา บัญชี ทะเบียนการใช้รถ อะไหล่ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ให้เป็นไปตามระเบียบ ซึ่งก็ เป็นที่น่าอินุคิดว่า สำนักงาน ก.ท.ง. กำลังที่จะ มุ่งเน้นในด้านตรวจ “ของจริง” ต่าง ๆ กันแล้ว

๘. ประการสุดท้ายซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ คือ **ประชาชนจะต้องให้ความเอาใจ ใส และคอยสอดส่องดูแลด้วย** ซึ่งเท่ากับเป็นการคอยพิทักษ์ประโยชน์ของประชาชนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่องการควบคุมโดยประชาชน เป็นสำคัญ จึงเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ทั้งนี้รวมทั้งสื่อมวลชน พรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ควรจะมุ่งเน้นในเรื่องนี้ด้วย

-๕-

ที่ผู้เขียนพูดมานี้ จะเป็นการผ่นเกินไป หรือเปล่าก็ไม่ทราบ ผู้เขียนใคร่ขอความกรุณา ท่านผู้อ่านช่วยวินิจฉัยด้วย แม้ว่าปัญหา รถหลวงนี้เป็นปัญหาไม่ยากที่เกินจะแก้ ถ้าจะแก้ กันจริง ๆ แต่การลบลหน้าปะจมูกนี้แหละเป็นเรื่องสำคัญ ที่ทำให้เราแก้ไม่ตกอยู่เสมอมา ไม่ว่าปัญหาใด ๆ ในบ้านเมืองของเราในขณะนี้ นอกจากนั้นแล้ว เรื่องผลประโยชน์ก็เป็นเรื่องสำคัญ รวมทั้งความไม่รู้จักเสียสละ และความไม่รู้จักพอของบางคน ทำให้ระบบราชการเรา เป็นมะเร็งอยู่จนทุกวันนี้

เพราะฉะนั้น แม้จะเป็นปัญหาเพียงน้อย นิด แต่ถ้าเป็นเรื่องลบลหน้าปะจมูก เรื่องผลประโยชน์และความไม่ยอมเสียสละ และความไม่รู้จักพอรวมกันแล้ว ก็คงแก้ไม่ตกอยู่แน่นอน

อันที่จริงปัญหาทั้งหลาย จะสามารถแก้ไข ไปได้โดยไม่ยากนัก หากมีเจตนารมณ์ที่ต้องการแก้จริง ๆ ประเทศชาติบ้านเมืองเรามีคนดี คนเก่งอยู่มาก และมากพอที่จะช่วยกันขบคิด แก้ปัญหาเหล่านี้ได้ หากเราต้องการแก้กันจริง จัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา “รถหลวง” ซึ่งเป็นปัญหาท้ายแถว ที่รัฐบาลเราประสบอยู่ทุกวันนี้ ตอนนี้เรามีรัฐบาลใหม่แล้ว ผู้เขียนคิดว่าคงจะถึงเวลาแล้ว ที่ท่านจะกรุณาคิดแก้ ปัญหาท้ายแถวนี้บ้างนะครับ

ที่ สร. ๑๐๐๓/ว. ๙

สำนักงาน ก.พ.

๒๔ มิถุนายน ๑๕๑๗

เรื่อง การรับรองปริญญาของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเอกชน

เรียน เวียนกระทรวง ทบวง กรม

ด้วย ก.พ. ได้มีมติรับรองปริญญาของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเอกชนว่าเป็นปริญญา ซึ่งอาจบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามกฎ ก.พ. ดังนี้

๑. ผู้ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ. บ.) สาขาวิชาสื่อสารมวลชนจากวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ปริญญาบัญชีบัณฑิต (บช. บ.) จากวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ. บ.) สาขาวิชารัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิตสาขาวิชาไฟฟ้า จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ศูนย์พระนครเหนือ และธนบุรี อาจบรรจุเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๖ (๒) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

๒. ผู้ได้รับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ. ม.) สาขาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาค่อเนื่อง จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท. ม.) สาขาวิชาฟิสิกส์และสาขาวิชาธรณีวิทยา จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต (อ.ม.) สาขาวิชาภาษาเยอรมัน จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคค่ำ) สาขาวิชาการ (ปกครอง สาขาวิชาการบริหารรัฐกิจ และสาขาวิชาการระหว่างประเทศ และการทูต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณิตศาสตร์ประยุกต์ จากมหาวิทยาลัยมหิดลอาจบรรจุเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๖ (๔) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

๓. ผู้ได้รับปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สถ. ม.) สาขาวิชาออกแบบชุมชน จากมหาวิทยาลัยศิลปากร อาจบรรจุเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๖ (๖) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (๒๕๑๓)

๔. ผู้ได้รับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร. ด.) สาขาวิชาอายุรศาสตร์เขตร้อน จากมหาวิทยาลัยมหิดล บรรจุเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๖ (๗) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

ทั้งนี้ หากส่วนราชการใดประสงค์จะบรรจุผู้สำเร็จราชการศึกษาดังกล่าวก็ขอให้ทำ
ความตกลงกับ ก.พ. ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) จินดา ณ สงขลา

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๘, ๔๘

ที่ สร. ๐๑๐๖/ ว. ๐๐๖

สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี

๙ พฤษภาคม ๒๕๑๗

เรื่อง การเบิกจ่ายเงินของทางราชการล่าช้า

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยได้มีผู้ร้องเรียนต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ว่า มีหน่วยราชการบางแห่ง จ่ายเงินเป็นค่าซื้อทรัพย์สินหรือจ้างทำของให้กับพ่อค้าล่าช้ามาก บางรายใช้เวลานานถึง ๓-๔ เดือนหรือมากกว่านั้น เป็นเหตุให้พ่อค้าบวกค่าดอกเบี้ยและค่าเสียเวลารอคอย ทำให้ทางราชการต้องซื้อของแพงเกินความจำเป็น

สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ได้รับคำชี้แจงว่า สำหรับในด้านการตรวจอนุมัติฎีกา ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๙ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๑ ข้อ ๗๗ ได้กำหนดไว้ว่า ในกรณีที่ไม่มีเหตุทักท้วง ตามปกติให้กรมบัญชีกลางดำเนินการตรวจอนุมัติฎีกาให้แล้วเสร็จภายในสามวันทำการถัดจากวันรับฎีกา และกรมบัญชีกลางได้กวดขันการปฏิบัติให้เป็นไปตามกำหนดเวลาในระเบียบอยู่แล้ว ฉะนั้น ความล่าช้าจึงน่าจะมิได้อยู่ที่การตรวจอนุมัติฎีกา จึงเห็นควรให้กำชับส่วนราชการทุกแห่งว่า เมื่อได้รับมอบของหรืองานแล้ว ให้รีบวางฎีกาเบิกเงินจากคลัง และเมื่อได้รับเงินจากคลังแล้ว ก็ให้รีบจ่ายให้แก่เจ้าหนี้เสียโดยเร็ว

สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีได้นำเสนอ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีแล้ว มีบัญชาให้กำชับหน่วยราชการต่าง ๆ ให้รีบวางฎีกาเบิกเงินจากคลัง ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง พ.ศ. ๒๕๐๕ และเมื่อได้รับเงินจากคลังแล้ว ก็ให้รีบจ่ายให้แก่เจ้าหนี้โดยเร็ว ซึ่งทั้งนี้กระทรวงการคลังก็ได้กวดขันการตรวจอนุมัติฎีกาให้แล้ว

จึงขอเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ทวี ตันติวงษ์

(นายทวี ตันติวงษ์)

รองเลขาธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรี

ระเบียบเบี้ยกัณฑ์การ

พ.ศ. ๒๕๑๗

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบการจ่ายเงินช่วยเหลือข้าราชการ และลูกจ้างประจำซึ่งปฏิบัติราชการประจำในท้องที่กัณฑ์การให้เหมาะสมยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้วางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบเบี้ยกัณฑ์การ พ.ศ. ๒๕๑๗”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบเบี้ยกัณฑ์การ พ.ศ. ๒๕๐๖

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เบี้ยกัณฑ์การ” หมายความว่า เงินที่จ่ายช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างประจำเนื่องจากการปฏิบัติราชการประจำในท้องที่กัณฑ์การ

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการสังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้ ไม่รวมถึงข้าราชการพลเรือนวิสามัญชาวต่างประเทศซึ่งมีหนังสือสัญญาจ้าง

“ลูกจ้างประจำ” หมายความว่า ลูกจ้างรายเดือน รายวัน และรายชั่วโมง ที่จ้างไว้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะประจำโดยไม่มีกำหนดเวลา ตามอัตราและจำนวนที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะได้รับค่าจ้างจากงบประมาณรายจ่ายหรือจากทุนไปรษณีย์ตามกฎหมาย ว่าด้วยทุนไปรษณีย์ แต่ไม่รวมถึงลูกจ้างชาวต่างประเทศซึ่งมีหนังสือสัญญาจ้าง

“เงินเดือน” หมายความว่า เงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา (เงิน พ.ค.ว.) และเงินเพิ่มการเลื่อนฐานะ (เงิน พ.ล.ฐ.) ด้วย

ข้อ ๕ การกำหนดว่าท้องที่ใดเป็นท้องที่กัณฑ์การ ให้กระทรวงการคลังร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณากำหนดโดยถือหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (๑) มีทางคมนาคมไม่สะดวก
- (๒) ไม่มีรถยนต์หรือรถยนต์โดยสารไปมาได้ตลอดปี
- (๓) มีโรคภัยไข้เจ็บชุกชุม

แล้วนำเสนอขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๖ บัญชีรายชื่อท้องที่กัณดารที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแล้ว ไม่ว่าจะมีการแก้ไขหรือไม่ก็ตาม ให้ใช้ได้ภายในระยะเวลา ๓ ปี

ข้อ ๗ ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและปฏิบัติราชการประจำอยู่ในท้องที่กัณดาร ให้มีสิทธิได้รับเบี้ยกัณดารในอัตราร้อยละ ๑๐ ของเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำรายเดือนที่ได้รับจริง แต่ไม่น้อยกว่าเดือนละ ๑๖๕ บาท

ข้อ ๘ ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำซึ่งได้รับการบรรจุครั้งแรก หรือกลับเข้ารับราชการใหม่ในท้องที่กัณดารใด ถ้าเป็นผู้มีภูมิลำเนาหรือเคยมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่กัณดารนั้น ภายในระยะเวลาสองปีก่อนวันได้รับการบรรจุหรือกลับเข้ารับราชการใหม่ ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยกัณดารตามระเบียบนี้

ข้อ ๙ ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและปฏิบัติราชการประจำในท้องที่กัณดาร แต่ได้มีคำสั่งให้ไปช่วยราชการหรือไปรักษาการแทน หรือไปปฏิบัติราชการแทน หรือไปศึกษา ฝึกอบรม ดูกาน นอกเขตท้องที่กัณดารในเดือนใดตั้งแต่ ๑๕ วันขึ้นไป ไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยกัณดารสำหรับเดือนนั้น

ข้อ ๑๐ การจ่ายเบี้ยกัณดารให้ปฏิบัติตามวิธีการจ่ายเงินเดือน หรือค่าจ้างโดยอนุโลม

ข้อ ๑๑ วิธีการเบิกจ่ายเบี้ยกัณดาร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๑๒ บัญชีรายชื่อท้องที่กัณดารที่กระทรวงการคลังได้อนุมัติคณะรัฐมนตรี ได้กำหนดไว้แล้วก่อนใช้ระเบียบนี้ ก็ให้คงใช้ต่อไปได้ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๘

ข้อ ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

(ลงนาม) สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๗

เรื่อง การกำหนดชั้น อันดับ และเลื่อนเงินเดือนข้าราชการ
เรียน (เวียนกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ)

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ที่ สร ๐๒๐๓/ว. ๓๐ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๑๗ ให้ปรับอัตราเงินเดือนตามบัญชีอัตราเงินเดือน
ข้าราชการพลเรือนตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๕๘ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕
เข้าชั้น อันดับ และชั้น ตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๑๗
นั้น ปรากฏว่าอัตราเงินเดือนของตำแหน่งต่าง ๆ ที่ ก.พ. ได้กำหนดเป็นอันดับสูงอยู่ก่อนแล้ว
ได้ถูกลดลงเป็นอันดับต่ำตามบัญชีอัตราเงินเดือนใหม่ ตัวอย่างเช่น ชั้นโท อันดับ ๓ ชั้น ๒๗๔๐
บาท และชั้นเอก อันดับ ๓ ชั้น ๔๘๖๐ บาท ได้ถูกลดอันดับลงมาเป็นชั้นโท อันดับ ๒ ชั้น
๓๒๒๐ บาท และชั้นเอก อันดับ ๒ ชั้น ๕๘๑๐ บาท เป็นต้น กรณีเช่นนี้อาจเกิดปัญหาในทาง
ปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดอันดับเงินเดือนและเลื่อนเงินเดือนข้าราชการพลเรือนที่ดำรงตำแหน่ง
ดังกล่าวว่า จะต้องขอให้ ก.พ. กำหนดอัตราเงินเดือนเป็นชั้นโท อันดับ ๓ อีกหรือไม่

ก.พ. ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว ลงมติให้ถือปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. อัตราเงินเดือนตำแหน่งใดที่เคยกำหนดเป็นอันดับสูงไว้แล้ว ตามบัญชีอัตราเงิน
เดือนเดิม แต่ถูกลดลงเป็นอันดับต่ำตามบัญชีอัตราเงินเดือนใหม่ เมื่อจะเลื่อนชั้นเป็นอันดับที่
เคยกำหนดไว้เดิม ก็ให้ผู้บังคับบัญชาส่งเลื่อนได้โดยไม่ต้อง ขอให้ ก.พ. พิจารณาใหม่

๒. การเลื่อนอันดับเงินเดือนให้ผู้ใดได้รับเกินกว่าขั้นต่ำของอันดับ ในกรณีที่ผู้นั้น
เคยดำรงตำแหน่งที่กำหนดเป็นอันดับสูงไว้แล้วตามบัญชีอัตราเงินเดือนเดิม และถูกลดลงเป็น
อันดับต่ำตามบัญชีอัตราเงินเดือนใหม่ ซึ่งจะต้องขอให้ ก.พ. พิจารณาก่อนเป็นรายๆ ไป ตามนัย
มาตรา ๒๒ วรรค ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ ประกอบกับกฎ
ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ข้อ ๑๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ

พลเรือน พ.ศ. ๒๔๕๗ นั้น ก.พ. ได้ลงมติอนุมัติเป็นหลักการว่า ในกรณีเช่นนี้หากผู้นั้นอยู่ในหลักเกณฑ์สมควรได้เลื่อนเงินเดือนตามกฎหมาย กฎ ก.พ. ระเบียบหรือมติคณะรัฐมนตรีแล้ว ก็ให้ผู้บังคับบัญชาส่งเลื่อนได้โดยไม่ต้องขอให้ ก.พ. พิจารณาเป็นรายๆ อีก

อนึ่ง ก.พ. ได้ลงมติว่าการขอกำหนดอัตราเงินเดือนให้เป็นขั้นสูงขึ้น สำหรับตำแหน่งต่างๆ ที่แต่งตั้งจากราชการพลเรือนตั้งแต่ชั้นเอกลงมา ผู้ครองตำแหน่งที่จะขอกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้นสูงขึ้นจะต้องได้รับเงินเดือนในปัจจุบันประมาณที่ขอให้ ก.พ. พิจารณาไม่ต่ำกว่าอัตราเงินขั้นต่ำของชั้นที่ขอกำหนดเป็นขั้นสูงขึ้นนั้นๆ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ)

จินดา ณ สงขลา

(พันเอก จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองตำแหน่งและอัตราเงินเดือน

โทร. ๔๑๐๕๓๖

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง อัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนวิสามัญ

เรียน เวียงกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของข้าราชการพลเรือนวิสามัญเทียบชั้นจัตวา

๑ ฉบับ

ตามที่ มีประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๖๗ และให้ใช้บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๖๗ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗ เป็นต้นไป ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

เพื่อให้บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนวิสามัญสอดคล้องกับบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ อาศัยอำนาจตามความในบัญชีหมายเลข ๓ (๒) ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๗ และกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๘๗ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ว่าด้วยการบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง การสอบสวน การรักษาวินัย และการออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ก.พ. และกระทรวงการคลังจึงมีมติว่า บัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนวิสามัญ อนุโลมให้เป็นไปตามบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๖๗ และการปรับอัตราเงินเดือนให้เข้ากับบัญชีอัตราเงินเดือนที่กำหนดใหม่นี้ ให้เป็นไปตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนที่ สร ๐๒๐๓/ว.๓๐ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๗ ส่วนอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของข้าราชการพลเรือนวิสามัญให้เป็นไปตามบัญชีแนบท้าย ตำแหน่งอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ให้เป็นไปตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนที่ สร ๐๒๐๓/ว. ๓๐ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๗

จึงเรียนมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป และโปรดแจ้งให้กรมในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย สำหรับความในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/ว. ๕ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๖ และที่ สร ๑๐๐๓/ว. ๗ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๑๖ ในส่วนกำหนดที่ขัดกันหรือที่กำหนดขึ้นใหม่แล้วตามหนังสือฉบับนี้ให้เป็นอันยกเลิก ส่วนกรณีอื่น ๆ คงให้ถือปฏิบัติตามหนังสือดังกล่าวต่อไป

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ เป็นต้นไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ลงชื่อ **จินดา ณ สงขลา**

(พันเอกจินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ
โทร. ๘๒๑๘๒๘

บัญชีอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของข้าราชการพลเรือนวิสามัญเทียบชั้นจตุรา

ที่ใช้บังคับตั้งแต่ 1 มกราคม 2517

ตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน ขั้นสูงสุดเดิม (บาท)	อัตราเงินเดือน ขั้นสูงสุดที่กำหนดใหม่ (บาท)	หมายเหตุ
หมวดแรงงาน			
คนงาน	840	1150	กำหนดให้สูงขึ้น จากเดิม 1 ขั้น
นักรการ	1160	1550	
ภารโรง	1160	1550	
คนสวน	1160	1550	
พนักงานเบ็ดเตล็ดการพิมพ์	1160	1550	
คนงานเกษตร	1160	1550	
ยาม	1160	1550	
มหาดเล็ก	1160	1550	
พนักงานรักษาตพ	1160	1550	
พนักงานซักกริด	1160	1550	
พนักงานเรือ	1160	1550	
พนักงานพิธีสงฆ์	1160	1550	
คนครัว 1	1160	1550	
หมวดกึ่งฝีมือ			
หัวหน้าหมวดสถานที่	1320	1860	กำหนดให้สูงขึ้น กว่าเดิม 2 ขั้น
พนักงานกรีดยางพารา	1320	1860	
พนักงานส่งเสริมการเลี้ยงไหม	1320	1860	
เจ้าหน้าที่จัดดอกไม้หลวง	1320	1860	
ผู้ช่วยภัณฑารักษ์	1320	1860	
พนักงานรังวัด	1320	1860	
พนักงานพิมพ์แบบ	1320	1860	
พนักงานขับรถยนต์	1320	1860	

ตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน ขั้นสูงสุดเดิม (บาท)	อัตราเงินเดือน ขั้นสูงสุดที่กำหนดใหม่ (บาท)	หมายเหตุ
๔-๔๔ หมวดกึ่งมือ			
พนักงานเรียงพิมพ์ด้วยมือ	1320	1860	
พนักงานตัดเย็บผ้า	1320	1860	
พนักงานพิพิธภัณฑสถานวิทยาาสตร์	1320	1860	
พนักงานผู้ช่วยพยาบาล	1320	1860	
ผู้ช่วยช่างทั่วไป	1320	1860	
ช่างตัดผม	1320	1860	
๔-๔๕ หมวดฝีมือหรือเทียบเท่า			
พนักงานเดินหมาย	1480	2100	กำหนดให้สูงขึ้น กว่าเดิม 2 ขั้น
พนักงานตรวจรูป	1480	2100	
คนครัว 2	1480	2100	
หัวหน้าหมวดรถยนต์	1480	2100	
พนักงานขับรถยนต์	1480	2100	
พนักงานดับเพลิง	1480	2100	
นายท้ายเรือ	1480	2100	
ช่างเขียนแบบและแผนที่	1480	2100	
ช่างโลหะ	1480	2100	
ช่างไม้	1480	2100	
ช่างซ่อมเครื่องโขน	1480	2100	
ช่างเครื่องดนตรี	1480	2100	
ช่างตัดเย็บหนัง	1480	2100	
ช่างหล่อ 1	1480	2100	
ช่างศิลปวัตถุ	1480	2100	
ช่างหุ่นจำลอง	1480	2100	
ช่างไฟฟ้า 1	1480	2100	

ตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน ขั้นสูงสุดเดิม (บาท)	อัตราเงินเดือน ขั้นสูงสุดที่กำหนดใหม่ (บาท)	หมายเหตุ
หมวดฝีมือหรือเทียบเท่า			
ช่างเครื่องยนต์ทั่วไป ๑	1480	2100	
ช่างวิทยุ	1480	2100	
ช่างเครื่องมือกล	1480	2100	
เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ๑	1480	2100	
ช่างภาพ ๑	1480	2100	
ช่างทำแม่พิมพ์หน้าราบ	1480	2100	
ช่างพิมพ์ ๑	1480	2100	
ช่างเจาะบ่อน้ำบาดาล	1480	2100	
ช่างท่อ	1480	2100	
ครู (วิชาสามัญ)	1480	2100	
ครู (อาชีว)	1480	2100	
เจ้าหน้าที่การศึกษาผู้ใหญ่	1480	2100	
ครูศิลป์	1480	2100	
พนักงานผลิตน้ำประปา ๑	1480	2100	
พนักงานพัสดุ ๑	1480	2100	
พนักงานการเงินและบัญชี ๑	1480	2100	
ผู้ช่วยบรรณารักษ์	1480	2100	
พนักงานแปล ๑	1480	2100	
พนักงานประมวลข่าว	1480	2100	
พนักงานข่าวการค้า	1480	2100	
พนักงานตรวจเงินแผ่นดิน	1480	2100	
เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑	1480	2100	
พนักงานรับส่งสินค้าและพัสดุ	1480	2100	
พนักงานพิมพ์ดีด	1480	2100	

ตำแหน่ง	อัตราเงินเดือน ขั้นสูงสุดเดิม (บาท)	อัตราเงินเดือน ขั้นสูงสุดที่กำหนดใหม่ (บาท)	หมายเหตุ
หมวดคณบดีหรือเทียบเท่า			
พนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ 1	1480	2100	
ผู้คุม	1480	2100	
พนักงานหนังสือโบราณ	1480	2100	
ผู้ช่วยพนักงานป่าไม้	1480	2100	
พ่อบ้าน แม่บ้าน	1480	2100	
นายประตุน้ำ	1480	2100	
พนักงานห้องทดลอง	1480	2100	
พนักงานเกษตรนิเทศก์	1480	2100	
พนักงานโทรศัพท์	1480	2100	
สารวัตรนักเรียน	1480	2100	
ผู้ช่วยพนักงานวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์- อุตสาหกรรม	1480	2100	
พนักงานปรุงยาและจ่ายยา	1480	2100	
พนักงานอาชีวบำบัด	1480	2100	
พยาบาล	1480	2100	
ผู้ช่วยพยาบาล	1480	2100	
ผดุงครรภ์	1480	2100	
บุรุษไปรษณีย์โทรเลข	1480	2100	
นายไปรษณีย์โทรเลข	1480	2100	
โทรหลวง	1480	2100	
ครูพลศึกษา	1480	2100	
พนักงานฝึกอาชีพ	1480	2100	

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดอัตราเงินเดือน กำหนดคุณสมบัติ พันความรู้ วิธีคัดเลือก วิธีสอบคัดเลือก
การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง และการออกจากราชการ
ของข้าราชการตำรวจ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๗

เป็นปีที่ ๒๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการกำหนดอัตราเงินเดือน
กำหนดคุณสมบัติ พันความรู้ วิธีคัดเลือก วิธีสอบคัดเลือก การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การ
แต่งตั้ง และการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธ-
ศักราช ๒๕๑๕ กับมาตรา ๒๔ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ-
การพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือน
กำหนดคุณสมบัติ พันความรู้ วิธีคัดเลือก วิธีสอบคัดเลือก การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การ
แต่งตั้ง และการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๗”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบัญชีหมายเลข ๑ อัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่มียศ และบัญชีหมายเลข ๒ อัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่ไม่มียศ ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือน กำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ วิธีคัดเลือก วิธีสอบคัดเลือก การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง และการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๑ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้ใช้บัญชีหมายเลข ๑ อัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่มียศ และบัญชีหมายเลข ๒ อัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่ไม่มียศ ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้แทนตามลำดับ

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกบัญชีหมายเลข ๓ อัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่มียศและบัญชีหมายเลข ๔ อัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่ไม่มียศ ท้ายประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๖๑ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๕ การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจให้เข้าขั้นยศ อันดับ และอัตราเงินเดือนปกติ ตามบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือน กำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ วิธีคัดเลือก วิธีสอบคัดเลือก การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง และการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกานี้ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาบรรจุบุคคลซึ่งเคยเป็นข้าราชการตำรวจ และออกจากราชการไปก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับเข้ารับราชการ ให้ปรับอัตราเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับอยู่ก่อนออกจากราชการให้เข้าขั้นยศ อันดับ และอัตราเงินเดือนปกติ ตามที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดตามมาตรา ๕ เสียก่อน

ในกรณีที่ผู้เข้ารับราชการเป็นผู้ซึ่งออกจากราชการก่อนมีการปรับอัตราเงินเดือนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือน กำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ วิธีคัดเลือก วิธีสอบคัดเลือก การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง และการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒ พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือน กำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ วิธีคัดเลือก วิธีสอบคัดเลือก การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง และการออกจากราชการ

ของข้าราชการตำรวจ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๑๐ หรือประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๖๑ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ปรับอัตราเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับอยู่ก่อนออกจากราชการตามพระราชกฤษฎีกาและประกาศนั้น ๆ เสียก่อน แล้วจึงปรับอัตราเงินเดือนตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่มีการปรับอัตราเงินเดือนของผู้เข้ารับราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ยังปรากฏว่าผู้เข้ารับราชการนั้นได้รับเงินเดือนไม่ถึงขั้นต่ำของชั้นยศ หรือชั้นตามบัญชีหมายเลข ๑ อัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่มียศ หรือบัญชีหมายเลข ๒ อัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่ไม่มียศ ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราเงินเดือน กำหนดคุณสมบัติ พื้นความรู้ วิธีคัดเลือก วิธีสอบคัดเลือก การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง และการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกานี้ให้ได้รับการบรรจุในอัตราเงินเดือนตามชั้นที่ปรบนั้น โดยให้ได้รับยศหรือชั้นตามอัตราเงินเดือนเดิม

มาตรา ๗ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

บัญชีหมายเลข ๑

อัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจทัมยศ

ชั้น	ยศ	อัตราเงินเดือนปกติ
ชั้นพลตำรวจ	พลตำรวจ พลตำรวจอาสาสมัคร และพลตำรวจสำรอง	140 บาท
ชั้นประทวน	พลตำรวจพิเศษ พลตำรวจสมัคร และพลตำรวจสำรองพิเศษ	750-800-850-900 บาท
	สิบตำรวจตรี	850-900 บาท
	สิบตำรวจโท (อันดับ 1)	955 1,015-1,080 บาท
	สิบตำรวจโท (อันดับ 2)	1,150-1,220 บาท
	สิบตำรวจเอก (อันดับ 1)	1,150-1,220 1,295 บาท
	สิบตำรวจเอก (อันดับ 2)	1,375-1,460 บาท
	จ่าสิบตำรวจ (อันดับ 1)	1,375-1,460-1,550 บาท
	จ่าสิบตำรวจ (อันดับ 2) และนาย ดาบตำรวจ	1,645-1,750-1,860 บาท
	จ่าสิบตำรวจ (พิเศษ)	1,645-1,750-1,860-1,975-2,100-2,230- 2,370 บาท
	ร้อยตำรวจตรี	1,150-1,220-1,295 บาท
ชั้นสัญญาบัตร	ร้อยตำรวจโท (อันดับ 1)	1,375-1,460-1,550-1,645-1,750 บาท
	ร้อยตำรวจโท (อันดับ 2)	1,860-1,975 2,100 บาท
	ร้อยตำรวจเอก (อันดับ 1)	1,860-1,975-2,100-2,230-2,370 บาท
	ร้อยตำรวจเอก (อันดับ 2)	2,520-2,680-2,850 บาท
	พันตำรวจตรี (อันดับ 1)	2,520-2,680-2,850-3,030-3,220 บาท
	พันตำรวจตรี อันดับ 2	3,420-3,630-3,850 บาท
	พันตำรวจโท (อันดับ 1)	3,420-3,630-3,850-4,085-4,335 บาท

ชั้น	ยศ	อัตราเงินเดือนปกติ
	พันตำรวจโท (อันดับ 2)	4,600-4,880 บาท
	พันตำรวจเอก (อันดับ 1)	4,600-4,880-5,175-5,485 บาท
	พันตำรวจเอก (อันดับ 2)	5,810-6,150 บาท
	พันตำรวจเอก (พิเศษ) (อันดับ 1)	5,810-6,150-6,505-6,875 บาท
	พันตำรวจเอก (พิเศษ) (อันดับ 2)	7,260-7,660-8,075 บาท
	พลตำรวจจัตวา (อันดับ 1)	5,810-6,150-6,505-6,875 บาท
	พลตำรวจจัตวา (อันดับ 2)	7,260-7,660-8,075 บาท
	พลตำรวจตรี (อันดับ 1)	7,260-7,660-8,075 บาท
	พลตำรวจตรี (อันดับ 2)	8,505-8,950 บาท
	พลตำรวจโท (อันดับ 1)	8,505-8,950-9,410 บาท
	พลตำรวจโท (อันดับ 2)	9,885 บาท
	พลตำรวจเอก	9,885-10,380 บาท

บัญชีหมายเลข 2
อัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่ไม่มียศ

ชั้น	อันดับ	อัตราเงินเดือนปกติ
ข้าราชการตำรวจชั้นจัตวา	1	750-800-850-900 บาท
	2	955 1,015-1,080-1,150 บาท
	3	1,220-1,295-1,375-1,460-1,550 บาท
	4	1,645-1,750-1,860-1,975-2,100 บาท
ข้าราชการตำรวจชั้นตรี	1	1,150-1,220-1,295-1,375-1,460 บาท
	2	1,550-1,645-1,750-1,860-1,975 บาท
	3	2,100-2,230-2,370-2,520-2,680 บาท
ข้าราชการตำรวจชั้นโท	1	1,860-1,975-2,100-2,230-2,370 บาท
	2	2,520-2,680-2,850-3,030-3,220 บาท
	3	3,420-3,630-3,850-4,085-4,335 บาท
ข้าราชการตำรวจชั้นเอก	1	3,420-3,630-3,850-4,085-4,335 บาท
	2	4,600-4,880-5,175-5,485-5,810 บาท
	3	6,150-6,505-6,875-7,260-7,660 บาท
ข้าราชการตำรวจชั้นพิเศษ	1	5,175-5,485-5,810-6,150-6,505 บาท
	2	6,875-7,260-7,660-8,075-8,505 บาท
	3	8,950-9,410-9,885-10,380 บาท

หมายเหตุ :— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เพื่อปรับปรุงบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการตำรวจให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 91 ตอนที่ 72

วันที่ 24 เมษายน 2517

คำแถลงนโยบาย

ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอแถลงนโยบายเพื่อสภานิติบัญญัติทราบ ดังต่อไปนี้ -

๑. รัฐบาลนี้จะเทอดทูนและรักษาไว้ซึ่งองค์คุณของประเทศไทย คือชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. รัฐบาลนี้จะยึดถือหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จะส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน ภายในกรอบของกฎหมาย ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และศีลธรรมอันดี
๓. รัฐบาลนี้.-
 - ๓.๑ จะจัดที่ดินทำกินให้ชาวไร่ชาวนาที่เดือดร้อน ให้ได้รับความเป็นธรรมโดยรวดเร็ว
 - ๓.๒ จะจัดให้มีสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพประจำวัน โดยเฉพาะปัจจัยทั้งสี่โดยไม่ขาดแคลน และในราคาที่เหมาะสมและเหมาะสมกับภาวะความเป็นอยู่ของประชาชน
 - ๓.๓ จะส่งเสริมกิจการทหารของชาติ ให้มีกำลังและสมรรถภาพ พร้อมทั้งจะป้องกันราชอาณาจักรจากภัยที่มีมาทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยเฉพาะในภาวะการณ์ปัจจุบัน จะเร่งรัดปรับปรุงโครงสร้างทางการบังคับบัญชาให้คล่องตัวที่จะบริหารงานตามระบอบประชาธิปไตย
 - ๓.๔ จะวางรากฐานแห่งระบบการคลัง โดยมีจุดหมายที่จะส่งเสริมความเจริญเติบโต และความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และปรับปรุงการจัดเก็บภาษีอากรให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย

- ๓.๕ จะใช้มาตรการทางการเงินควบคู่ไปกับมาตรการทางการคลัง โดยถือหลักที่จะดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพแห่งค่าของเงินบาท และดำเนินมาตรการระดมเงินออมของประชาชนมาใช้เป็นทุน ในกิจการลงทุนของภาครัฐบาลและภาคเอกชนให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
- ๓.๖ จะเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้นโดยจะดำเนินมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร ให้เป็นพลังทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งการจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร การส่งเสริมเกษตรกรด้านการผลิตและจำหน่าย ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- ๓.๗ จะปฏิรูประบบ ปรับปรุง ขยาย และส่งเสริมระบบการขนส่ง การสื่อสาร และการอุดมศึกษาให้ถูกต้องในหลักการ และให้มีการประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓.๘ จะส่งเสริมการค้าให้มีความคล่องตัว และเหมาะสมกับสภาพการทางเศรษฐกิจและสังคมยิ่งขึ้น ส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาประเทศ และปรับปรุง มาตรการ การป้องกันและ ระวังภัย อันเกิดจากกิจการอุตสาหกรรม
- ๓.๙ จะส่งเสริมการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายในต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตทางเกษตรและอุตสาหกรรม ทั้งนี้โดยไม่ก่อให้เกิดการขาดแคลนภายในประเทศ
- ๓.๑๐ จะรักษาความสงบภายใน โดยทำความเข้าใจอันดีและประสานสามัคคีทุกหมู่เหล่า
- ๓.๑๑ จะป้องกันและต่อสู้การแทรกซึมในทางการเมือง และการก่อการร้ายทุกวิถีทาง
- ๓.๑๒ จะลดอาชญากรรม ป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติดให้โทษ ตลอดจนดำเนินการบำบัดรักษา ควบคุมเร่งรัดการรักษากฎหมายและความปลอดภัย ส่งเสริมกิจการฝ่ายปกครองและกิจการตำรวจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- ๓.๑๓ จะส่งเสริมปรับปรุงแรงงานให้มีฝีมือและสมรรถภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถมีบทบาทที่จะร่วมในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานได้มีสวัสดิภาพยิ่งขึ้น เร่งรัดสร้างหรือขยายแหล่งงานเพื่อให้ประชากรมีงานทำอย่างทั่วถึง ปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างทุนและแรงงานอย่างเป็นธรรม
- ๓.๑๔ จะเคารพความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาลยุติธรรม จะเร่งรัดการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้ดำเนินไปโดยรวดเร็ว และส่งเสริมสถาบันศาลยุติธรรมให้มั่นคง
- ๓.๑๕ จะเร่งรัดการศึกษาอบรมเพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย เน้นในเรื่องการอบรมศีลธรรมและวัฒนธรรม และการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ
- ในด้านอุดมศึกษา จะสนับสนุนความเป็นอิสระในการดำเนินงานทั้งด้านวิชาการและการบริหารของมหาวิทยาลัยต่างดูแลและส่งเสริมให้วิทยาลัยเอกชนสามารถผลิตบัณฑิตที่ได้มาตรฐาน
- ๓.๑๖ จะให้บริการสาธารณสุขด้านส่งเสริม ป้องกัน และรักษาถึงประชาชน โดยเฉพาะในชนบทจะเร่งรัดปรับปรุงระบบการสาธารณสุข ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเอกชนและประชาชนผนึกกำลังกันแก้ปัญหาสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพจะมอบอำนาจหน้าที่การบริหารงานสู่ภูมิภาค เพื่อให้ทรัพยากรที่จำกัด อำนวยประโยชน์สูงสุดแก่สังคม
- ๓.๑๗ จะกวัดขั้นวินัยและสมรรถภาพของข้าราชการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการและรัฐวิสาหกิจ และในเวลาเดียวกันจะส่งเสริมยกย่องผู้สุจริตให้ปรากฏ
- ๓.๑๘ จะวางรากฐานและแนวทางปฏิบัติในการปฏิรูประบบการศึกษา และการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- ๓.๑๙ จะจัดให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรมและบริสุทธิ์

๔. รัฐบาลนี้.-

- ๔.๑ จะดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยยึดถือหลักในการดำรงไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตยของชาติ บูรณภาพแห่งราชอาณาจักร และในการรักษาความมั่นคงของประเทศ กับผลประโยชน์ของชาติและประชาชน
- ๔.๒ จะยึดมั่นในหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ และปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งสนธิสัญญาที่ทำไว้กับประเทศทั้งหลายตามหลักแห่งความเสมอภาคและถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกันดังที่ได้เป็นนโยบายของประเทศไทยตลอดมา
- ๔.๓ จะรักษาสีทริอันชอบรรรมของชาติและประชาชน โดยพยายามหาทางตกลงที่ยุติธรรมกับประเทศที่เกี่ยวข้องโดยสันติวิธี
- ๔.๔ เป็นมิตรกับทุกประเทศที่เป็นมิตรกับประเทศไทย แม้ลัทธินิยมในระบบการปกครอง การเศรษฐกิจและสังคมจะต่างกัน และพยายามทำความเข้าใจกับประเทศต่าง ๆ ที่มีปัญหาระหว่างกันอยู่ เพื่อหาทางให้มีการติดต่อสัมพันธ์โดยปรกติด้วยดีระหว่างกัน และปรับปรุงความสัมพันธ์กับประเทศที่มีความผูกพันอยู่ต่อกันให้เหมาะสมกับความจำเป็นของสถานการณ์ เพื่อประโยชน์อันเป็นธรรมร่วมกัน
- ๔.๕ จะเสริมสร้างสัมพันธไมตรี และกระชับความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และสนับสนุนความร่วมมือส่วนภูมิภาคสืบต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) เพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพ ความมั่นคง สันติสุข และความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน

ตามนโยบายที่ได้แถลงมานี้ รัฐบาลเชื่อมั่นว่าจะสามารถสนองความต้องการของประชาชน เสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศชาติ ในระยะเวลาที่รัฐบาลนี้บริหารราชการแผ่นดินได้ ฉะนั้น จึงหวังว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะให้ความสนับสนุนด้วยดี เพื่อรัฐบาลจะสามารถบริหารราชการแผ่นดินให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ประเทศชาติ และอำนวยความสุขแก่ประชาชนต่อไป.

พระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน

ผู้ตอบปัญหาในฉบับนี้

ธงชัย วาณิชกะ

สุพจน์ สาทรกิจ

สุธี สุทธิสมบุรณ์

ปรีชา สุวรรณทัต

สนอง เทียนนผล

รายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบคำรักษาพยาบาลและการศึกษาของบุตรฉบับใหม่

ผู้ถาม : ข้าราชการใหม่

ขอให้อธิบายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับสิทธิการเบิกคำรักษาพยาบาลและการศึกษาของบุตรตามระเบียบเกี่ยวกับการช่วยเหลือข้าราชการ และลูกจ้างประจำฉบับใหม่ (ฉบับที่ ๓) ให้ด้วย

ตอบ : ๑. ระเบียบเกี่ยวกับการช่วยเหลือข้าราชการที่ได้ประกาศใช้ใหม่นี้ มี ๒ ระเบียบด้วยกัน คือ ระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างประจำเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗ และระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งระเบียบทั้งสองฉบับนี้ได้ประกาศ ณ วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ แต่ให้มีผลใช้บังคับย้อนหลังขึ้นไป คือเริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ เหมือนกันทั้งสองฉบับ ที่เป็นเช่นนั้น ก็เพื่อให้การเบิกเงินช่วยเหลือสอดคล้องกับการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการที่ได้ปรับใหม่เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๑๗

๒. ตามระเบียบใหม่ได้เปลี่ยนหลักเกณฑ์การเบิกคำรักษาพยาบาล และการศึกษาในส่วนที่ว่าจะมีสิทธิเบิกเต็มหรือกึ่งจำนวน แตกต่างไปจากหลักเกณฑ์เดิมที่พิจารณาจากรายได้ คือ เงินเดือน หรือค่าจ้างประจำ ฯลฯ ว่าเกินหรือไม่เกิน ๑,๓๘๐ บาท แต่ตามระเบียบฉบับใหม่นี้ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ในข้อ ๑๐ ของ

ระเบียบเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล และในข้อ ๗ ของระเบียบเกี่ยวกับการศึกษาบุตรไว้ ดังนี้

“ข้อ ๑๐ ค่ารักษาพยาบาลของสถานพยาบาลของทางราชการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำซึ่งมีรายได้เดือนหนึ่งเทียบเงินเดือนข้าราชการต่ำกว่าชั้นโท อันดับหนึ่ง ขั้นต่ำสุด ให้เบิกค่ารักษาพยาบาลตามระเบียบนี้เต็มจำนวน ทั้งประเภทคนไข้ในและประเภทคนไข้นอก

(๒) ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ ซึ่งมีรายได้เดือนหนึ่งเทียบเงินเดือนข้าราชการตั้งแต่ชั้นโท อันดับหนึ่ง ขั้นต่ำสุด ขึ้นไป ให้เบิกค่ารักษาพยาบาลตามระเบียบนี้เต็มจำนวน สำหรับประเภทคนไข้ใน ส่วนประเภทคนไข้นอกให้เบิกได้ถึงจำนวน

ในกรณีที่สถานพยาบาลของทางราชการใดไม่มียานิตใดจำหน่าย ให้ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำซื้อยานิตนั้นจากร้านขายยาของเอกชนได้ เมื่อหัวหน้าหรือนายแพทย์ผู้ตรวจรักษาของสถานพยาบาลนั้น ๆ แล้วแต่กรณี ลงชื่อรับรองว่าให้ไปซื้อจากร้านขายยาของเอกชนได้”

และระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร(ฉบับที่๓) พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้กำหนดไว้ว่า

“ข้อ ๗ ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำซึ่งมีรายได้เดือนหนึ่งเทียบเงินเดือนข้าราชการตั้งแต่ชั้นโทอันดับหนึ่ง ขั้นต่ำสุด ขึ้นไป มีสิทธิเบิกเงินบำรุงการศึกษาและหรือเงินค่าเล่าเรียนได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนเงินที่ได้จ่ายไป”

“ข้อ ๖ ข้าราชการหรือลูกจ้างประจำซึ่งมีรายได้เดือนหนึ่งเทียบเงินเดือนข้าราชการต่ำกว่าชั้นโท อันดับหนึ่ง ขั้นต่ำสุด มีสิทธิเบิกเงินบำรุงการศึกษาและหรือเงินค่าเล่าเรียนได้เท่าจำนวนเงินที่ได้จ่ายไป”

๓. ตามระเบียบข้อ ๑๐ และข้อ ๖,๗ ดังกล่าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์โดยถือว่า รายได้เดือนหนึ่งเทียบเงินเดือนข้าราชการตั้งแต่หรือต่ำกว่าชั้นโท อันดับหนึ่งขั้นต่ำสุดหรือไม่ ตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือน บัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราช

บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๑๗ เงินเดือนข้าราชการชั้นโท อันดับหนึ่ง ขั้นต่ำสุด คือ ๑,๘๖๐ บาท ฉะนั้น ถ้าข้าราชการหรือลูกจ้างประจำมีรายได้เดือนหนึ่งต่ำกว่า ๑,๘๖๐ บาท เช่น มีรายได้ ๑,๗๕๐ บาท ก็เบิกค่ารักษาพยาบาลไม่ว่าจะเป็นคนไข้ประเภทคนไข้ในหรือคนไข้นอกได้เต็มจำนวน หรือเบิกเงินบำรุงการศึกษาและหรือเงินค่าเล่าเรียนได้เท่าจำนวนเงินที่ได้จ่ายไป

แต่ถ้าข้าราชการหรือลูกจ้างประจำมีรายได้เดือนหนึ่งเทียบเงินเดือนข้าราชการตั้งแต่ชั้นโท อันดับหนึ่ง ขั้นต่ำสุด ขึ้นไป คือตั้งแต่ ๑,๘๖๐ บาทขึ้นไป เช่นนี้ จะเบิกได้ดังนี้

๑. ค่ารักษาพยาบาลได้เต็มจำนวนสำหรับประเภทคนไข้ใน
๒. ส่วนประเภทคนไข้นอก เบิกได้ถึงจำนวน และ
๓. ถ้าเป็นการเบิกเกี่ยวกับการศึกษา ก็มีสิทธิเบิกเงินบำรุงการศึกษาและหรือเงินค่าเล่าเรียนได้ครึ่งจำนวนของจำนวนเงินที่ได้จ่ายไป

ทั้งนี้ มีข้อควรสังเกต คือคำว่า “ต่ำกว่า” กับคำว่า “ตั้งแต่” ชั้นโท อันดับหนึ่ง ขั้นต่ำสุด ซึ่งไม่เหมือนกัน เพราะถ้าระเบียบใช้คำว่าต่ำกว่า ย่อมมีความหมายชัดแล้วว่า จะต้องมียาได้ต่ำกว่า ๑,๘๖๐ บาท จึงจะเบิกได้เต็มจำนวนตามระเบียบ แต่ถ้ามีรายได้ตั้งแต่ ๑,๘๖๐ บาทก็เบิกได้ครึ่งจำนวน ยกเว้นค่ารักษาพยาบาลเบิกได้เต็มจำนวนสำหรับประเภทคนไข้ในเท่านั้น

อนึ่ง คำว่าชั้นโท อันดับหนึ่ง ขั้นต่ำสุด เป็นหลักเกณฑ์เพื่อพิจารณาว่าจะเบิกได้เต็มหรือครึ่งจำนวน โดยถือจำนวนเงินเป็นหลัก ดังนั้น หากข้าราชการชั้นตรี ที่มีเงินเดือนตั้งแต่ ๑,๘๖๐ บาท ก็เบิกได้ครึ่งจำนวนเช่นเดียวกัน

การเบิกเงินค่าเช่าบ้านของครอบครัวข้าราชการ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๖๔๑๔

ด้วยเมื่อปลายปีที่แล้ว ผมเคยเรียนถามปัญหาเกี่ยวกับการเบิกเงินค่าเช่าบ้านของครอบครัวข้าราชการ ในกรณีที่ย้ายไปประจำต่างสำนักงาน แต่มีความจำเป็นไม่อาจขนย้ายครอบครัวไปพร้อมด้วยได้ จึงยื่นเรื่องราวขออนุมัติแล้ว ปัญหาที่ว่า จะเบิกเงิน

ค่าเช่าบ้านสำหรับบุคคลในครอบครัวซึ่งยังไม่ได้ย้ายตามไปได้หรือไม่ พิจารณาเหตุตามระเบียบฯ และหนังสือกระทรวงการคลัง (ที่ได้สำเนาส่งมาให้แล้ว) น่าจะเบิกได้
 ตอบ เรื่องนี้ ผมใคร่ขอให้หารือโดยผ่านทางสังกัดไปยังกรมบัญชีกลาง หรือกระทรวงการคลังก็ได้ เพราะเป็นเรื่องหลักการ

ทำงานกับเมื่อลาออกไปประกอบอาชีพอื่น จึงมีสิทธิได้รับบำนาญ

ผู้ถาม : ข้าราชการหัวเมือง

ด้วยกระผมได้เริ่มเข้ารับราชการพลเรือนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นเวลาถึง ๑๓ ปีแล้ว ได้เงินเดือนเพียงพนักกว่าๆ เห็นว่าคงจะไปไม่รอดแน่ จึงอยากใคร่ขอเรียนถามว่า ในการลาออกจากราชการ เพื่อไปประกอบอาชีพอย่างอื่นนั้น จะต้องรับราชการจริง ๆ กี่ปี จึงจะได้บำนาญ หากว่าไม่สามารถรวมอายุราชการทั่วคุณเข้าไปรวมด้วยได้

ตอบ : การลาออกจากราชการเพื่อไปประกอบอาชีพอื่นที่มีสิทธิได้รับบำนาญ จะต้องเป็นผู้

๑. มีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ (นับเวลาราชการปกติรวมกับเวลาทั่วคุณด้วยได้) ครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์แล้ว (ปี ๒๔ ปี ๖ เดือน ขึ้นเป็น ๒๕ ปี ไม่ได้) ซึ่งเข้าเหตุรับราชการนาน หรือ

๒. มีอายุครบ ๕๐ ปีบริบูรณ์แล้ว และต้องมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ (นับเวลาราชการปกติรวมกับเวลาทั่วคุณด้วยได้) ครบ ๑๐ ปีบริบูรณ์อีกด้วย ซึ่งเข้าเหตุสูงอายุ

หากไม่เข้าเกณฑ์ตาม ๑ หรือ ๒ แล้ว ก็ย่อมไม่มีสิทธิได้รับบำนาญ (เฉพาะการลาออกเพื่อไปประกอบอาชีพอื่น)

การปรับเงินเดือนครูจัดสอนพิเศษ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๓๐๓๑

จ้างครูสอนพิเศษตลอดปีการศึกษา ๒๕๑๖ โดยใช้เงินงบประมาณหมวด
 ตอบแทน ในลักษณะของการจ้างเหมาเป็นรายเดือน ตามวุฒิ (๑,๑๐๐ บาท) เริ่ม

จ้างตั้งแต่นั้นปีการศึกษา ถึงสิ้นปีงบประมาณเก่า คือสิ้นกันยายน ๒๕๑๖ แล้วขอ
อนุมัติจ้างต่อตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ จนถึงสิ้นภาคปลาย คือ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๗
อีกงวดหนึ่งในอัตราเดือนละ ๑,๑๐๐ บาทตามเดิม

๑. ถามว่า ครูผู้สอนพิเศษตามเงื่อนไขการจ้างข้างบนนี้ มีสิทธิจะได้รับการ
การปรับอัตราเงินเดือน เป็นเดือนละ ๑,๑๖๐ บาท นับแต่เดือนตุลาคม ๒๕๑๖ จน
ถึงกำหนดสิ้นสัญญาจ้าง ในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๗ ตามนัย แห่ง หนังสือสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ส.ร. ๐๒๐๓/ว. ๑๓๔ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๖
เรื่องการปรับอัตราค่าจ้างลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ หรือไม่

๒. ถ้ามีสิทธิได้รับการปรับอัตราเงินเดือนจากเดือนละ ๑,๑๐๐ บาท เป็น
๑,๑๖๐ บาท แต่หน่วยงานผู้จ้าง ได้เบิกค่าจ้างให้แล้วในอัตรา ๑,๑๐๐ บาท เช่นนี้
จะดำเนินการต่อไปอย่างไร เพื่อให้ได้ส่วนที่เหลือที่ยังไม่ได้เบิกอีกเดือนละ ๕๐ บาท
ตอบ : ลักษณะการจ้างเป็นการจ้างลูกจ้างชั่วคราวจากเงินงบประมาณน่าจะได้รับการ
การปรับอัตราค่าจ้างตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแล้ว แต่ทั้งนี้ จะต้องมียอดตราอยู่ใน
บัญชีถือจ่ายค่าจ้างชั่วคราวของส่วนราชการเจ้าสังกัดด้วย

๒. ส่วนราชการเจ้าสังกัดจะต้องทำเบิกตกเบิกให้ เมื่อกรมบัญชีกลาง
ได้อนุมัติบัญชีถือจ่ายค่าจ้างอัตราใหม่ให้แล้ว ทำนองเดียวกับข้าราชการ และลูกจ้าง
ประจำ

ส่งสักระเบียบเกี่ยวกับการเบิกหลายอย่าง

ผู้ถาม : สมาชิกต่างจังหวัด

๑. ผมขอถามดังนี้ ค่าเช่าที่พักประเภท ก. ที่มีโรงแรม ในการไปราชการ
จังหวัดบางคนบอกว่าจะต้องมีใบเสร็จจึงจะเบิกค่าเช่าที่พักได้ และบางคนบอกว่าไม่มี
ใบเสร็จก็ได้ในการไปราชการ ในระเบียบผมหาดูแล้วไม่มี กรุณาตอบด้วย

๒. เงินเดือน ๑,๓๗๕.๐๐ บาท เบิกค่าเช่าบ้านได้เท่าใด

๓. ผมเกิด ๕ ก.ย. ๒๔๘๓ เริ่มเข้ารับราชการเมื่อ ๒ ม.ค. ๐๖ จะไป
ครบเกษียณ, วัน, เดือน, ปีใด

๕. ศูนย์อนามัยเลี้ยงเด็กที่ อ. บ้านผือทางอนามัยออกใบเสร็จค่าอาหารได้หรือไม่

ตอบ : ๑. การเบิกค่าเช่าที่พักแรมไม่ต้องมีใบเสร็จของโรงแรมก็เบิกได้ เพราะระเบียบกำหนดให้เหมาะสม ตามอัตราที่กำหนดไว้ (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๖ มาตรา ๑๘)

๒. การเบิกค่าเช่าบ้านขณะนั้นต้องถือเงินเดือนก่อนวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๗ เป็นเกณฑ์เบิกตามบัญชีที่กำหนดไว้ ซึ่งเงินเดือน ๑,๓๗๕ บาท ตรงกับเงินเดือน ๑,๓๗๕ บาท ตรงกับเงินเดือนขั้น ๑,๐๖๐ บาท จึงเบิกค่าเช่าบ้านได้ ๒๒๐ บาท ทั้งนี้ ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๑๖ จนกว่าจะมีการแก้ไขพระราชกฤษฎีกาในเรื่องนี้ใหม่

๓. เกิด ๕ กันยายน ๒๕๔๓ จะมีอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ในวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๓ และจะต้องพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่อายุครบหกสิบปีบริบูรณ์นั้น คือ พ้นจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

๔. การเบิกค่าอาหารนั้นเท่าที่ตรวจสอบดูแล้วยังไม่ปรากฏว่ามีระเบียบใด ๆ ของทางราชการให้เบิกเงินได้เลย

การเลื่อนขั้นตามระบบจําแนกตำแหน่ง

ผู้ถาม : สมาชิกในส่วนราชการที่ใช้ระบบจําแนกตำแหน่ง

ข้าราชการชั้นโทที่ดำรงตำแหน่งระดับมาตรฐานกลางที่ ๔ มีคุณสมบัติสามารถสอบในตำแหน่งระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ (ชั้นเอก) แต่เมื่อสอบได้แล้วปรากฏว่าเงินเดือนยังไม่ถึงขั้น ที่คณะรัฐมนตรีเคยมีมติกำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการชั้นโทจะเลื่อนเป็นชั้นเอกไว้ กรณีนี้ หากจะพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการระดับมาตรฐานกลางที่ ๔ ให้ดำรงตำแหน่งระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ จะปฏิบัติประการใด

๑. ถีอมติคณะรัฐมนตรี คือต้องรอให้เงินเดือนถึงขั้นตามที่กำหนดไว้ก่อน

๒. เลื่อนไปดำรงตำแหน่งระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ ได้เลย ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนสำหรับส่วนราชการที่ใช้ระบบจำแนกตำแหน่งแล้ว

ตอบ ตามปัญหาข้อนี้ ต้องพิจารณามติคณะรัฐมนตรีเป็นหลัก เพราะพระราชกฤษฎีกากำหนดตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนสำหรับส่วนราชการที่ใช้ระบบจำแนกตำแหน่งมีลักษณะเป็นระเบียบปฏิบัติทั่วไปของฝ่ายบริหาร แต่มติคณะรัฐมนตรี ในเรื่องนี้มีลักษณะเป็นระเบียบปฏิบัติของฝ่ายบริหารเฉพาะเรื่อง ซึ่งหากจะมีกรณีที่เป็นปัญหาต้องพิจารณาถึงระเบียบปฏิบัติ เฉพาะเรื่องเป็นหลักเสมอ

การคิดอินทรรณูข้าราชการชั้นจัตวา

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๖๒๔๗

ผมมีข้อข้องใจว่าเหตุใดเฉพาะข้าราชการชั้นจัตวาเท่านั้น ที่กำหนดให้ติดอินทรรณูในการแต่งเครื่องแบบปกติาก็พอพบเป็น ๒ อย่าง ตามเกณฑ์เงินเดือนที่ได้รับคือ ๑ ชิดเล็กกับ ๒ ชิดเล็ก เมื่อมีการปรับปรุงเงินเดือนทางที่ถูกแล้ว จะต้องแก้ไขกฎสำนักนายกรัฐมนตรีที่กำหนดอินทรรณูตามเงินเดือนที่ปรับใหม่ทุกครั้ง เป็นการยุ่งยากดังนั้นจะแก้ไขกำหนดแบบอินทรรณูขนาดของข้าราชการชั้นจัตวา ให้ติดเพียงอย่างเดียวเหมือนกันหมด เช่นข้าราชการชั้นอื่นๆ โดยยึดเอาชั้นเป็นเกณฑ์ เช่นข้าราชการมี ๕ ชั้น ก็ควรจะมีเพียง ๕ แบบไม่ต้องจำแนกข้าราชการชั้นจัตวาให้ติดตามเงินเดือนที่ได้รับเช่น ปัจจุบันท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้.

ตอบ ตามความเห็นของผมเข้าใจว่า การกำหนดเครื่องแบบข้าราชการชั้นจัตวาให้มี ๒ ระดับคือ ๑ ชิดเล็กกับ ๒ ชิดเล็กดังกล่าว คงมีเหตุผลหลายประการ เป็นต้นว่าข้าราชการชั้นจัตวา เป็นระยะเริ่มต้นที่จะเริ่มมีอาชีพเป็นข้าราชการ

และในชั้นจัดวานนี้เอง อาจแยกความรับผิดชอบออกเป็น ๒ ระดับ ท่านอง
 เดียวกับข้าราชการตำรวจและทหาร ที่มีชั้นยศต่ำกว่าสัญญาบัตร อีกประการหนึ่ง
 ถ้ากำหนดให้ชั้นจัดวานก็หนึ่งขีด ชั้นตรีก็หนึ่งขีด หากไม่สังเกตแล้ว อาจเกิดความ
 สับสนได้ โดยเฉพาะผู้ที่เป็ชั้นจัดวานมานานๆ ก็เลยต้องมีวิธีการให้แตกต่างกัน
 นอกจากนั้นการเพิ่มขีดเล็กให้อีก ๑ ขีด ยังมีส่วนช่วยบันเทาความรู้สึกของข้าราชการ
 ชั้นผู้น้อยหรือชั้นจัดวานได้นั้น ทั้งนี้อาจจะมีเหตุผลอื่นใดซึ่งเหมาะสมกับสถาน-
 การณ์ในขณะนั้นก็เป็นได้ด้วย

สำหรับข้อคิดเห็นของคุณ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้คงยินดีรับฟังและนำไป
 ประกอบการพิจารณาแก้ไขในโอกาสต่อไป

อย่างไรก็ตาม ผมมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า กฎหมายและระเบียบปฏิบัติ
 ใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการทั้งหลาย ย่อมกำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดความเป็น
 ระเบียบแบบแผน เป็นธรรมและสะดวกแก่ส่วนรวม หากกฎหมายระเบียบปฏิบัติ
 ไม่เหมาะสมไม่เป็นธรรมและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ก็ชอบ
 ที่จะได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเช่นเดียวกับที่คุณเสนอข้อคิดมา ก็จะเป็นพวกหนึ่ง
 ในการแก้ไขระเบียบปฏิบัติใด ๆ ให้สมประโยชน์แก่ข้าราชการยิ่งขึ้น

รักษาราชการแทน รักษาการในตำแหน่ง หัวหน้าแผน และปฏิบัติราชการแทน

ศัถาม : สมานิกเลขที่ ๖๒๐๔

ถาม ๑. หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หรือ หัวหน้าส่วนราชการประจำ
 อำเภอ ไปราชการนอกเขตจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจะแต่งตั้งให้ผู้ช่วย หรือผู้ที่
 เห็นสมควร “รักษาราชการแทน” หรือ “รักษาการในตำแหน่ง” ใช้คำใดจึงจะ
 ถูกต้อง และเข้าใจว่า ควรจะใช้คำว่า “รักษาราชการแทน” เพราะมีตัวผู้ครอง
 ตำแหน่งอยู่ เพียงแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการได้เป็นการชั่วคราวเท่านั้น แต่ถ้า
 ความเข้าใจดังกล่าวผิด คำว่า “รักษาราชการแทน” ก็จะใช้เฉพาะส่วนกลาง และ
 ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดบางอำเภอเท่านั้น ใช่หรือไม่

ตอบ : กรณีที่จะมีการ “รักษาราชการแทน” หรือ “รักษาการในตำแหน่ง” ได้นั้น จะต้องปรากฏว่าไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ เช่นเดียวกัน ส่วนการที่จะใช้คำใด อย่างไร ขึ้นอยู่กับว่า ตำแหน่งนั้น ๆ เป็นตำแหน่งอะไร กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับใด ถ้าหากเป็นตำแหน่งที่กำหนดไว้ในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ก็ต้องใช้คำว่า “รักษาราชการแทน” ส่วนตำแหน่งอื่น ก็ใช้คำว่า “รักษาการในตำแหน่ง” ตามมาตรา ๒๕ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๔ เช่นตำแหน่งเลขานุการกรม ซึ่งเป็นตำแหน่งในส่วนกลาง แต่ไม่มีกำหนดไว้ในประกาศคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ก็ต้องใช้มาตรา ๒๕ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗

ถาม : ๒. หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด หรือ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ต้องไปราชการในส่วนกลางเป็นการด่วน ไม่สามารถขออนุญาตผู้บังคับบัญชาได้ทัน จึงเสนอบันทึกขออนุญาตไว้ และเพื่อมิให้ราชการเสียหาย จึงมอบหมายให้ผู้ช่วยรักษาราชการแทน จะเป็นการถูกต้องหรือไม่

ตอบ : กรณีนี้ จะต้องแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่ง และอำนาจการแต่งตั้งเป็นของผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๕ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗

ถาม : ๓. ตำแหน่งที่มีใช้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ นายอำเภอ ถ้ามีการรักษาราชการแทน ต้องใช้คำว่า “ทำการแทน” ทุกกรณีใช่หรือไม่ และในกรณีที่สมุห์บัญชีอำเภอไปราชการต่างจังหวัดประมาณ ๓ วัน จะให้ผู้ช่วยสมุห์บัญชี “ทำการแทน” ได้หรือไม่ เพราะในบางครั้งกว่าคำสั่งจะออกมาได้ ผู้ดำรงตำแหน่งก็กลับมาแล้ว

ตอบ : ถ้ามีการแต่งตั้งให้รักษาการ ก็ต้องใช้คำว่า “รักษาการในตำแหน่ง” สำหรับคำว่า “ทำการแทน” ใช้ในกรณีที่ผู้นั้นได้รับมอบอำนาจให้ทำการแทนในนามผู้มอบ ผู้ทำการแทนในที่นี้จะมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้มอบ และในราชการบริหารส่วนภูมิภาค กฎหมายบัญญัติให้เฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอเท่านั้น ที่จะมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นทำการแทนในนามตนได้ ส่วน

ตำแหน่งอื่น ๆ กฎหมายไม่ได้มีบัญญัติให้มอบอำนาจไว้ ถ้าหากมอบไป ก็ไม่มีผลตามกฎหมาย

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งสมุหบัญชีอำเภอ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้นั้น แม้จะไม่มี การแต่งตั้งให้ผู้ใดรักษาการในตำแหน่ง ก็ไม่น่าจะทำให้ราชการเสียหาย ทั้งนี้ เนื่องจากว่า นายอำเภอมีหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารราชการทั้งหมดของอำเภออยู่แล้ว ตามข้อ ๕๖ ของประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘

ถาม : ๔ หัวหน้าส่วนราชการในราชการบริหารส่วนกลาง แต่สำนักงานตั้งอยู่ในภูมิภาค เวลาไปราชการส่วนกลาง จะแต่งตั้งให้ผู้ช่วย “รักษาราชการแทน” หรือ “รักษาการในตำแหน่ง” ใช้คำใดจึงจะถูก จะให้หัวหน้ากอง หรือ ผู้อำนวยการกอง หรืออธิบดีสั่งแต่งตั้ง เพราะคำสั่งอาจจะล่าช้าไม่ทันการก็ได้

ตอบ : ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการดังกล่าว เข้าใจว่าจะเป็นส่วนราชการระดับกองหรือแผนก ในกรณีเช่นนี้ อธิบดีมีอำนาจสั่งข้าราชการคนใดคนหนึ่ง ในกรมนั้นเป็นผู้ “รักษาราชการแทน” ทั้งนี้ ตามข้อ ๓๓ วรรคสุดท้าย ของประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ สำหรับปัญหาความล่าช้าของคำสั่งนั้น อาจแก้ไขได้ในวิธีการปฏิบัติ เมื่อกรมเจ้าสังกัดสั่งให้หัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวไปราชการ อธิบดีก็อาจจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่ง ให้รักษาราชการแทนมาพร้อมกับคำสั่งเรียกให้ไปราชการก็ได้

ถาม : ๕ คำว่า “ปฏิบัติราชการแทน” ใช้กับส่วนกลางเท่านั้น และคำว่า “ทำการแทน” ใช้กับส่วนภูมิภาคใช่หรือไม่

ตอบ : ใช่ครับ

จะแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวา ให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนก หรือ เทียบเท่าได้อย่างไร

ผู้ถาม : คุณจิต กุลวรรณ

๑. จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนก หรือเทียบเท่า โดยที่ยังไม่มีตำแหน่งดังกล่าวได้หรือไม่ หรือจะต้องขอให้ ก.พ. กำหนดให้มีตำแหน่งเสียก่อน

๒. จะแต่งตั้งในขณะที่ได้รับเงินเดือน ยังไม่ถึงชั้นจัตวา อันดับ ๔
ขั้นสูงสุด ได้หรือไม่

๓. จะแต่งตั้งผู้ช่วยพยาบาลจัตวา ให้ดำรงตำแหน่งประจำแผนกได้
หรือไม่

ตอบ : ๑. ต้องขอให้ ก.พ. กำหนดให้มีตำแหน่งประจำแผนก เพื่อเทียบเท่า
เพิ่มขึ้นเสียก่อน โดยดำเนินการตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๑๐๐๔/ว.๖ ล.ว.
๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๗

ในกรณีที่มีตำแหน่งประจำแผนกหรือเทียบเท่าอยู่แล้วและว่างลง แต่
อัตราเงินเดือนเป็นขั้นตรี ถ้าหากประสงค์จะแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวา
ให้ดำรงตำแหน่งนั้น ก็จะต้องขอให้ ก.พ. พิจารณาอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงอัตราเงิน
เดือนเป็นชั้นจัตวา เสียก่อน

๒. ได้ แต่จะเลื่อนเป็นขั้นตรีได้ ก็ต่อเมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนตาม
มาตรา ๕๗ วรรค ๒ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ แล้ว

๓. ได้ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจแต่งตั้งว่า จะเห็น
สมควรหรือไม่

จดหมายเปิดผนึก: คอลัมน์

ความเห็นเรื่องการใช้ข้าราชการประจำไปทำงานในตำแหน่งการเมือง

ขณะนี้ปรากฏว่าในวงการเมืองนิยมใช้ข้าราชการประจำไปทำงานในตำแหน่งการเมืองมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้าราชการมีความสามารถ มีจำนวนมากพอสมควรที่จะไปเป็นนักการเมืองได้ในอนาคต แต่มีข้อสังเกตบางประการก็คือ ตำแหน่งทางการเมืองที่ไปรับหน้าที่นั้นบางครั้งก็มีตำแหน่งหน้าที่สูงกว่าตำแหน่งที่เคยประจำอยู่ และเมื่อพ้นตำแหน่งที่สูงกว่าแล้วก็ต้องกลับมาทำงานในตำแหน่งข้าราชการประจำที่ต่ำกว่า ผมไม่ทราบว่าจะถูกต้องในลักษณะการบริหารงานหรือไม่ เช่น อธิบดีหรือรองปลัดกระทรวง ซึ่งขึ้นไปทำหน้าที่รัฐมนตรี ฯลฯ เมื่อพ้นตำแหน่งหน้าที่รัฐมนตรีแล้วก็กลับมาเป็นอธิบดีหรือรองปลัดกระทรวงตามเดิม ความรู้สึกนึกคิด ความเคารพหน้าที่ในตำแหน่งซึ่งต่างกันบุคคลเดียวกัน จะเป็นปกติหรือไม่ และอีกประการหนึ่งเคยเป็นนายคนนั้นแล้วก็กลับมาเป็นลูกน้องคน ๆ นั้นอีก หรือทั้งเป็นนายและเป็นลูกน้องในเวลาเดียวกันไปด้วยผมไม่เข้าใจลักษณะการปฏิบัติงานเช่นนี้ ว่าจะมีผลดีหรือผลเสียเพียงไร และถ้าสมมุติว่าเราเอารัฐมนตรีหนุ่มที่เป็นข้าราชการมาประมาณ ๒๐ ปี แล้วจะให้รัฐมนตรีผู้นั้นลาออกจากข้าราชการประจำ เมื่อพ้นตำแหน่งรัฐมนตรีก็ต้องออกดังนี้ ก็จะไม่เป็นการยุติธรรมนัก เพราะท่านผู้นั้นก็ต้องเสียประโยชน์คือเงินเดือน บำนาญ ซึ่งใช้อยู่ราชการเป็นต้นทุน แต่ถ้าไม่ลาออกก็จะเกิดภาวะที่ได้กล่าวมาแล้ว คือเป็นนายและเป็นลูกน้องด้วย และคนที่เคยดำรงตำแหน่งสูงแต่ต้องกลับมาปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ต่ำกว่า จะควรหรือไม่ควรเพียงไหน แต่ถ้าไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีก็ยอมทำได้ แต่ถ้ายังมีอยู่ผมก็ว่าน่าจะทำไม่ได้ จึงควรที่จะได้พิจารณากันให้ถ่องแท้ เพราะถ้าระบบงานของไทยเรารับสภาพเช่นนี้ต่อไป จะกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคมข้าราชการในวันหน้าไป จึงใคร่ขอให้เพื่อนข้าราชการทั้งหลายได้พิจารณาเถิด ผมจึงมีความเห็นส่วนตัวว่า ถ้าข้าราชการประจำตัดสินใจจะเลือกตำแหน่งการเมืองที่สูงกว่าแล้วก็น่าจะลาออกไป และไม่ควรรกลับมาบริหารราชการในตำแหน่งที่ต่ำกว่า แต่ถ้าจะกลับมาก็ต้องอยู่ในตำแหน่งเท่ากันจึงจะเหมาะสม

สมชาย สมบูรณ์เจริญ

โหม่ๆ ในรายการ

แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี

นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาเพื่อช่วยพิจารณางานในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่วันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๑๗ เป็นต้นไป รวม ๓ คณะ คือ

๑. คณะที่ปรึกษากฎหมายของนายกรัฐมนตรี มีนายประกอบ หุตะสิงห์ (รองนายกรัฐมนตรี) เป็นประธานคณะที่ปรึกษา นาคกิตติ สีหนนท์ (ร.ม.ต. ว่าการกระทรวงยุติธรรม) เป็นรองประธานคณะที่ปรึกษา นายสมภพ ไทระกิตย นายกมล วรรณประภา นายโอสธ โกสิน นายเล็ก จุณณานนท์ พลโท สมิง ไดลังคะ นายไปร้ง เปล่งศรีงาม พันเอก จินดา ณ สงขลา นายอรุณ ภาณุพงศ์ นายยง เหลืองรังษี นายจิตติ ดิงศภักย์ เป็นที่ปรึกษา นายไพศาล กุมาลย์วิสัย เป็นที่ปรึกษาและผู้ช่วยเลขานุการ นายมีชัย ฤชุพันธุ์ นายอักษราทร จุฬารัตน์ เป็นที่ปรึกษาและผู้ช่วยเลขานุการ และนายชัยเขต สุนทรพิพิธ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ทั้งนี้ โดยให้ที่ปรึกษาคณะนี้มีหน้าที่ช่วยพิจารณาด้วยบทกฎหมาย ตลอดจนปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับกฎหมาย (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๓๓/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๑๗)

๒. คณะที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี มี ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นประธานคณะที่ปรึกษา นายเสนาะ อุณากรุล นายสมนึก ศรีปลั่ง นายไพจิตร เอื้อทวีกุล นายประชุม โฉมฉาย นายณรงค์ชัย อัครเศรณี เป็นที่ปรึกษา นายยีน อันตระกูล เป็นที่ปรึกษาและเลขานุการ นายประทีป สนธิสุวรรณ นายวารินทร์ วงศ์หาญเชาว์ และนายผสม เพชรจำรัส เป็นที่ปรึกษาและผู้ช่วยเลขานุการ ทั้งนี้โดยให้ที่ปรึกษาคณะนี้มีหน้าที่ช่วยพิจารณาปัญหาในด้านเศรษฐกิจ และมีอำนาจติดต่อกับกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การรัฐวิสาหกิจต่างๆ และหน่วยงานที่รัฐบาลรวมทุนหรือให้ความช่วยเหลือ เพื่อขอคำชี้แจงรายการสถิติและข้อมูลต่างๆ เพื่อประกอบ

การพิจารณาได้ กับอนุมัติให้ประธานคณะที่ปรึกษา ดั่งอนุกรรมการเพื่อช่วยปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น เมื่อได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นเพื่อการใดแล้ว ให้ประธานคณะที่ปรึกษารายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๑๔/๒๕๑๗ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๑๗)

๓. คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี มีนายมนูญ บริสุทธิ์ (ร.ม.ต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) เป็นประธานคณะที่ปรึกษา นายเทียน อักษกุล พลโท บุญเรือน บัวจัญญ นายปลั่ง มีจุล ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ พันเอก จินดา ณ สงขลา นายพนัส สิมะเสถียร นายเสนาะ อุณากรุล นายประวิณ ณ นคร นายนิสสัย เวชชาชีวะ นายอมร รักษาสัตย์ นายกมล ทองธรรมชาติ เป็นที่ปรึกษา นายสมมติ เจริญกุล เป็นที่ปรึกษาและเลขานุการ และนายอุดล บุญประกอบ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ทั้งนี้ โดยให้ที่ปรึกษาคณะนี้มีอำนาจหน้าที่ช่วยพิจารณากิจการบริหารต่างๆ คือ (๑) ตรวจสอบพิจารณากิจการในส่วนราชการต่างๆ ของรัฐบาล และเสนอความคิดเห็นเพื่อจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่ หรือรวม แยก แปลงรูป หรือยุบเลิกส่วนราชการบางส่วนโดยเหตุผลทางประหยัดและประสิทธิภาพ (๒) แก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธปฏิบัติของส่วนราชการต่างๆ เพื่อมิให้งานซ้ำกันโดยไม่จำเป็น (๓) ประสานงานของหน่วยราชการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้มีความสัมพันธ์ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (๔) ให้มีการแบ่งงานถูกต้องตามหลักวิชาเรื่องแบ่งงานและแก้ปัญหาเรื่องคนล้นงาน (๕) พิจารณาจัดแบ่งส่วนราชการ และกำหนดอัตรากำลังของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ และอนุมัติให้ประธานคณะที่ปรึกษาดั่งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานช่วยเหลือเป็นพิเศษ หรือเพื่อปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใดในอำนาจหน้าที่ได้ตามความจำเป็น เมื่อได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นเพื่อการใดดังกล่าวแล้ว ให้รายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบด้วย (คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๑๓๕/๕๑๗ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๑๗)

อนุมัติให้ข้าราชการเข้ารับการฝึกอบรม

ตามที่วารสารข้าราชการฉบับที่แล้วได้แจ้งให้ทราบว่าท่านนายกรัฐมนตรี มีคำสั่งอนุมัติให้ข้าราชการเข้าร่วมการสัมมนา เรื่อง "การส่งเสริมการผลิตสุกร" ซึ่งสมาคมวิทยาศาสตร์การอาหารแห่งประเทศไทยจะจัดสัมมนาระหว่างวันที่ ๒๖-๒๘ มิถุนายน ๒๕๑๗ ณ ศูนย์วิจัยสุกรหลายสถานฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมได้นั้น บัดนี้คณะ

กรรมการสมาคมดังกล่าวได้เลื่อนการสัมมนาเรื่องนั้นออกไปเป็นระหว่าง วันที่ ๓-๖ กรกฎาคม ๒๕๑๗ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๑/ว. ๔๘ ถ.ว. ๕ พ.ค. ๑๗)

ท่านนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งอนุมัติให้ กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการฝึกอบรมเทคนิคสมัยใหม่ รวมทั้งการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการให้บริการของห้องสมุดในประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ ณ กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๑-๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๗ เพื่อจะได้นำความรู้มาปรับปรุงกิจการและบริการห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาบริหารตามนโยบายของรัฐบาล โดยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมของสหประชาชาติ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ เหรียญอเมริกัน และสำนักงานประมาณอนุมัติเงินสมทบเป็นจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท โดยให้กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร และกองการสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันดำเนินการ และให้ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับห้องสมุดและการสอนวิชาบรรณรักษ์ศาสตร์ เข้ารับการอบรมได้โดย คือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติราชการ และไม่ถือเป็นวันลา ทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาเสียก่อน

(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๖๒๐๑/ว. ๕๑ ถ.ว. ๓๑ พ.ค. ๑๗)

ยกระดับการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณายกระดับการศึกษาในโรงเรียนพาณิชย์การพระนคร ศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้สูงขึ้นโดยให้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาการบัญชี หลักสูตร ๒ ปี ต่อจากชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชย์การพระนครศรีอยุธยา และให้เปลี่ยนฐานะจากโรงเรียน เป็นวิทยาลัยพาณิชย์การพระนครศรีอยุธยาแล้ว

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษายังได้พิจารณายกระดับการศึกษาสายอาชีพ แผนกเกษตรกรรม ในโรงเรียนเกษตรกรรมจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ให้สูงขึ้นด้วย โดยให้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงแผนกเกษตรกรรม มีหลักสูตร ๒ ปี ต่อจากชั้นประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกเกษตรกรรม และให้เปลี่ยนฐานะโรงเรียนดังกล่าวเป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมจันทบุรี ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสนองความต้องการของประชาชน

ข้าราชการต้องมีวินัยและสมรรถภาพ

นับแต่ได้มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ เป็นต้นมา บรรดาหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ได้พากันลงข่าวคราวความเคลื่อนไหว ตลอดจนประวัติและนโยบายในการบริหารงาน บรรดารัฐมนตรีที่ได้รับแต่งตั้งใหม่ เป็นเวลาติดต่อกันหลายวัน ที่เป็นข่าวน่าสนใจมากที่สุดได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่ง “สยามรัฐ” ฉบับ ๕ มิถุนายน ๒๕๑๗ กล่าวว่า ข้าราชการชั้นพิเศษผู้หนึ่งในกระทรวงมหาดไทยแถลงแก่ผู้สื่อข่าวว่า พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยคนใหม่ เป็นรัฐมนตรีที่ “ฟิต” เอาการเองงานมากที่สุด ไม่เคยมีรัฐมนตรีคนไหนปฏิบัติมาก่อน คือท่านมารับตำแหน่งตั้งแต่เวลา ๘.๓๐ น. แล้วเรียกประชุมรัฐมนตรีช่วยว่าการทั้งสามทันที เสร็จแล้วก็ออกเดินตรวจงานตามกรมต่าง ๆ ทุกกรม ในกระทรวง ทำให้ข้าราชการตามกรมต่าง ๆ นั้นตื่นตื่นไปตาม ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันอังคารซึ่งเป็นวันประชุมคณะรัฐมนตรี ตามปกติรัฐมนตรีทุกคนจะออกจากบ้านไปประชุมคณะรัฐมนตรีเลยทีเดียว แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยท่านนี้ กลับมาทำงานที่กระทรวง ตั้งแต่เวลา ๘.๓๐ น. ก่อน โดยเซ็นสั่งงานต่าง ๆ อยู่จนถึงเวลา ๙.๑๕ น. จึงได้ออกเดินไปประชุมดังกล่าว ทำให้ข้าราชการวุ่นวายกันไปหมด เพราะนึกไม่ถึงว่าท่านจะมาปฏิบัติงานที่กระทรวงก่อน แล้วจึงจะไป

“สยามรัฐ” ฉบับวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๑๗ ได้ลงข่าวต่อไปว่า พลตำรวจตรีอรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร ร.ม.ต. ว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ประชุมข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ใน กระทรวงมหาดไทย มีผู้เข้าประชุมจำนวน ๖๐ คน เพื่อรับทราบนโยบาย ซึ่งมี ๑๑ ข้อด้วยกัน คือ จะปฏิบัติราชการด้วยความเที่ยงธรรมปราศจากอคติใดๆ ให้ข้าราชการมีระเบียบวินัยอันดี ส่งเสริมยกย่องข้าราชการที่ดี ให้ข้าราชการมีสมรรถภาพในการทำงาน ให้ข้าราชการบริการประชาชนตามควรแก่ตำแหน่งหน้าที่ ปลุกศรัทธาให้เกิดแก่ประชาชน ป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการและรัฐวิสาหกิจ ลดอาชญากรรม ป้องกันและปราบยาเสพติดให้โทษ การบำบัดผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งควบคุมแรงรัดกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัย ให้พนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จัดให้มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม รักษาความสงบภายในกับรักษาความสามัคคีในชาติ ป้องกันการแทรกซึมบ่อนทำลายของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

การให้คุณให้โทษคงถือว่าข้าราชการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบดังคนผู้

บังคับบัญชาลงไปจนถึงข้าราชการชั้นผู้น้อย ข้าราชการชั้นผู้น้อยทำผิดไม่ใช่ละโทษแก่ผู้น้อยแต่สายเคียว คอยพิจารณาถึงผู้ใหญ่ด้วย

สำหรับท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า จะพยายามแก้ไขลดล้างคำกล่าวหาวิพากษ์วิจารณ์กระทรวงมหาดไทย ที่ว่าเป็นกระทรวง “มาเฟีย” ซึ่งเป็นการกล่าวหาอย่างรุนแรงที่สุด ให้ได้โดยเร็วที่สุด

นอกจากนี้ “ประชาธิปไตย” ฉบับวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๑๗ ยังได้ลงข่าวอีกว่า พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร ร.ม.ต. มหาดไทย ได้กล่าวในที่ประชุมข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของ กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ชั้นเอกขึ้นไปจนถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายศิริ สันตะบุตร) ว่า ข้าราชการจะต้องมีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อุทิศเวลาให้กับราชการที่จำเป็น และต้องมีสมรรถภาพในการทำงาน ข้าราชการบางคนอาจไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง จึงดูเหมือนเป็นคนทำงานไม่มีสมรรถภาพ ควรโยกย้ายไปอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม แต่ถ้าข้าราชการผู้นั้นไม่เหมาะสม แก่งานใด ๆ เลย ก็ไม่ควรให้อยู่ในราชการต่อไปอีก

สำหรับผู้เป็นหัวหน้างานที่ไม่สามารถบังคับบัญชาให้เรียบร้อยได้ อาจใช้อำนาจเกินไป หรือหย่อนยานเกินไป ก็ถือว่าเป็นเรื่องหย่อนสมรรถภาพ และ พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ ได้กล่าวต่อไปว่า ข้าราชการจะต้องมีวินัยและสมรรถภาพ ฉะนั้น ถ้าใครมีวินัยแต่ไม่มีสมรรถภาพ หรือมีสมรรถภาพแต่วินัยไม่มี ก็ไม่ควรให้รับราชการอยู่ต่อไป และสำหรับข้าราชการที่ทุจริต จะต้องมีการลงโทษหนักที่สุด ท่านได้กล่าวในที่สุดว่า การทุจริตของข้าราชการตั้งแต่ระดับต่ำสุดขึ้นไป ถ้าปรากฏว่ามีความผิดจริง จะต้องมีการไล่เบียดเอาความผิดกับผู้บังคับบัญชาด้วย ซึ่งจะต้องมีการสอบสวนผู้บังคับบัญชาโดยถือหลักว่า ผู้ใกล้ชิดมากต้องรับผิดชอบมาก ด้วยเหตุนี้ ผู้บังคับบัญชาจึงต้องตรวจสอบพฤติกรรมของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาโดยใกล้ชิด

อนึ่ง มีข่าวจากหลังกระทรวงมหาดไทยว่า นับตั้งแต่ พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร เข้ามาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนี้ ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย มีความเคลื่อนไหวไปในทางที่ดีขึ้น คือ เมื่อเสร็จจากการรับประทานอาหารกลางวันแล้ว เวลาประมาณเที่ยงครึ่งจะเตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ตามกำหนดเวลา หลังจากที่ไม่ได้กระทำมานานแล้ว

ครับ! เป็นข่าวดีสำหรับราชการที่ได้สั่งแล้วให้นำคุณโยนมาสำหรับดูแลเข้าพรรษา

สนกั๊ก ศุภะวัฏเษ

ที่ปรึกษา	
พันเอก จินดา	ณ สงขลา
นายประวิณ	ณ นคร
นายโสรัจ	สุจริตกุล
บรรณาธิการ	
ดร. อาทิตย์	อุไรรัตน์
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	
นายจิระพงษ์	สวาธะวิโรจน์
นายสุธี	สุทธิสมบูรณ์
กองบรรณาธิการ	
นายอตุลย์ศักดิ์	ศิระจินดา
นายวรเทพ	สวัสดิ์
นายอิทธิชัย	จันทรินทร์
นายเกียรติสม	กลิ่นสุวรรณ
นายอตุล	จันทร์ศักดิ์
นายณรงค์	นุกูลการ
ผู้จัดการ	
เรือเอก ผจง	คันติเฉลิม
ผู้ช่วยผู้จัดการ	
นายสมพงษ์	ศรีวิมล
ม.ร.ว. ปยธวัช	ศรีธวัช
นายจิระพงษ์	สวาธะวิโรจน์

หลาย ๆ ท่านคงจะสงสัยถึงการสูญหายของวารสารข้าราชการ ฉบับเดือนมิถุนายน ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วก็คือฉบับนี้ เพียงแต่สิ่งแวดล้อมและเหตุบางประการทางด้านธุรกิจเป็นผลของการร่นกาลเวลาของวารสาร

โดย แอบแฝงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เราจะฉวยโอกาสแก้ข้อตำหนิ ของกำหนดการวางตลาด หรือการเดินทางไปถึงมือท่านสมาชิกล่าช้าเกินควรได้บ้าง ถ้าไม่ละอายจนเกินไปนักเราจะบอกว่า เรานำวารสารข้าราชการ เดือนกรกฎาคม ออกสู่สายตาและอ้อมมือของท่าน ได้ก่อนสิ้นมิถุนายนเสียอีก และจะล่วงหน้าไปเช่นนี้ทุกเดือน

นอกจากนี้แล้ว อีกประการที่จะต้องแจ้งให้ท่านทราบก็คือ

บทสัมภาษณ์ฉบับนี้ ในฉบับนี้ วัตถุประสงค์เดิมของเราต้องการจะเสนอแนวความคิดของท่านอธิบดีหลาย ๆ ท่าน เกี่ยวกับหัวข้อในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ท่านผู้อ่านทราบว่า นักบริหารระดับสำคัญยิ่งของราชการไทย มองคว่ำท่านเอง หรือความสำคัญของตำแหน่งในระดับท่านเช่นไร ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งสำคัญนี้ต่อไป หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในทุก ๆ กรณี

เราขอสัมภาษณ์ อธิบดีกรมการตำรวจในกรมการขนส่งทางบก กรมวิชาการกระทรวงศึกษา กรมทางหลวง กรมชลประทาน กรมการแพทย์ฯ และกรมพัฒนาชุมชน

สามท่าน ขัดข้องที่จะให้สัมภาษณ์
สามท่าน ขัดข้องที่จะให้สัมภาษณ์ทันกำหนดหนังสือ เราจึงต้องขอภัย